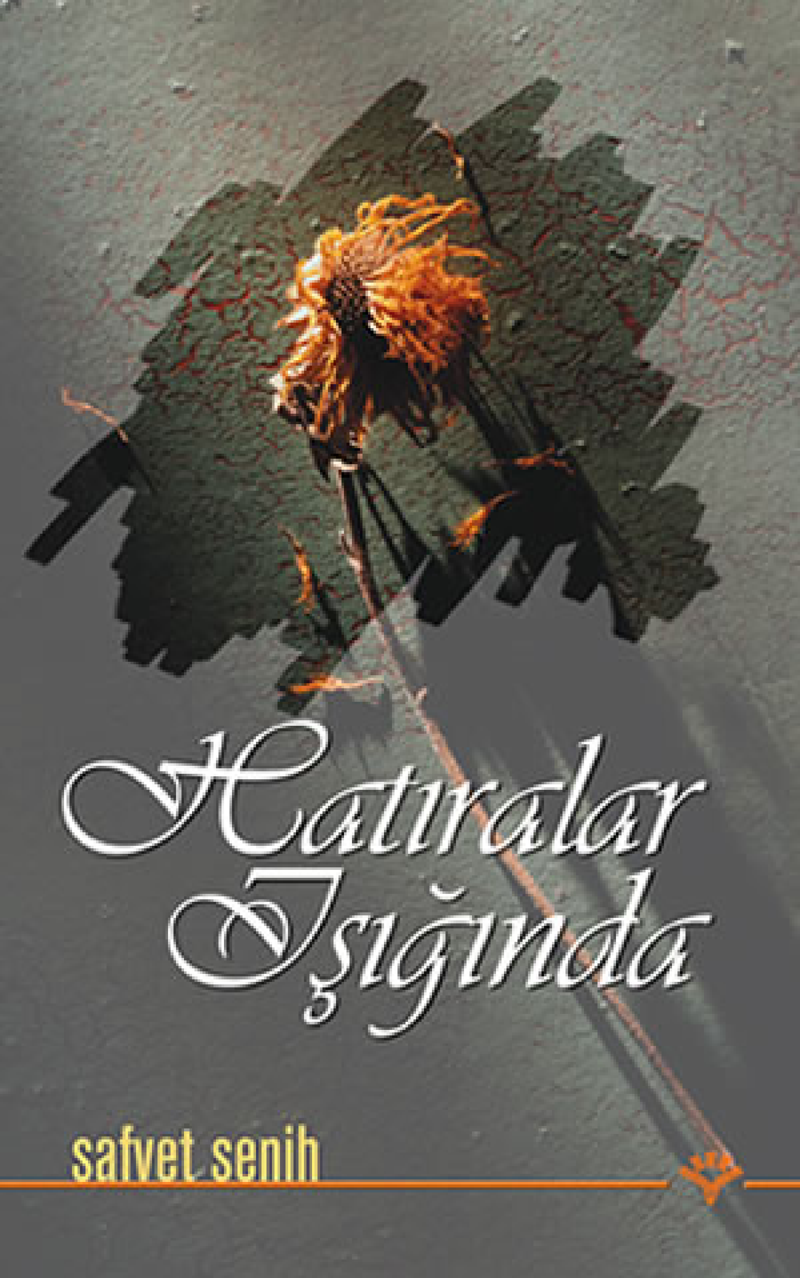

Hatıralar Işığında
safvet senih

ÖLÜM VE DİRİLİŞ

Safvet SENÎH

ÖLÜM VE DİRİ-
LİŞ

Safvet SENÎH

2002/İstanbul

IŞIK YAYINLARI ©

Hadisler Işığında Hâdiseler

Yayın Numarası: 186

ISBN: 975– TKM ISBN:975–

ADRES: Bulgurlu Mahallesi Bağlar Caddesi No: 5 81190
Tel: 0(216) 522 11 88 Fax: 0(216) 522 11 99 Üsküdar/İstanbul
http://www.isikyayinlari.com

BASKI: ÇAĞLAYAN A.Ş.

Sarnıç Yolu No: 7 35410 Gaziemir/İzmir Tel: 0(232) 252 20 97/98

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Yeni bir döneme girmiş, garplılaşmak bahanesiyle olmadık renklere boyanmış bir ortamın çocuğu olarak, karşılaştığı hadiselere uzun zaman akıl erdirememiş insanımızın sergüzeşti diyebileceğimiz bazı hatıraları takdim etmeye çalışıyoruz. Daha yeni ilkokuldan çıkmış fakat kalacağı yurt için heyet raporu almak üzere gittiği kendi Devlet Hastahanesinde sırf İmam–Hatipte okuyacağından dolayı 1960'larda kendini bilmez birinin olmadık hakaretlerine maruz kalan bir çocuğun kafasını yokladığımızda her halde cevapsız bir sürü istifhamın kol gezdiğini göreceğiz. Bunun yanında asırlarca İslâmiyet'in bayraktarlığını yapan bir milletin insanları içinde üretilip, okullardan kahvelere taşan din ve inançlar hakkındaki şüphe ve tereddütler, elbette bu vatan evlatlarını düşündürecek ve çare bulmaya sevk edecektir. Şüphe ve tereddütlerin cevabını Kur'an tefsirlerinde bulmak kolay olmuştur, ama örfüne, özüne ve köküne düşman nesillerin boy atıp gelişmesinin sebep ve kaynaklarına inmek pek kolay olmamıştır. Evet bazen ancak eski bir derginin sayfaları arasında karşınıza çıkacak bazı ifadeler, sırrını çözemediğiniz bazı olayların neden ileri geldiğini, mânâsız gibi görünen vakıaların arkasında nelerin yattığını size fark ettirecektir.

İşte bu çok yönlü içtimaî dertlerin ele alındığı hatıralar kümesi bir kitabı, sizlere takdim etmekle, düşünce ufkunuza yenilikler getirebilirsek, kendimizi bahtiyar addedeceğiz.

Safvet SENÎH

CİCOZ POLİTİKACI

Hacıbekir Köyü Pazarı, çevre köylerden gelenlerle tıklım tıklım doluydu... 46 seçimleri için bir politikacı konuşacaktı... Halk, hemşehrileri olan bu zatı dinlemek için kürsünün etrafında toplanmışlardı: "Sevgili Hemşehrilerim!" diye başlayan konuşma devam ederken tâ arkalardan orta yaşlı bir köylü vatandaş kalabalığı yara yara kürsüye doğru yaklaşıyordu. Halkın dikkatini çekmişti. Çünkü üzerinde gömleği yoktu. Gözlerini hatipten ayırmadan ilerleyen bu garip köylüye politikacının da gözü takılmıştı. Onun bu şekilde ilerleyişi, konuşurken politikacının dengesini bozuyordu. Sonunda kürsünün dibine kadar gelip dikilen kişiye:

– Bir şey mi söylemek istiyordun? diye sorma lüzumunu hissetti.

Köylü:

– Sen madem memleketimizin politikacısı idin, niçin bu zamana kadar bizim yanımıza gelmedin, bize yapılan zulümleri gözünle görüp milletin hakkını o mevkilerde müdafaa etmedin? dedi.

Elini hırsla atletinden tutup çekerek konuşan bu köylüye o ne cevap vereceğini bilemedi. Çevreden bazı particiler:

– O bir delidir, ehemmiyete değmez, dediler. Fakat köylü bunlara:

– Konuştuklarım delinin sözlerine benziyor mu? diye karşılık verdi.

Politikacı:

– Bırakın vatandaş konuşsun... deyince, köylü:

– Yapılanlar unutulmaz. Bu mazlum millet bu zulümleri unutmayacak. Böylece bilin, dedi. O, kürsüden indi ama o gün çarşı pazar bu hadiseyle çalkalandı:

– Delirmiş galiba?

– Amma cesurmuş!

– Hakikaten deli miymiş?

– Yok canım, adam Hacı Mahmud köyünden, bir dönem muhtarlık yapmış hiç deli olur mu?

– Öyle mi, ya?!.

Biraz sonra köylüyü karakola çağırdılar. Çeşitli hakaret ve tehditlerden sonra, öğretmen okulunda parasız yatılı okuyan oğlunun kaydının sildirilip okuldan attırılacağını da söylediler.

Köylü:

– Hemen yaptırın. Bizde tarla ve saban hazır. Gelsin babası gibi çiftçi olsun, dedi.

NE OLMUŞ

Köyüne dönmeden, haber yayılmıştı. Evinde bir telaş almış yürümüştü. Bilhassa büyük kızı Adile (yani annem) çok üzülmüştü. Babası pazardan dönünce endişeleri dağılan büyük kız gördüğü korkulu rüyayı buna yorumladı.

FÂNİ DÜNYA

Annemin başına gelecekler varmış. İlk oğlu, yani ağabeyim bir gecede aniden vefat etmiş. On aylık çocuk iki yaşında gibiymiş. Dedemin sakallarından tutunca gözlerini yaşarttığını, evde herşeyi kırıp döktüğü için iple bağladıklarını duymuştum. Köylüler onun âni ölümünü 'nazar değmek' ile yorumlamışlar. Ağabeyimin vefatından sonra annem: "Dünya fâni" demiş, kendini ibadete vermiş ve ancak böylece teselli bulmuş.

Aradan bir sene geçince ben dünyaya gelmişim.

HÂL DİLİ

Zannediyorum ruh yapımın ve karakterimin teşekkülünde annemden başka Zehra ve Rahime ninelerimin de çok rolleri oldu.

Rahime ninemin abdestini aldıktan sonra, rahmet inerken çıkan hoş uğultuya benzer bir eda ile "İnna enzelnâ..." okuyuşunu hiç unutamam. Ruhumu ihtizaza getiren o tatlılığı hâlâ iliklerime kadar hissederim.

Zehra ninemin, muhtar dedemin eve getirdiklerine karşı titizliğini ve çocuklarının boğazına kazâra bir haram lokma girebilir ihtimaline karşı gösterdiği hassasiyetten altı ay sonra dedemin muhtarlığı bırakış hikâyesini aklım ereliden beri validemden defalarca dinlemişimdir. Bu benim için çok kuvvetli bir nasihattı.

Evet "İnna enzelnâ"yı abdest aldıktan sonra tatlı bir zemzemeyle telaffuz eden Rahime ninemin fısıltı halindeki okuyuşunu, sanki lâhûti alemden gelen bir

telâffuz gibi ve kelimelerde yeni bir şey keşfedercesine dinlerdim.

Baba tarafından dedem de bana hep İstiklâl Harbi'nden bahsetmişti. Kıbrıs meseleleri ortaya çıkınca yerinde duramıyordu. Zaman zaman dinsizlik tehlikesinden bahseder: "Biz Yunanla savaştık, sizler de maddecilerle dinsizlerle uğraşacaksınız galiba" derdi.

SARI SAPAN

Bir cuma sabahı, arkadaşlarımla, zelzeleden önceki halk arasında, Mimar Sinan'a nisbet edilen köyümüzün kubbeli caminin yanında bulunuyorduk. Şadırvandan birbirlerimize su attık. Caminin kiremitlerinin altlarına, yan duvarın oyuklarına yuva yapmış olan kuşlar cıvıldaşmakta sanki birbiriyle şakalaşmakta idiler. Didişmeye varan bir tartışmanın karşısında imiş gibi kuşları seyrederken elim gayr–i ihtiyarî sarı sapanıma gitti...

Sapandan taşı fırlatmamla bir serçenin yere düşüp çırpınması bir oldu. Yaptığıma pişmandım ama ne yapacağımı da bilmiyordum. O sırada arkadaşım Ahmet'in yeğeni Nevzat koşup geldi ve kuşu kaptığı gibi kafasını koparıverdi.

Biraz sonra beni evden çağırdılar. Arkadaşım Ahmet'le beraber gittik. Kağnı hazırlanmıştı. Tarlaya babamın yanına götürmem gerekiyordu. Köyden henüz ayrılmıştık ki, o her zaman uysal duran öküzler, bu sefer doğru yoldan ayrıldılar. Bir türlü tarlaların içinden normal yola girmiyorlardı. Bir ara kağnının bir tekeri hendeğe girince araba ters geldi.

Ahmet atlayıp kurtulmuştu. Fakat benim ayağım takılmıştı, kağnıyla beraber sürükleniyordum. İkinci tekerlek tam üzerime devrilmek üzere idi ki benden hem yaşça büyük, hem de güçlü kuvvetli olan Ahmet kağnıyı durdurup beni ezilmekten kurtarmıştı. Korkudan dilimin tutulduğunu görünce hemen yakınımızdaki kuyunun yanına götürüp şapşak denilen tahtadan yapılmış su çekme kabı ile de kuyudan su çıkarıp içirmişti.

Kendime gelince: "Beni Allah cezalandırdı Ahmet. Bildiğin gibi bu mübarek cuma gününde hem de caminin avlusunda yuvasının başındaki kuşu öldürdüm" demekten kendimi alamadım. Ve biraz önceki yaptığımdan çok pişman oldum. Aslında bu, itiraf ettiğim gibi, ikaz için hemen vurulmuş bir şefkat tokadıydı.

BİR BÜYÜK GİDİYOR

1959 senesinin güz mevsiminde Zehra ninem geceleyin şahit olduğu hayretli bir hadiseyi şöyle anlattı:

"Akşam namazımı kılıp yorgun olduğum için yatmıştım. İki yatsıdan sonra (yani gece geç vakit) namaz kılmak için kalktığımda tekbir sesleri duymaya başladım. Sanki yer yerinden oynuyordu. Bu durum epeyce sürdü. Sabahleyin köyümüzün eski âlimlerinden bir pir–i fani olan Tahir Hoca'ya gidip anlattım. Dedi ki: "Önümüzdeki sene ya büyük bir zat vefat edecek veya hükümette bir değişiklik olacak."

Gerçekten asrın büyüğünün vefatı ile 27 Mayıs'ı, anlatılan bu hadise ile Tahir Efendi sezmişti.

İlkokulu bitirdikten sonra hoca olan eniştemden bir sene tecvid ve Arapça dersleri aldıktan sonra İmam–Hatibe gittim. Küçük dayım tıp fakültesinde okuyordu. Aynı şehirde olduğu için sık sık görüşüyorduk.

Öbür taraftan okulda talebelerin hali feciydi. Hatta bir gün yatakhanede birisi şeriata çöl kanunu deyivermişti. Çok canım sıkılmış halde:

– O dediğin İslâmiyettir, sen ne söylüyorsun arkadaşım, deyince arkadaşım:

– Ne!.. İslâmiyet demek mi? Geçen bizim sınıfta tarihçi söyledi de ben onun için demiştim, dedi.

ŞİİR OKUMA KRALI

İlkokul çağından itibaren okumaya çok merakım vardı, dayılarımın kütüphanesinin altını üstüne getirirdim. Masallar tatmin etmez, başka şeyler arardım. İlkokuldan sonra Kur'ân, Arapça, hazırlık sınıfı derken üç sene geçtiği için kafamda bir şeyler teşekkül etmişti. İkinci sınıfta yazdığım bir kompozisyon ödevinden dolayı bir hocahanım beni hesaba çekmiş kime yazdırdın diye epey sıkıştırdıktan sonra da ikinci saat: "Size en çok tesir eden bir hatıranızı yazınız" diye bütün sınıfı da işin içine sokarak beni tecrübe etmişti. Sonunda da:

– Beni ilk defa sen utandırdın, demişti.

Bu hanım sınıfta krallar seçerdi. Noktalama kralı, güzel okuma kralı... Ama güzel şiir okuma

kralını bir türlü seçemiyordu. Çünkü İmam–Hatip talebelerinin Mehmet Âkif, Necip Fazıl'dan seçtikleri şiirleri beğenmiyor:

– Bunların modası geçmiş. Gençsiniz, kendinize göre bir şeyler okuyun, diye yol gösteriyordu.

Müsabaka birkaç defa tekrarlanınca herkes aşk şiirleri aramaya başladı. Bir arkadaşımın okuduğu şiir, hem müstehcendi hem de itikad kıstaslarımıza göre küfür kokuyordu. Ben gayr–i ihtiyarî bazı hareketlerde bulununca, hocahanım bunu hissetmiş olacak ki beni ayağa kaldırdı:

– Ne oluyor sana?

– Burası İmam–Hatip, böyle bir şiir okunamaz!

– Fıkıh dersi yapmıyoruz.

KUR'ÂN TEFSİRLERİ

Dayımın ziyaretine gittikçe bilhassa arkadaşları ile fikir münakaşaları yapıyordum. Kendimdeki eksiklikleri hissediyor, durmadan kitap karıştırıyordum. Bu ara Bediüzzaman'ın Risale–i Nur Külliyâtı elime geçti. Bilhassa tabiat bahsi ile birçok inkârcıyı susturunca, bu eserler daha çok merakımı çekmeye başladı. Artık üniversitelilerden çekinmiyordum. O zaman daha ortaokul çağında çok şeyler öğrenmiştim.

1967 yaz tatilinde bir aylık bir seyahata çıkıp biraz Edirne'de, bir hafta kadar da İstanbul'da Yüksek İslâm Enstitüsü'nde okuyan tanıdık ağabeylerimle birlikte yurtta kaldım.

NE ZAMAN CEZA

TATBİK EDİLİR

İstanbul'dan memlekete dönmüştüm. Büyük dayımın öğretmen arkadaşları da izne gelmişlerdi. Kahvede dedem (Hacı Yusuf Yaman) ile sohbet ediyorlardı. Ben de yanlarında oturuyordum. Benim İmam–Hatipte okuduğumu öğrenince, dinin iyiliğinden fakat yobazların şeriatçılık yapmalarından bahsetmeye başladılar. Sözlerinde tezat bulunduğunu anlatmaya çalışınca maskelerini attılar ve doğrudan ayetlere çattılar. Birisi:

– Kur'ân'da hırsızın elinin kesilmesi gerektiği yazılıymış, ne dersin?

– Hemen, her hırsızlık yapanın eli kesilmez. (Mahfuz) bir yerden kıymetli bir şeyin çalınması lazım. Hem kıtlık zamanı yapılan hırsızlıktan dolayı el kesilmez. Demek ki kıymetsiz birşeyden dolayı kesilmediği gibi, muhafaza altında olmayan eşyanın alınmasından dolayı da kesilmez. Hatta bir eve girip çıkabilen akrabadan bir kimse mahfuz yerden alsa bile eli kesilmez. Eşya pencereden dışarı uzatılsa veya dışarıya bırakılsa bir kimse de onu oradan alsa gene eli kesilmez. Biz bu durumda şunu anlıyoruz, hırsızlık yapan ve kendilerine ceza tatbik edilecek kimseler ancak ihtiyacın dışında, herşeyi göze alarak bir eve giren insanlardır. Bu durumda evde erkek yoksa zinaya tevessül edebilecekleri gibi, canını kurtarmak veya delil bırakmamak için adam bile öldürebilirler. Böyle vak'alar da cemiyette eksik değildir.

– O zaman çok kimselerin birer eli kesik kalırdı. Çünkü şimdi her gün yüzlerce insan hırsızlıktan hapse atılıyor.

– Tarih şahittir ki, bu hükmün icra edildiği zaman bir memlekette elli senede ancak bir elin kesildiği vakidir.

– Ama şimdi öyle olsaydı, ben okuyup öğretmen olamazdım. Babamın eli kesileceğinden dolayı biz beş kardeşe bakan, okutan da olmayacaktı.

– Eğer İslâmî şuur, her yönü ile cemiyette hâkim olsaydı, babanız öyle bir cürme tevessül etmeyecekti. İkincisi; eğer bir ihtiyaçtan ise o duruma düşmeden cemiyet halledecekti. Çünkü : "Komşusunun aç olduğunu bildiği halde tok olarak sabahlayan bizden değildir." Ve : "Bir mahallede bir kişi açlık sebebiyle ölürse, o mahalle halkı Allah huzurunda katiller olarak hesap verirler" anlayışı bir cemiyeti mesuliyetsiz bırakmaz. Üçüncü olarak; İslâmiyette devlet, ölmüş bir vatandaşın borcuna bile kefildir. Yani Kur'ân–ı Kerim'de "Kâtib–i Âdil" diye ifade edilen ve bugünkü noterlerin yaptığı işten daha sağlam iş yapan şahıslar tarafından tesbit ve tevsik edilen borçlar, ödeyecek kimse hiçbir şey bırakmadan, vefat etmişse, devlet tarafından ödenir. Kezâ diyetler de... Bu durumda köprü altında kalacak kimse düşünülemez. Zekâtlar şahısların vicdanına bırakılmıştır. Ticaret mallarının kırkta biri, tarladan kalkanın onda biri, toplanarak belli bir fonda biriktirilip, fakir ve muhtaçlara dağıtılır. Herkesin hayat garantisi temin edilir.

– Sizi böyle hep siyasetçi mi yetiştiriyorlar?

– Anlattıklarımın politika ve siyasetle ne alâkası var!...

SİYAH GÖZLÜK

Lisenin birinci sınıfında bir grup arkadaşım ile bir mecmuanın yükünü omuzlarımıza almıştık. Bu

münasebetle birçok kişilerle tanışma imkânı oldu. Ara sıra mecmuamıza yazı veren bir doçente, Bediüzzaman ve eserleri hakkında bir soru tevcih edilince şöyle bir cevap almıştık:

– Şimdi propaganda ile her şeyi ters gösteriyorlar veya istedikleri şekilde baktırıyorlar Merhum Nasreddin Hoca'nın bir merkebi varmış. Fakat yemi tükenince zavallı hayvan saman yemekten usanmış. Buna Hoca bir çare düşünmüş ve hemen gidip ona yeşil bir gözlük ayarlamış... İşte insanlar fıkranın tersine nur gibi hakikatleri, simsiyah gözlüklerle kapkaranlık bir havaya sokulabiliyorlar.

EĞER ÂLEMLERE RAHMETSE

Bir gün Yüksek Öğretmen Okulundaki arkadaşlarımın ziyaretine gitmiştik. Cemiyet başkanları ile tanıştık. Ramazan bana dedi ki:

– Ahirette yamyamların durumu ne olacak?

– Allah u Teâlâ hiç kimseyi kaldıramayacağı bir yükle mükellef tutmadığı için, onlar sadece akılları ile şu kâinatın bir Yaradanı olduğunu bilmekle mükelleftirler.

– Peki ben aklımla Allah'ı bulsam, sırf O'na inansam, Peygamberi ve tebligatını kabul etmesem kendimi kurtarabilir miyim?

– Kurtaramazsın.

– Ya nasıl oluyor, hem Hz. Muhammed âlemlere rahmettir diye iddiâ ediyorsunuz, hem de O'nu tanımazsan cehenneme gideceksiniz diyorsunuz. Halbuki O gelmeseydi ben de kendisine peygamber gönderil-

memiş ilkel bir insan gibi, sadece kâinatın sanatkârını tasdik edip azabtan kurtulacaktım.

– Herkes imkânına göre bu dünyada imtihan olur. Çocuklar ve deliler mes'ul olmadığı gibi, fakirler zekât vermek ve hacca gitmekle mükellef değildirler. Hem de insanlar birer çekirdek gibi birçok istidad ve kabiliyet cihazlarını içlerinde taşırlar. Eğer dinler ve peygamberler gelmeseydi o kabiliyet çekirdeklerini taşıyan insanlar ağaç olup meyve veremeyeceklerdi. Gerçi bazıları inkârları yüzünden cehenneme giderler fakat ehemmiyet keyfiyet ve kalitededir. Mesela elimizde 100 tane hurma çekirdeği olsa, toprağa gömmezsek hep öyle kalırlar. Ama onları ekersek elbette bazıları bozulup çürüyebilir. İçlerinden 80 tanesi bile çürüse, 20 tanesi mükemmel birer ağaç olup binlerce meyve verir.

– Sizce aya gitmek günah mıdır?

– Niçin günah olsun?

– Bazı hocalar ayın nur olduğunu, dolayısı ile cenâbet kâfirlerin ona yaklaşmasının imkânsız olduğunu söylüyorlarmış. Kur'ân'da böyle bir şey var mı?

– Kur'ân–ı Kerîm'in Yunus Sûresinin, beşinci ayetinde güneşten ziya olarak bahsedilirken, ay ise nur olarak ele alınıyor. "Ziya"da hem ateş hem ışık vardır. "Ay" ise sırf nur yani aydınlıktır.

Cebimde taşıdığım bazı notlarımı çıkararak dedim ki:

"Hem 1960 yılında vefat eden Bediüzzaman 1928'de yazdığı 24. sözün bir bölümünde aynen şöyle demektedir: "Şimdi sen dahi ey katre içine

giren hakim feylesof, senin katre–i fikrin dürbünüyle, felsefenin merdiveniyle ta kamere kadar terakki ettin kamere girdin. Bak, kamer kendi zatında kesafetli, zulûmatlıdır. Ne, ziyası var, ne hayatı. Senin sa'yin beyhude, ilmin faydasız gitti."

– Artık Ay'a gidileceğine aklınız kesti.

– Tahminle alâkası yok. İnceleyebilirsiniz. Bediüzzaman'ın Sözler'i 1926'da yazmış. Sonra 1400 sene önce Kur'ân–ı Kerîm Rahman Sûresi'nin 33. ayetinde, ayrıca İnşikak Sûresi'nin 18, 19 ve 20. ayetlerinde işaretler var..

– Peki henüz daha kesin olarak bilinmeyen şeylere işaret var mı?

– Var. Bir gün gelecek eşya aynen nakledilecek, Süleyman Aleyhisselam, Belkıs'ın tahtını bir anda getirmişti. Ve birgün kokular da aynen nakledilecek. Şimdi şekiller ve sesler naklediliyor.

– Şahıslar hakkında görüşebilir miyiz?

– Şahıslar mühim değil, umûmî görüşelim.

– Siz bir şeye saplandınız mı artık tamam... Kimse sizi caydıramaz. İnançlarınız bile öyle... Onları ne ile ispatlıyorsunuz. "Var" demiş inanmışsınız.

– Allah'ı her şeyle ispat ediyoruz. Bir avuç toprak bile yeter artar...

– Nasıl?

– Toprağın aklı, mahareti, sanatkârlığı var mı?

– Yok.

– Peki nasıl oluyor, ziraatçıların hatta profesörlerin bile tanımadığı bir bitkinin tohumunu mesela,

Afrika'dan buraya getiriyoruz. Yaprağı nasıldır, çiçeği ve şekli neye benzer, hangi renktedir, kokusu nasıldır kimse bilmiyor. Ama toprağa atıyoruz, çekirdekte plâna göre çalışmalar başlıyor. Sanki bütün boya, koku fabrikaları faaliyete geçiyor. Çekim kanununa zıt olarak, başının üzerindeki toprağı kaldırıp tozunu atıp yeryüzüne çıkıyor. Mânevî asansörler kuruluyor analizler sentezler başlıyor. Oksijen tüpleri gibi teşkilâtlar, fotosentezler vs... İnsanı dehşete düşüren haller zuhur ediyor. Akılsız, bilgisiz maharetsiz, kudretsiz toprak nasıl yapıyor bunları?

– Canım bu işi su bile yapıyor. Tohumu atarsın çimlenmeye başlar.

– Hâlâ meseleyi kavrayamıyorsunuz. Ben bunun toprak tarafından yapılamayacağını anlatmak istiyorum. Suyun da aklı mı var? Onu da su mu yapıyor? Su bir vâsıta..

– Niye dışarıdan birisi maddeye müdahale etsin ki?

– Kendi kendine yapıcı kabiliyete sahip olmayınca, mutlaka bir dış müdahaleye mecburiyet vardır. Aynı seviyedeki şeyler birbirine tesir edemez. Kendilerine nizam veremezler. Mutlaka hepsine hâkim bir usta lâzımdır. Hem başlarında rütbe bakımından onlardan üstün bir kumandan bulunmayan erler bir nizam altına giremezler. İş karışıklığa düşer. Halbuki usta ve subay onları her yönden kontrol edip nizamları sağladığı gibi, hâkim, vaziyeti, tesiri ve ilmiyle onları rahatlıkla güzel şekillerde, dizer, disiplinle idare eder. Nizamdan çok nizamsızlığa meyyal olan, şuursuz, kör ve sağır madde üzerinde de hikmetli ve hâkim bir Kudret, İlâhî bir ilim hü-

küm sürmeseydi, atomdan kâinata kadar gördüğümüz şu harika güzellik, dehşetli intizam, insanları hayran eden sanatlar meydana gelemezdi.

KİM YARATMIŞ?

Tıplı öğrencilerle birlikte otobüsle bayram tatiline gidiyorduk. Ziraatta okuyan daha başkaları da vardı. Elindeki Yeni İstiklâl Gazetesi'nde bir materyalist yazarın karikatürü vardı. O günlerde de "Allah'ı Kim Yaratmış?" diye şüphe verici bir yazı yazdığından dolayı yazar, Müslümanların nefretlerini üzerine çekmişti. Onlar da o zaman onun hayranlarındandı. Karikatürü görünce, münakaşa başladı:

– İşiniz gücünüz bize sataşmak!

– O bizim inançlarımıza niye sataşıyor?

Tıp fakültesinde okuyan birisi söze karıştı:

Bu fikir meselesidir. Siz bizim sorularımıza cevap verin. Söyleyin bakalım. Siz herşeyi Allah'ın yarattığını kabul ediyorsunuz. Halbuki: "O'nu kim yarattı?" diye bir soru insanın kafasını kurcalıyor. Ne dersiniz? Bu çok mühim.

– İnsan hayret ediyor, böyle mantıksız bir şüpheyle nasıl inkâra gidilebilir? Bir kere Allah, her şeyi yaratan fakat, kendisi yaratılmamış olan Zâttır. Doğmamış doğurmamış, ezelî ebedî.. Samed yani her şey Ona muhtaç, O hiçbir şeye muhtaç değil. Eğer yaratılmışsa ve yaratılmaya muhtaç ise, zaten ilâh ve Allah olamaz. Yoktan var etme gücüne sahip hiçbir yaratık var mı ki, böyle mantıksız bir soru olabilsin. Siz önce Allah'ı yaratık olarak düşünüyor sonra bu soruyu soruyorsunuz.

– Ayrıca mantık bakımından “teselsül” bâtıldır. Yani zincirleme, o ondan, o da ondan ilâ nihaye gitmez. Bir noktada durur. Meselâ, trenin son vagonunu çeken, ondan önceki; onu da çeken, ondan önceki en nihayet hepsini çeken lokomotiftir. Artık lokomotifi ne çekiyor denilemez.

– Neden denilmez.

– Çünkü, eğer o da kendi kendine hareket etme gücüne sahip değilse zaten lokomotif değildir.

– İsterseniz ben, kısa yoldan şöyle de bir temsil getirebilirim. Elimde oyuncak bir tren var. En son ben çekiyorum. Beni kim çekiyor? Elbette ben kendi kendime gidiyorum. Evet mantıktaki “teselsül ve devir” prensibleri işi uzatmaya meydan vermiyor.

Allah’ın zâtî sıfatlarından altıncısı, “Kıyam bi nefsihi” dir. Yani varlığı kendi zâtından olup, başkasına muhtaç değil, demektir.

Bir de bu soruyu Müslümanlara sormak hiç uygun değildir. Belki bir putpereste, güneşe ve yıldızlara tapanlara sorulabilir: “Sizin yaratıcı kabul ettiğiniz şeyler de bir yaratıktır, öyleyse bu taptıklarınızı kim yarattı?” denilebilir, ama Müslümanın Yaradan inancı bu soruya müsait değildir. Bu soru o kadar mantıksızdır ki, insanı her şeyi ile anlatarak vasıflarını sayıp döken kimseye: “Eksik anlatıyorsun, hani bunun kanatları?” der gibi acayiptir. Karşı tarafta ona: “Herhalde sen beni dinlemiyorsun. Sana kuştan bahseden var mı?” Demek mecburiyetinde kalacaktır. Evet İslâm inancı: “Allah’ın eşi, benzeri dengi yoktur, ezelîdir, ebedîdir, her şeyi yaratan O’dur” derken, nasıl böyle bir soru sorulabilir? İslâmiyet’in bu inancını bilmiyorsa, câhildir. Bilerek

soruyorsa mantıksızdır. Çünkü önce Allah'ın yaratıcı olup yaratık olmadığı, ezeliyet sıfatından dolayı kabul ediliyorsa, sonra nasıl: "Onu kim yarattı?" diye bir soru sorulabilir? Tenakuz ve çelişki ne kadar açık. Yani aynı cümlede Allah'ı, hem hâlik (yaratıcı), hem de mahlûk (yaratılmış) olarak ele alıyor.

– Peki bu soru sebebiyet kanunu yönünden ele alınamaz mı? Yani: "Her şeyin sebebi O ise, O'nun sebebi nedir?" denilemez mi?

– Denilemez. Çünkü buradaki bozuk nokta, Allah'ı koyduğu kanunlara uymaya mecbur tutmaktan ileri gelmektedir. Sebebiyet kanunu yaratılanların bağlı olduğu kanundur, yoksa Allah'ın değil. Zaten kanunları Allah koyar. Biz zaman ve mekân içindeyiz ve Allah'ın koyduğu kanunlara bağlıyız. Allah ise zamanı da, mekânı da yaratandır. Hem zamanın, hem mekânın, hem de kanunların üstündedir. Sebebiyet kanununu yaratan, yarattığı kanuna boyun eğer mi? Bu mevzudaki dar anlayış, kısır ve kısa görüşü şöyle bir misalle anlatabiliriz: "Zemberekle hareket eden oyuncak bebek faraza dile gelip, kendisini ölçü olarak, her şeyi kendi durumuna göre kıyas etse de ben kendi âleminde, her şeyi zemberekle hareket ediyor görüyorum, o halde beni yapan sanatkâr da zemberekle hareket eden bir insandır" dese, ne derece hata etmiş olur.

– Bu mevzuda âyet ve hadislerde bir şeyler var mı?

– Evet, Âl–i İmrân Sûresi'nin 18. âyetinde "Allah, kendisinden başka hiçbir ilâh olmadığına şahittir" buyurulmaktadır. Eğer kendisinin üstünde bir

yaratıcı olsaydı, gönderdiği kitapta nasıl böyle bir ifade kullanabilirdi?

Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'de bir hadislerinde, sahabelere, bir gün gelip insanların bu soruyu soracaklarını haber vermiştir. Akıllarından böyle bir şey geçmeyen sahabeye bu mesele bildirilirken, hem gelecekle ilgili gaybî bir mucize ortaya konulmuş hem de geleceğin İslâm âlimlerine bu noktada hazırlıklı bulunmalarını ihtar etmiştir.

– Kâinat hâdiseleri içinde öyleleri var ki, ilâhî merhamet ve şefkatle bağdaştırmakta güçlük çekiyoruz. Zelzeleler, yanardağlar, körler, topallar...

– Dikkat edersek kâinatta güzellik, hayır ve mükemmellik esastır. Şer ve çirkinlik ise istisnâdır. Hem de güzellik bir hakikat iken, çirkinliğin müdahalesi ile binler hakikat. Çünkü onların müdahalesi ile nisbî, izafî binlerce hakikat mertebesi ortaya çıkar. Karanlık olmasa idi ışığın bu kadar dereceleri olamazdı... Şimdi dikkat edelim; sıhhat esastır, hastalık istisnadır. Bir orantı kurarsak hayatın ne kadarı sağlıkla, ne kadarı hastalıkla geçer? Zelzele gibi musibetler ise, hepsi de dünyanın milyon senelerle sayılan ömründe topu topu birkaç dakika tutar. Aynı şekilde yanardağların ve harplerin sebep olduğu felâketler, milletlerin hayatındaki upuzun huzurlu ve güvenli devreler arasında sadece kısa birtakım kramplardan ibarettir.

Ayrıca bunlarda birer hayır vechi de vardır. Mesela hastalık direnç ve muâfiyet kazandırıp sıhhatin nasıl bir nimet olduğunu gösterir. Elem ve acılar salâbeti ve tahammül gücünü geliştirir. Zelze-

leler arzın içinde saklı olan basınçtan bir nevi teneffüsdür. Böylece arzın kabuğunu patlamaktan korur, arzın kabuğunu yerinde sâbit tutan kuşaklar ve ağırlıklar gibi dağları da yerlerine iâde eder.

Yanardağlar ve volkanlar içte bulunan gizli madenleri, servetleri püskürtür ve arza verimli volkanik bir toprak giydirir. Harpler milletleri karıştırır, kendi aralarında kaynaştırır onları kitleler ve bloklarda toplar sonra milletler birliğinde ve sonra da emniyetli bir mecliste bir araya getirir ki, o meclis karşılıklı şikâyetler ve barışlar için bütün dünyayı içine alan bir mahkeme durumundadır. En büyük keşifler ve buluşlar da harpler esnasında ortaya çıkmıştır; penisilin, atom, füzeler, jet uçakları gibi. Yılanın zehirinden ilaç yapılıyor. Mikropların faydaları ve faydalı olanları da vardır. Burada "mayalanmayı" hatırlayabiliriz. Ölüm çirkin görünse bile, ebedî saadete bu yoldan geçilir. Ayrıca orta büyüklükte bir gezegen olan bu dünyada ölüm olmasaydı, bizden öncekiler ölmeseydi, ihtiyarlığın verdiği o zararlılık hâli içinde perişan vaziyette ve üst üste yığılmış durumdaki insanların yaşayış ve geçimleri nasıl olurdu?

Kâinattaki şerler resimlerdeki gölgeler gibidir. O gölgeye yaklaştığın zaman, resimde hakikaten bir ayıp ve kusur varmış gibi gelir. Fakat ondan uzaklaştığın ve her tarafını içine alan bir bakışla baktığın zaman, gölgenin mecburi olduğunu, resimdeki umumî yapıda onun da ayrı bir güzellik vazifesi gördüğü anlaşılacaktır.

İmam–ı Gazâli'nin dediği gibi: "Yayın eğriliği doğruluğun tâ kendisidir." Çünkü doğru olsaydı oku atmazdı. Aynı şekilde kâinattaki noksanlık gibi görü-

len durumlar da kemâli gösterir. Çirkinlik olmasaydı, güzellik nedir nereden bilecektik?

– Şimdi ben size sorayım. Milyonda kaç insan kör veya topaldır?

– Çok azı.

– Peki o binde bir insanın da yüzlerce organından kaç tanesi?

– Bir veya iki tanesi.

– Öyleyse, hayır, mükemmellik ve güzellik esastır. Şer ve çirkinliklerin de birtakım hikmetleri vardır.

– Ne gibi hikmetler? Hiç olmazsa bazılarını söyler misiniz?

– Birincisi, yukarıda da izah ettiğimiz gibi; her şey zıddı ile bilinir.

– İkincisi, Allah'ın nimetlerinin değeri ibret yolu ile daha iyi anlaşılıp şükür vazifesi yerine getirilir. Bütün dünyayı verseler kimse beyni ile değişmez. Akıl olmadıktan sonra dünyanın ne kıymeti var. Eğer istisna kabilinden bazı insanlarda bu durumlar olmasaydı, hep aynı şekilde devam eden yeknesak vaziyetler kendilerini bir nimet olarak hissettirmezlerdi. Mesela güneş, yağmurdan geri kalır bir nimet değildir. Belki kanunlara göre ne zaman nereden doğacağını bildiğimiz için, güneşe ihtiyacımızdan dolayı pek şükür vazifemiz aklımıza gelmiyor. Halbuki rahmet dediğimiz yağmur için dua ediyor ve Allah'tan istiyoruz. Çünkü yağmur güneş gibi, yeknesak bir kanuna bağlanmamış.

– Üçüncüsü, Cenâb–ı Hak iradesini gösteriyor. Dilediği gibi tasarruf ettiği meydandadır. Bazı filo-

zoflar iradesini kabul etmez bir anlayışla Allah'a çeşitli mecburiyetler atfetmektedirler. Hatta Mutezile mezhebindeki "aslah" anlayışı, Allah'ın iradesini bir tarafa bırakarak, herkes için en iyi olanı yaratmak mecburiyetini kabul etmektir. İşte bu istisnaî durumlar Allah'ın iradesinin esas olduğunu, dilediğini arzu ettiği biçimde yaratmaya muktedir olduğunu göstermektedir.

– Dördüncüsü, insanların âciz olup, her an her meselede Allah'a muhtaç oldukları, ikaz edilmektedir. Tâ ki böylece herkes her meselesinde O'na sığınsın, acizlik ve muhtaçlığını anlayarak gerçek mâhiyetini yani kulluğunu unutmasın. Nemrutluk ve firavunluk duygularından doğan mağrurluğunu ve kibrini kırıp, enaniyetini yok etsin.

– Hikmetlerini anladık ama, diğer insanların gözleri önünde devamlı ibret olsun diye bu eksik organlı insanların yaratılması haksızlık değil mi?

– Hayır... Haksızlık ve adâletsizlik söz konusu değildir. Çünkü haksızlık bir haktan ileri gelir. Halbuki onların elinden bir hak alınmamıştır ki... Sadece dağıtılan hediye ve armağanlardan bazı hikmetler için biraz eksiltmeler yapılmıştır. Mülkün sahibi Allah olduğuna göre, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder. Meselâ, minarenin basamaklarına aşağıdan yukarıya doğru hediyeler dizen bir adam, istediği basamaktakini istediğine verir. Birisi kalkıp da: "Bana bu haksızlık değil mi? Niçin aşağı basamaktaki az hediyeyi verdin?" veya: "Bu minare niçin öbür minare gibi yüksek değil" diyemez. Kendisine az–çok ne ihsan edilmişse onlar için teşekkür borçludur.

– Cenâb–ı Hak da bizi yoktan var etmiş. Maden hâlinde merdivenin birinci basamağında akıl, zekâ, gönül ve diğer kıymetli duygularla, cihazlarla donatmış. Bu kadar hediyelere karşı maddî bazı arızalardan dolayı nankörlük yapmaya kimsenin hakkı yoktur.

– Ama gene de bir eksiklik söz konusu değil mi?

– Eksiklik söz konusu ama bir haksızlık yok. Bunu şöyle açıklayabiliriz. Meselâ farzedelim ki, biz yirmi kişiyiz. Her birimiz biner lira getirip bir ortaklık kurmak istedik. Sonra anlaşamadık da bu parayı tekrar bölüşmek istedik. Herkese aynen biner lira geri iade etmek gerekir. Birimize 999 lira, bir başkamıza 1001 lira bile olsa bir haksızlık söz konusudur. Fakat bu yirmi kişi ile yolculuk yapıyorduk. Tipiye tutulduk. Aç–susuz kaldık, soğuktan donmak üzere iken hayırsever birisi geldi. Alın teri ile helâlinden biriktirdiği para, elbise ve yiyeceklerle bizlere yardımcı olmak istedi. Ama kimimize, ekmek ve et, kimimize pilav ve çorba, kimimize ceket, kimimize palto, kimimize 1000 lira, kimimize 500 lira para verdi. Şimdi kalkıp da bu şahsa itirazda bulunabilir miyiz? Nerede benim hakkım olan palto, bin lira ve et ile ekmek?" diyebilir miyiz?

– Haksızlık yapılmadığını kabul ettim. Besmelede Rahmân ve Rahîm isimleriyle kendisini tanıdığımız Allah'ın merhamet ve şefkatine ne diyeceğiz?

– Eğer bütün yaşayış bu dünya hayatında ibaret olsaydı. Şu dünya hayatı hayat romanımızın sadece tek sayfasından ibaret olmasaydı o zaman böyle bir şey akla gelebilirdi. Halbuki pek çok aklî ve mantıkî

delillere dayanan âhiret hayatı var. Buradaki sıkıntıların orada kat kat mükâfatları verilecektir. Hadis–i şerifte ifade edildiği gibi ayağımıza batan bir diken karşılıksız bırakılmıyor. Evet gözleri görmeyen âmâlar onların hesabını verme mecburiyetinde kalmadıkları gibi, derecelerine göre daha kabirden, berzah âleminden cenneti seyredeceklerdir. Buradaki sabırlarına göre orada alacakları zevklerin farklılığını ve üstünlüğünü idrak edemeyiz. Nasıl bu dünyada görüp zevk aldığımız şeyler var, onlar görmüyorlar. Onlar da orada nice ince sanat güzelliklerini hissedip lezzet alacaklar. Biz onlardan habersiz olacağız. 60–70 senelik bir hayatla, milyarlar senelerin ifade edemediği sonsuz ve yüksek bir hayatın mukayesesi yapıldığı zaman onların bizden daha çok rahmet ve şefkate mazhar olacakları anlaşılır.

Az önce söylediğim gibi, dünya hayatı, hayat hikâyemizin tamamı değildir. Hikâyenin fasılları pek çoktur. Hatta sonsuzdur. Ölüm ise, kıssanın sonu değil; bilakis serüvenin başıdır. Piyesin sadece bir sahnesi üzerine hüküm vermemiz doğru olmadığı gibi bir kitabın hoşumuza gitmeyen birinci bölümünden dolayı hepsini terketmemiz de doğru değildir.

– "Hayır Allah'tan; şer ise nefistendir" diyorsunuz, bundan ne anlamalıyız?

– Meselâ, Allah rüzgârları yaratıp bol bol göndermiş, nehri hayırla akıtmıştır. Fakat geminin çok tamahkâr kaptanı gemiye taşıyacağından daha çok yük yüklediğinden gemiyi batırmıştır. Burada bir şer meydana gelmişse insaf edelim kabahat kime aittir?

– Madem, Allah hiçbir şeye muhtaç değil, öyleyse ne ihtiyaç vardı ki, kâinatı yarattı?

– Bu soru birkaç yönden ele alınabilir. Bir kere yaratma yani yoktan var etme gücüne sahip olan zâtın neye ihtiyacı olabilir? Yaratıcılığı bir tarafa bırakalım, bizim bile çok iş ve davranışlarımızın ihtiyaçla hiçbir alâkası yoktur.

– Ne gibi?

– Mesela bir muhtaca yardım etmemiz, kaybolmuş bir yavruyu bulup evine götürmemiz, denize veya çukura düşen birisini kurtarıp, çıkarmamız hiçbir zaman için bir ihtiyaçtan dolayı değildir. Bizim gibi yaratılmış kullarda durum böyle olunca, herşeyin Yaradanı olan Allahu Teâlâ için nasıl ihtiyaç düşünülebilir? Çünkü ihtiyaç; âcizlik ve eksiklikten ileri gelir. Aciz ve noksan olan nasıl yoktan var edebilir?

– Peki ihtiyaç için yaratmamışsa, yaratma fiilinde ne gibi mânâlar hükmetmektedir?

Bu sorunun cevabına gelince, bu mevzuları daha önce defterime not ettiğim için çıkarıp oradan okumayı tercih ettim:

– Nasıl ki, bir şahıs şahsî ve fıtrî bir vazifeyi veyahut topluma ait bir hizmeti harâretli bir faaliyetle yapmaya çalışsa; elbette ona dikkat eden kimse anlar ki, ona o vazifeyi, o hizmeti gördüren bazı faydalar ve neticeler vardır ki onlara "İlle–i gâiye" yani esas sebepler denilir. İkinci olarak, o hizmet ve vazifeyi hararetle yaptıran bir muhabbet bir lezzet, bir arzu da vardır ki, onlara da "dâi ve muktazi" tabir edilir. Meselâ; yemek yemek iştihâdan gelen

bir lezzet, bir iştiyaktandır ki, onu yemeğe sevkeder. Sonra da yemeğin neticesi, vücudu beslemektir; hayatı devam ettirmektir. Öyle de, şu kâinattaki dehşetli ve hayretli hadsiz faaliyet, iki kısım ilâhî isimlere dayanan iki geniş hikmet içindir ki, her bir hikmeti de nihayetsizdir. Nasıl ki, cömert, şefkatli bir zât, güzel bir ziyafeti, gayet fakir, aç ve muhtaç olanlara vermek için seyahat eden güzel bir gemisine serer. Kendi de üstünde seyreder. O fukaranın minnet hisleriyle nimetlerden istifadeleri, o aç olanların teşekkür duyguları içinde lezzet alışları ve muhtaç olanların memnuniyetleri, ne derece o ikrâm sâhibi zâta sevinç ve ferah verir, onun ne kadar hoşuna gider anlarsın.

İşte, küçücük bir sofranın hakikî sahibi olmayan ve bir tevziat memuru hükmünde olan bir insanın sevinci böyle ise, cinleri, insanları ve hayvanları kâinatın fezâ denizinde seyir ve seyahat ettiren ve ilâhî bir gemi olan koca dünyanın üstüne bindirip, yüzünde, hadsiz türlü türlü yemekleri içinde toplayan bir sofrayı serip bütün canlıları küçük bir kahvaltı nevinde o ziyafete davet etmekle beraber, gayet mükemmel ve her çeşit lezzetleri içinde bulunduran, ebedî, bâkî, bir diyarda cennetleri, her birisini birer nimet sofrası ederek hadsiz lezzetleri ve lütufları kendinden toplamış şekilde, nihayeti olmayan bir zamanda, çok muhtaç ve çok arzulu kullarına hakikî yemek için ziyafet açan rahmet ve şefkat sahibi olan Allah'a ve tabirinden âciz olduğumuz muhabbetin mukaddes mânâlarını ve rahmetin neticelerini kıyas edebilirsin.

Meselâ, mâhir bir sanatkâr, mahâretini göstermeyi sever bir usta; güzel, plâksız konuşan fonograf gibi bir sanatı icad ettikten sonra, onu kurup tecrübe ediyor; gösteriyor. O sanatkârın düşündüğü ve istediği neticeleri en mükemmel bir tarzda gösterse, onu icad eden, ne kadar iftihar eder, ne kadar memnun olur, ne derece hoşuna gider.

İşte küçücük bir insan, yoktan var etmeden, elde ettiği bir sanatçılığı ile, bir fonografın güzel işlemesiyle böyle memnun olsa, acaba yoktan var etme kudretinde azametli Yaradan, koca kâinatı, bir musiki bir fonograf hükmünde icad ettiği gibi, dünyayı ve içinde bulunan bütün canlıları, bilhassa canlılar içinde insanın başını öyle ilâhî ve mukaddes iftihar ve memnuniyetlerin bütün akıllar toplansa ne künhüne yetişir ne de ifade edebilir.

Hem meselâ; adâleti yerine getirir, herkesin hakkını vermeyi sever ve ondan zevk alır bir hâkimin mazlumların haklarını vermekten, mazlumların teşekkürlerinden ve zâlimleri cezalandırmakla mazlumların intikâmlarını almaktan nasıl memnun olur, bir zevk alır. İşte hikmet, adâlet sâhibi olan Cenâb–ı Hak, değil yalnız insan ve cinlerde, belki bütün varlıklarda, her şeye vücud hakkını ve hayat hakkını vermekten ayrıca vücud ve hayatını mütecâvizlerden muhafaza etmekten, dehşetli varlıkları tecavüzlerden durdurmaktan, bilhassa mahşerde ve âhirette, insan ve cinlerin muhâkemesinden başka bütün canlılara karşı adâlet ve hikmetin büyük tecellisinden gelen mukaddes mânâları kıyas edebilirsin.

Demek ki, binlerce mukaddes güzel isimler bu kâinatın içindeki hârika güzel sanatların ve hikmetli

fiillerin yaratılmasını gerektiriyor. Her bir sanatı da, hârika bir kitap gibi insanlar, cinler, melekler ve ruhâniler mütâlaa ediyorlar. Bizzat Cenâb–ı Hak da kendi sanatlarını, kendisi de müşâhedesinden ve nazar–ı teftişinden geçiriyor, insanların, meleklerin ve cinlerin dar mütalâaalarının ötesinde bizzat, kendisi bütün incelik ve derinliği ile kendi sanatlarını seyrediyor.

Bu sanatlarını, hayret ve dehşet verir bir surette bir faaliyetle yenileyip tazelendirmesi ise bizim kavrayabildiğimiz kadarı ile faaliyetteki iştiha, arzu, lezzet ve muhabbetten ileri geliyor. Halbuki bu bizim tabirlerimizde, beşerî eksik ve basit mânâlar beraberdir. Cenâb–ı Hak hakkında bu şekliyle kullanılmaları uygun ve doğru değildir. Çünkü bu dar kalıplar onları ifade edemez. Onun için, Allah'ın "Vacibü'l–Vücud oluşuna, mukaddesliğine lâyık şeklide, Zâtının münezzehliğine ve hiçbir şeye muhtaç olmayışına münasip surette" diye tahditler ve ilaveler koymak mecburiyetindeyiz.

BİZİMKİLERLE ONLARIN FARKI

Bazıları cevaplarımdan memnun oldu fakat şöyle demekten de geri kalmadı:

– Bir kimse dinsiz olabilir. Dinsiz demek mutlaka zararlı insan demek değildir. Avrupa'da nice dinsizler vardır ki, aynı zamanda vatanperver kimselerdir:

– Bizimkiler Avrupalılara benzemez. Süt, yoğurt bozulsa gene işe yarar fakat yağ bozulsa zehir olur. Bir Müslümanın dinsiz olması da yağın bo-

zulması gibidir. Hem tarih şahittir, onlardan bize hiç hayır gelmemiştir. Bunun sebebi de, İslâmiyet'in bütün hayatı kaplamış ve her mesele ile ilgili hükümler getirmiş olmasındandır. İnançlarımızdan, ahlâk esaslarımıza hatta âdâb ve en basit muamelelerimize varıncaya kadar bütün güzellikleri ve faziletleri Kur'ân'dan ve Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in getirdiği esaslardan alıyoruz. Onları inkâr edip İslâmiyet'ten elde edilen her fazilet ve güzellikten sıyrılanların kendilerinde hiçbir nur kalmaz. Herşeyden mahrum kalırlar. Bir temsille izah edecek olursak. Meselâ; iki tane saray var. Bunlardan birindeki bütün odaların elektrik cereyanı büyük oda ile bağlı olduğundan oradaki lâmba söndürülünce hepsi de sönüyor ve diğer küçük odalarda hiçbir ışık kalmıyor. Halbuki öbür sarayın odaları böyle değil. Her oda müstakil olduğundan büyük odanın ışığı kapanınca diğer küçüklerde nur kalabiliyor. Hıristiyanlığın inanç meselelerinin dışında kalan insanlık ve ahlâkla ilgili meseleleri diğer dinlerden, Hıristiyan azizlerinden, örf ve âdetlerden geçmedir. Hıristiyanlığın ruhundan değildir. Onlar sanki bir elbise gibi hıristiyanlığın üzerine giydirilmiştir. O mantıksız "üç uknümü" kabul etmeyen bir hıristiyan Allah'a ve bazı peygamberlere inanabilir. Kendinde fazilet namına bazı şeyler kalabilir. Fakat akla mantığa hitap eden İslâmiyet'in bütün meseleleri gene Kur'ân ve hadisten çıktığı için Peygamberimizi tanımayan Cenâb–ı Hakkı da tanımaz, belki hiçbir mukaddes şeyi tanıyamaz. Onda vicdan bile kalmaz herşeyi kokuşur. Ahlâk, fazilet o şahısta artık tutunacak yer bulamaz.

KUTUPLARDA NAMAZ

Bir akraba ziyaretinde uzun müddet edebiyat öğretmenliği yaptıktan sonra hukuku bitirmiş bir avukat ile tanışmıştık. Bana:

– Kendi isteğinle mi İmam Hatip'te okuyorsun? dediğinde şaşırmış ve:

– Kimin isteğiyle olacaktı ya?! demiştim. Bu sefer avukat:

– Fakirlerin çocuklarını alıyorlar, âhiret saadeti adı altında milleti uyutmak için yetiştiriyorlar.

– İslâmiyet insanda kapalı göz bırakmaz. Müslümanlık şuursuz robot yetiştirmez. En çok da fakirleri korur. Milleti uyutmak isteyen sömürücü anlayışı, İslâmiyet bilakis ortadan kaldırmaya çalışır, ihyaya değil... Uyutmak için yollar çok. Uyanan Müslüman istismar vasıtalarının başında olan faizi yok etmek ister. Fakirin hakkı olan zekât vermeyenlerle Hz. Ebu Bekir muharebe etti. Hz. Ebu Bekir yumuşak tabiatlı olmasına rağmen, hayatî tehlikeyi göze alarak Hz. Ömer'in bile, İslâm ordusunun kâfirlerle harbte olmasından dolayı kargaşanın önü alınmaz diye telaş etmesine rağmen, zekât vermeyenlerle savaştı. Zorla, devlet gücü ile fakirin hakkı olan zekâtı aldı ve muhtaçlara dağıttı.

– Yok yanlış anlamayın... Tabiî bu da bilgisizlikten ve şartlandırılmış olmanızdan... Peki siz İslâmiyet'in bütün dünya insanlarına gönderilmiş bir din olduğuna inanıyor musunuz?

– Elbette.

– Peki kutuplarda nasıl namaz kılınacak? Beş vakti, altı ayı gece, altı ayı gündüz olan bir yerde, nasıl ibâdet edeceksiniz?

– İnsan sadece namaz kılmakla vazifeli olmadığına göre iki aylık borcunu nasıl ödeyecek? Uykusunu nasıl uyuyacak? Üç öğün yemeğini nasıl yiyecek? Herhalde iki aylık borcunu 60 sene sonra; uykusunu da senede bir defa; bir öğün yemeğini de dört ayda bir defa yiyecek değildir. Bazı insanların orada yaşadığını kabul ettiğimize göre, yemenin, içmenin, çalışmanın, uyumanın da bir ayarı, bir ölçüsü olacaktır. Namaz vakitleri meselesine gelince, bu mevzuu İslâm fıkıhçıları asırlar önce halletmişlerdir. Yani, normal bir günü 24 saat olan ve o bölgeye en yakın bulunan yere göre ayarlanacaktır.

DUALARA NASIL KARŞILIK VERECEK?

Bir gün namazdan sonra cami avlusunda sohbet ediyorduk. Yeni namaza başlamış birisi, arkadaşının kendisini ibadetten caydırmaya çalıştığını ve “Maça gidiyoruz, yüzlerce kişi ayrı şeyler söyleyerek bağırınca ne dedikleri anlaşımlıyor. Bir insandan yüz kişi ayrı ayrı şeyler isteseler, hem ne dediklerini anlayamaz hem de bir anda hepsine cevap veremez; istediklerini yerine getiremez. Siz de binlerce Müslüman ayrı ayrı isteklerle Allah’a dua ediyorsunuz. Bir olan Allah istediğinizi karış-

tırmadan nasıl bilip size verecek?" dediğini, ne cevap vereceğimizi sordu. Ben de dedim ki:

– Dünyada kaç tane radyo evi, televizyon ve telsiz vericisi var?

– Binlerce...

– Elimizdeki küçücük radyonun istasyonlarını oynatmakla bu sesleri alma imkânına sahip miyiz?

– Evet.

– Bu ne ile geliyor?

– Hava ile.

– İçinde bir avuç hava ya var ya yok. Halbuki bütün sesleri işitiyor gibi radyo karıştırmadan bize söylüyor. Esasen herbir hava zerresi çeşitli yönlerden gelen binlerce sesi karıştırmadan almak ve vermek kabiliyetindedir. Bu arada da, bu hava zerresi şekilleri, ışığı, itme–çekmeyi de naklediyor. Bir iş, bir işe mani olmuyor. Allah'ın yaratıp terbiye ettiği bir hava zerresi bu kadar işleri yaparsa, onu yaratan Allah için bir zorluk olabilir mi?

ÖLÇÜMÜZ NE OLACAK?

Bir gün Yüksek Öğretmen Okulu'nun yurtlarının önünde arkadaşlarımızı beklerken Yaşar isimli birisiyle tanıştım. Yaşar çok güzel konuşuyordu. Epeyce kitap karıştırmıştı, fakat elinde Ehl–i Sünnet ölçüsü yoktu. Yahudilere atıp tutarken ifrat etti. Hiçbir Yahudinin Müslüman olamayacağını ileri sürdü. Hepsinin imhâ edilmesini istiyordu. Suç olarak Yahudi olmaları yeterliydi. Ona:

– İslâmiyet'i kimseye bırakmıyorsun fakat ya İslâmiyet'i bilmiyorsun veya ona inanmıyorsun, deyince neredeyse üzerime atılacaktı.

– Herşeyimizi o yola koyduk.

– Kur'ân–ı Kerîm Maide Sûresi'nin 82. âyetinde, Yahudilerin müminlere en şiddetli düşman oldukları ifade edilirken, herşeye rağmen Nisa Sûresinin 46. âyetinde ise, az dahi olsa iman edenlerin bulunacağı beyan edilmektedir. Yoluna baş koyduğunu söylediğin davanın Kitabı böyle diyor. Hem de âyetin ifadesi tahakkuk ediyor. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) devrinde Abdullah bin Selâm bir yahudi âlimi olmasına rağmen sağlam Müslüman olduğu gibi, şimdi de sağlam bir imanla İslâm'a giren Meryem Cemile'yi görüyoruz.

– Hayır, olamaz... Onlar ya casustur, yahut Yahudi ırkından değildir.

– Kardeşim Kur'ân Allah'ın ezelî ilminden gelmektedir.

– Tarihî araştırmalar da benim sözümü doğrulamaktadır.

– Öyleyse tarihen Abdullah b. Selam'ın yahudi olmadığını, şimdi de Amerikalı Marie Margeret'in (M. Cemile) başka ırktan olduğunu isbatla. Kur'ân ve Ezelî ilim böyle dedikten sonra, bir Müslüman olarak nasıl değişik bir fikir ileri sürebilirsin?

– Zaten sizinkiler hep böyledir... İşin içinden çıkamayınca karşısındakinin âyetleri inkâr ettiğini ileri sürerler ...

Allah insaf ve izan versin, deyip kestim. O sırada diğer arkadaşlarım da yanımıza gelmişlerdi. On-

lara imanî mevzularda çok köklü bilgilere sahip olmaları lâzım geldiğini anlatmaya çalıştım. Bir arkadaş şöyle dedi:

– Biz altı iman esasına inanıyoruz. Ne lüzum var üzerinde durmaya. Bizim birkaç gün sonra bir münazaramız var, ona hazırlanıyorum.

– Mevzu ne?

– İktisadî nizamlar.

– Bak göreceksiniz. Siz İslâm İktisadı dediğiniz anda iş inançlara dökülecek. Bunların derdi iktisat değil, materyalist bir felsefeye sahip olduklarından gerçek dert imansızlık.

– Siz hep bunları tekrarlıyor, imanî mevzulardan başka bir şeye bakmıyorsunuz.

– Kaynağa dönmek lâzım. Meselâ yüksek bir yerde büyük bir çeşme var. Bütün çevre köylere kolları dağılmış. Bu menbadan kaynayan su üzerinde iki çeşit araştırma yapılabilir. Ya yukarıya, kaynağın yanına varırız, suyun tatlı ve temiz olduğunu, menbaında inceleyerek öğreniriz. Böylece artık dağılan bütün arkları incelememize lüzum kalmaz. Çeşme hakkında hiç şüphe ve vehmimiz olmaz. Veya aşağıya doğru gider, köylere dağılan kolları bulur her arka bakar suyun menbaını görmediğimizden her rast geldiğimiz arkın tatlı ve temiz olup olmadığını anlamak için delilleri, emâreleri araştırmaya mecbur oluruz. Bundan dolayı evham ve kuruntular yakamızı bırakmaz. İşte böyle İslâmiyet'in iman esasları, derinliğine incelendiğinde maddeciliği silip süpürüp kendi güzelliğini gösterecek güçtedir. Ama teferruat mevzulara, içtihadî ve

hilafî meselelere, müçtehidlerin de reyleri karışıp durum bir derece âfâkileştiği için, her bir teferruatta İslâmiyet'in güzelliğini göstermek müşkilleşir. Bir de asırların, idrâklerin İslâmî tatbikata yabanî kalması da işi zorlaştırıyor. Halbuki işin kaynağına inip, mesela Kur'ân'ın kırk yönden mucizeliğinden birkaçının üzerinde durunca muhatap Kur'ân'a karşı sarsılmaz bir itimat beslemeye başlıyor ve herşeyi ile İslâm'a taraftar oluyor. Bu demek değildir ki, İslâmiyet sadece iman esaslarından ibarettir. Biz elimizden geldiği kadar diğer mevzularını da öğreneceğiz fakat bugün İslâm zincirinden çıkanlar, önce imanî meselelerde şüphelere düşüp sonra İslâm'ın karşısına dikildikleri için ilk önce bu mevzularda iyi yetişmemiz icap ediyor...

KUR'AN'IN RİYAZÎ MUCİZELİĞİ

Prof. Ali N. Tarlan'ın konferansına gitmiştik. Herkes dağılırken bir grubun da hususi sohbet için davette bulunduklarını gördüm. Konferansla ilgili zannederek ben de gittim. Herkes hayran hayran konuşanı dinliyordu. Baktım üniversiteden tanıştığım bütün gençler orada. Konuşan Osman Tarı imiş. Dikkatle dinliyorlardı.

– Bir, bir daha iki, bir daha üç. Ama üç tane bir yan yana yazılınca dikkat edelim üç değil yüz onbir olur. İşte İslâmiyet'te cemaate verilen ehemmiyet. Tek başına kıldığın namaz bir sevap ise cemaat ile 27 sevap... İki kişi dahi yolculuk yapsa birisi imam olacak.. 27 Mayıs ihtilâli olmuştu. Şarkta mühendislik yapıyordum. Polis ve postacı ile canım karşılaşmak istemiyor, onları görünce

yolumu değiştiriyordum. Bir gün Millî Birlik Komitesi'nden bir davetiye aldım. Derhal telaş içinde Ankara'ya gittim. Meğer aydın bir Diyanet İşleri Reisi arıyorlarmış. Bizi tanıyanlardan birisi: "Dinden anlar bir mühendis var" deyince görüşmek için çağırmışlar. Ne günlere kaldık!. Şartlarını öğrendim: Kur'ân'ın tercümesini ve sonra da namazda okunmasını istiyorlar. Bu işin olup olmayacağını tek kelime ile ifade etmemi söylediler. Ben de buna bir çırpıda cevap veremeyeceğimi, ancak bir hafta hazırlandıktan sonra "Kur'ân–ı Kerîm'in Riyazî İ'cazı" diye bir konferansla cevap verebileceğimi söyledim. Kabul ettiler.. diye konuşması devam ederken bir ara Halis'le selamlaştık. Bana: "Aman ne müthiş şeyler anlatıyor!" dedi. Ben de dedim ki:

– Bunlar sana tavsiye ettiğim, hatta verdiğim İhlas ve Rumuzat Risâleleri'nde var. Okumak lâzım.

– Ama anlayamıyorum.

– Biraz gayret lazım. Bir kısım kelimeler var ki kendi mevzuunda ıstılah gibi... Tıbbî terimleri tercüme ediyorlar mı? Bizim hayatî mevzumuz bunlar. Kalbler, ruhlar ölüyor, boş duramayız. Bigâne kalamayız.

Bu arada birisi soru sordu:

– Osman Ağabey, rakamlarla Kur'ân'ın mucizeliğini isbatınız geçerli midir?

– Evet! Meselâ şimdi Kur'ân'daki bazı kelime ve harrfleri ele alarak bunu size göstereyim: (Bu kısmı o Risalelerden aktarıyorum. Osman Tarı çoğunu doğru olarak o sohbette anlattı.)

KUR’ÂN’DA ALLAH KELİMESİ

Bir rivayette İsm–i Azam olan “Allah”ın en mühim harfi olan baştaki ELİF, umum Kur’ân’da çok sırlara medar olarak 40.000 defa geçmiştir.

Allah isminin eliften sonra “Lâ” suretindeki “LAMELİF” 19.000 olan meşhur adedi gösterir.

Allah isminin ahirinde olan “HE” harfi yine bütün Kur’ân’da 19.000 olarak muvafık gelmiştir.

Yalnız “LAM”, ebcedi değeri 30 olduğuna göre ona uygun olarak Kur’ân’da 30.000 gelmiştir.

Yemin vaktinde Allah isminin başında bulunan “VAV” bir hesapça 23.000, diğer bir cihette 20.000 olarak, hem “YE” harfinin hem “LAMELİF”in, hem de “HE” harfinin 19.000 adetlerine ve Kur’ân’daki yekünlerine muvafık gelmiştir.

Allah isminin başındaki “Elif–Lâm–ı Tarif” 70.000 olup, Kur’ân kelimelerinin mecmu–u adedi olan 70.000 adedine muvafık gelmiştir.

Allah isminin kasem vaktinde başında bulunan “BE” ve “TE” 10.000 olarak muvafık gelmiştir.

VE DİĞER HARFLERDEN BAZILARI

“CİM” harfinin ebcedi değeri üç... Kur’ân’da üç bin defa gelmiştir. “SİN” harfi üç dişi ile uygun olarak, üçbin defa gelmiştir. “TI ve ZI” iki kardeş gibidir. “TI” daha hafif olduğu için 1200, “ZI” ise ağır olduğu için sanki kız kardeş gibi Kur’ân’da “TI” harfinin yarısı olarak 600 defa tekrarlanmıştır.

“FE” harfinin ebcedi değeri 80’dir. İki sıfır ilâvesiyle 8000 olarak gelmiştir.

“Kur’ân” kelimesinde en birinci harf olan “KAF” altıbin olarak Kur’ân’ın âyetlerinin toplamına uygun şekilde gelmiştir.

NASR SÛRESİ

Nasr Sûresi nâzil olunca, sahabelerin hepsi de “Allah’ın yardımı ve zafer günü gelip, insanların Allah’ın dinine akın akın girdiklerini görünce Rabbini överek tesbih et..” ifadeleriyle sevinmişlerdi. Yalnız Hz. Ebu Bekir (r.a) ile Hz. Abbas (r.a) bu sureden Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in vefat haberini hissedip ağlamışlardı. Çünkü bu ifadelerin sonunda, “istiğfar et” buyuruluyor, en sonunda da “Allah tevbe edip kendisine dönenleri dâima kabul edendir” deniliyordu.

Halbuki peygamberlik sıfatı olarak “İsmet” bulunduğu için Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) masum ve günahsız idi. Ayrıca Cenâb–ı Hak, Fetih Sûresi’nin ikinci âyetinde Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’e hitaben “Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar” buyuruyordu. Demek ki, buradaki istiğfar kulun günahından Cenâb–ı Hakk’a dönmesi gibi masum olan ve günahları bağışlanmış bulunan Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in dünyadan âhirete, fâniden bâkiye dönmesini ifade ediyordu. Nitekim sûrenin hafleri “Vestağfirhü’nun “vav” harfine kadar 63 harftir ve Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in ömrünün nihayetine işaret etmektedir.

KEVSER SÛRESİ

Kevser Sûresi'nde bulunan harfler hârika şekilde seçilmiştir. Yani okunuş veya yazılış bakımından birbirine benzeyen kardeş harflerin en güzeli ve dile en kolay ve hafif geleni seçilmiştir. Mesela: Sin, şın'dan "Sin" var "Şin" yok. Sad dat'tan, "Sad" var "Dat" yok. Tı, zı'dan "Tı" var "Zı" yok. Ayın, ğayın'dan "Ayn" var "Ğayn" yok. Rı ze'den "Rı" var "Ze" yok. Fe kaf'tan "Fe" var, "Kaf" yok. Nun mim'den "Nun" var "Mim" yok.

Ayrıca "Kevser" kelimesi: "hayr–ı kesir" yani "çok hayır" demektir. Bu bakımdan, havz–ı kevserden, Kur'ân'dan tut bütün fetihlere işareti vardır. Hatta İstanbul'un fethine bile işaret eder. Çünkü "el–Kevser"in ebcedî değeri 757 eder. Bu tarih, Sultan Orhan zamanında Süleyman Paşa kumandasında kırk kahramanın şehid olması ile İstanbul fethinin, Fatiha'sının okunuş tarihidir. Madem "Kevser"in kime verildiğini ifade eden "Ke" harfi ile, niçin verildiğini ifade eden "Fe" harfinin değerleri (20–80–100) eder. Bu ilâvede (757–100–857) tarihini verir. H. 857 ise 1453 milâdî tarihi gösterir. Ayrıca "A'tayna ke: Sana verdik ey Muhammed" demektir ki Sultan Mehmed Fatih'e işaret eder. Fe salli: Öyleyse namaz kıl, demektir ki, İstanbul'un bir "mescid–i ekber" ve bir "sâlât–ı kübrâ mahalli" olacağına işarettir.

BÜTÜN MESELE İMAN İMİŞ

Sohbetten sonra Yüksek Öğretmenlilerle görüşme imkânı oldu. Ben sordum:

– Materyalist düşünceyi benimseyen arkadaşlarla iktisad üzerindeki tartışmanız nasıl oldu?

– İş kavgaya döküldü.

– Neden?

– Neden olacak inançlarımızla alay ettiler. Onlar kapitalizme veryansın ettiler. Tabiî bizi de o kategoride mütalâa ediyorlar... Biz de sosyalizmin ve kapitalizmin aynı kaynaktan çıktığını ortaya koyarak ikisini de çürüttük. Bu sefer: “Peki sizin iktisadî anlayışınız nedir?” diye sordular. Biz de İslâmiyet olduğunu söyleyince baştan Allah’ı kabul etmediklerini dolayısı ile önce o mevzuda tartışmaları lâzım geldiğini ileri sürdüler. Kabul ettik. Hiçbir eserin sanatkârsız olamayacağını, bunun için de şu her yönden sanatlı kâinatın da bir Yaratanı olması lazım geldiğini söyledik. Bu sefer Ramazan Karakale çıktı ve: “Tanrı dünyayı yaratmış da sonra karşısına geçip “dön” demiş de dönmeye mi başlamış?” deyince hepsi de gülmeye başladı.

– Böyle diyenlere ne cevap verilir. Hakaretlerine hakaretle karşılık verdik ve birbirimize girdik.

– Onlara kızmadan, söylenecek çok şeyler vardı.

– Siz olsanız ne cevap verirdiniz?

–Önce Allah’ın kudretinin kâinattaki (mikro âlemden makro âleme kadar) tasarrufunun sonsuzluğunu gözlerinin önüne sergiledikten sonra, kudretinin tecellisinin bazı sırları olduğunu bunun için küçüğe büyüğe, aza çoğa bir baktığını hiçbir şeyin hiçbir işine mani olmadığını şöyle anlatırdım:

Cebimden çıkardığım notlardan bu mevzuudaki Kur’ân tefsirlerinin beyanlarını okumaya başladım:

VE HÜVE ALA KÜLLİ

ŞEY'İN KADİR SIRRI

Hiçbir şey O'na ağır gelemez. İmkân (mümkinat, mahlûkat, yaratıklar) dâiresinde, ne kadar eşyâ var, o eşyaya gayet kolay vücûd (varlık) giydirebilir. O derece O'na kolay ve rahattır ki: "O'nun işi, bir şeyin (olmasını) istedi mi ona, sadece 'Ol!' demektir, hemen oluverir." (Yâsin/82) sırrıyla, yalnız emreder. Nasıl ki, gayet mâhir bir sanatkâr; ziyade kolay bir tarzda, elini işe dokundurur dokundurmaz, makina gibi işler. O sürat ve mehareti ifade için denilir ki o iş ve sanat, O'na o kadar musahhardır (boyun eğip itaat etmektedir) ki; güya emriyle, dokunmasıyla işler oluyor; sanatlar vücuda geliyor. Öyle de; Cenâb–ı Hakk'ın kudretine karşı eşyânın nihâyet derecede itaatine; o kudretin nihayet derecede külfetsiz ve kolaylıkla iş gördüğüne işareten: "O'nun işi, bir şeyi(n olmasını) istedi mi ona, sadece 'Ol!' demektir, hemen oluverir." (Yâsin/82) diye ferman eder. Şu büyük hakikatin hadsiz sırlarından beş sırrını "Beş Nüktede" beyan edeceğiz:

Birincisi: Allah'ın kudretine nisbeten en büyük şey, en küçük şey kadar kolaydır. Bir nev'in bütün efrâdiyle icâdı, bir ferd kadar külfetsiz ve rahattır. Cenneti yaratmak, bir bahar kadar kolaydır. Bir baharı icad etmek, bir çiçek kadar rahattır. Şu sırrı izah ve isbât eden bahislerde gösterilmiştir ki, ilahî kudrete nisbeten yıldızlar, zerreler gibi kolaydır; hadsiz efrad ve ferd kadar külfetsiz ve rahatça icad edilir.

Başta, Allah'ın kudretinin nisbeti, kanunîdir. Yani, çoğa–aza, büyüğe–küçüğe bir bakar. Şu ince

ve derin meseleyi, birkaç temsil ile zihne yakınlaştıracağız. İşte, kâinatta "Şeffâfiyet," "Nuraniyet," "Mukabele," "Muvâzene," "İntizam," "Tecerrüd," "İtaat" birer emirdir ki çoğu, aza; büyüğü, küçüğe müsâvi kılar.

1. Temsil: "Şeffâfiyet" sırrını gösterir. Meselâ, güneşin tecellisi olan timsâli ve aksi, denizin yüzünde ve denizin herbir damlasında aynı hüviyeti gösterir. Eğer küre–i arz, perdesiz güneşe karşı muhtelif cam parçalarından mürekkep olsa; güneşin aksi, her bir parçada ve bütün zemin yüzünde izdihamsız (sıkışmadan) parçalanmadan, eksiksiz bir olur. Eğer faraza güneş, iradesiyle dilediğini yapabilen bir varlık olsaydı, ziyâsını, timsâlini, aksini, iradesiyle verseydi; bütün zemin yüzüne verdiği ışığı, bir zerreye verdiğinden daha ağır olamazdı.

2. Temsil: "Nuraniyet" sırrıyla güneşin cilvesi kendi iradesiyle olsaydı, bir zerreye kolaylıkla vereceği tecelliyi, aynı kolaylıkla hadsiz şeffaf varlıklara da verirdi. Bu iki temsilden anlaşıldığı gibi, güneşten istifade de az–çok, büyük–küçük farketmez. Yani deniz yüzü, güneşin ziyasından faydalanırken, bir damla su, bir zerrecik cam parçası da, yedi rengiyle, sıcaklığı ve ışığıyla aynı şekilde faydalanır. Okyanusların, güneşi kendileriyle meşgul edip küçük şeylere ışık vermesine engel olacak halleri yoktur.

Ayrıca bu iki temsil şeklen birbirine benzemekle beraber şöyle bir farkları vardır: Nuraniyet sırrı temsilde olduğu gibi güneşe bakar; eğer güneş nuranî olmasaydı tecellisi olmazdı. Şeffafiyet sırrı güneşin karşısındaki şeffaf eşyaya bakar, çünkü şeffaf olmayan varlıklarda akis ve tecelli kendisini göste-

remez. Meselenin hakikatine gelince, Cenâb–ı Hakk'ın esma–i hüsnâsı nurânîdir. Mahlûkatın (bu tür, yaratıkların) melekutiyet vechi de şeffaftır. Yani iç yüzleri esmâ–i hüsnâyı kabul edebilecek kabiliyette parlak yaratıldıkları için isim tecellilerine ayna olacak durumdadırlar.

3. Temsil: "Mukabele Sırrı"dır. Mesela, insanlardan meydana gelmiş büyük bir dairenin merkez noktasındaki ferdin elinde bir mum, çevredeki fertlerin ellerinde de birer ayna farzedilse; dairenin merkezindeki mumun çevredeki aynalara verdiği ziya ve akis izdihamsız, bölünmeden, noksanlaşmadan, nisbeti birdir.

Mahlûkat, mahlûk (yaratık) olma noktasından hepsi de birbirine eşittir. Çünkü hepsi yaratılmıştır. Aynı şekilde Mabudiyetten uzaklık yönünden de birbirlerine eşittirler. Nasıl ki, temsildeki daireyi meydana getiren çizginin her noktası, merkezdeki noktaya aynı uzaklıkta olduğu için birbiriyle eşittirler, bunun için mum ışığından istifade etmelerine hiçbir mâni olamaz. Eğer bu şekil üçgen veya dörtgen olsaydı, bazı noktalar merkeze daha yakın olacağından faydalanmasına engel olabilirdi. Çünkü eşit noktalarda olmayacaklardı. Fakat dairede böyle değildir. Yani Cenâb–ı Hakk'ın kudretini ve güzel isimlerinin tecellisini kendisiyle meşgul ederek, küçük bir canlının yaratılmasına veya o küçük canlıda bütün isimlerin tecelli etmesine engel olamaz.

4. Temsil: "Muvazene Sırrı"dır. Mesela, hakikî, hassas ve çok büyük bir terazi bulunsa, iki dağ veyahut iki yumurta yahut da iki zerre. Herhangisi bulunursa bulunsun, sarf olunacak aynı kuvvet ile o

hassas büyük terazinin bir gözü göğe çıkarken, birisi zemine inebilir. (Çünkü bu boş durumda, terazinin iki kefesi devamlı birbirine eşittir. Hassas olduğu için dengede bulunan bu terazi hep aynı kuvvetle dengesiz hale getirilebilir. İki zerrenin dengeye getirdiği terazinin bir gözünü yere indirip öbürünü göğe çıkaran kuvvet; aynı ağırlıkta iki güneşin dengeye getirdiği terazinin de bir gözünü göğe çıkarırken öbürünü yere indirecek kuvvet aynı kuvvettir. Burada dikkat edilecek husus şudur: a) Terazi çok büyüktür b) Fakat çok hassastır c) Bu dengedeki eşitliği bozan kuvvet hep aynıdır. Kefelere girenler ister az olsun, ister çok olsun ister küçük olsun, ister büyük olsun fark etmez. Çünkü onlar eşit ve dengededir. Terazi büyük ve hassastır. Onun için dengeyi bozan kuvvet aynıdır.

Şimdi bu temsilden hakikata geçecek olursak: Biz varlıkları üçe ayırırız: a) Vacibü'l–Vücud, yani ağırlığı zaruri olan = Allah; b) Mümteniu'l–Vücud yani yokluğu zaruri olan = Birden fazla ilâhın varlığı, c) Mümkinü'l–Vücud'un ne de Mümteniü'l–Vücuddur; varlık ve yoklukları müsâvi (terazinin dengesinde gibi eşit) olup kendiliğinden var olmayan; ve gene kendiliğinden yok olmayan; ancak tercih edici bir kudretle var olan ve aynı tercih edici bir kudretle var olan varlıklardır. Bu tercih edici kudret de Vacibü'l–Vücud olan Allah'ın kudretidir. Yani mahlûk (yaratılmış) olduğu için bir atomun da varlığı yokluğu müsavi (eşit); trilyonlarca atomun da varlığı yokluğu eşittir. Madem ki yaratıktır, atomu da, güneşi de yaratan kudret aynıdır; yok edecek

kudret de aynıdır. Bir veya bin; az veya çok, farketmez.

5. Temsil: "İntizam Sırrı"dır. Meselâ, en büyük bir gemi en küçük bir oyuncak gibi çevrilebilir. En büyük bir gemi, transatlantik olsun madem ki, çok intizamlı yapılmıştır, küçücük bir oyuncak gibi çevrilebilir. Bir TIR büyüktür diye dümenini on şoför çevirecek değildir. Bu bakımdan bir atomu da, güneşi de sistemleri de aynı kudret çevirir. Hepsi de bir intizam içinde ve bir itaat altındadırlar.

6. Temsil: "Tecerrüd Sırrı"dır. Meselâ, iğne gibi balık, balina balığı gibi aynı mâhiyeti taşımaktadır. Bir mikrop bir gergedanın canlılık mâhiyetine mâliktir. Yâni teşahhusat dediğimiz, dış görüntüler vücud yapısı ve şahsiyetler ne olursa olsun; mâhiyet ve esası teşkil eden planlar mühimdir. Bu takdirde de bir atomun sistemi ile güneş sistemi arasında fark olmadığı gibi, iğne kadar bir balıkla balina balığı arasında plân ve sitem bakımından fark yoktur. Bir insanla kâinat arasında da fark yoktur; çünkü: "Ne varsa âlemde, misli vardır âdemde." Arş–ı Azamın numunesi insanda kalbtir; levh–i mahfuzun misâli kuvve–i hâfızadır; misal ve mânâ âleminin örneği hayal duygusudur, ruhlar âleminin temsilcisi kendi ruhudur; cennet ve cehennemin hatırlatıcısı vicdandır, şeytanın vekili kalbin bir köşesindeki lümme–i şeytaniyedir, melek ve ruhanilerin mümessilleri ise latifelerdir... Bu bakımdan teşahhusattan mücerred bir mahiyet, bütün cüz'iyatına: En küçüğünden en büyüğüne eksiksiz olarak, bölünmeden parçalanmadan bir bakar, girer. Zahirî durumlar, büyüklük küçüklük gibi dış görüntüler cihetindeki hususiyetler,

müdâhale edip şaşırtmaz. O mücerred mâhiyetin nazarını değiştirmez. Çünkü plân ve sistem birliği vardır.

7. Temsil: "İtaat Sırrı"nı gösterir. Meselâ bir kumandan "Marş!" emri ile bir askerî harekete geçirdiği gibi aynı emir ile bir orduyu da harekete geçirir. Emir dinleme sırrı ile bir ile bin farketmez. Allah'ın ezelî kudretine nisbeten her şey müsâvidir. Hiçbir şey O'na ağır gelmez. Yalnız gaflet olunmasın ki, şu yedi sırrın küçük terazileriyle O'nun kudreti tartılmaz ve münasebete giremez. Yalnız bunlar anlayışa yaklaştırmak, akıldan uzak görmeyi gidermek için zikredilir.

Ayrıca Allah'ın kudreti zâtidir. Yaratıklarda olduğu gibi ârızî ve sonradan değildir. Onun için O'nun kudretine âcizlik giremez. Bu yüzden de kudretin mertebesi yoktur. Hâşâ bazı şeylere gücü yetmez denilemez. Allah'ın kudretine göre en büyük en en küçüğe müsâvi ve zerreler yıldızlara emsâl olur. Bütün insanların öldükten sonra diriltilip haşredilmesi, bir tek insanın ihyası gibi bir baharın icadı, bir tek çiçeğin yaratılması gibi o kudrete kolay gelir.

İkincisi: Allah'ın kudretine nisbeten her şey müsavi olduğuna katî delil ve açık bürhan şudur ki; hayvanat ve nebâtatın yaradılışında gözümüzle görüyoruz, hadsiz bir cömertlik ve bolluk içinde nihayet derecede bir itkan (muhkemlik, mükemmellik) ve sanat güzelliği bulunuyor. (Çünkü bunlar birbirine zıttır. Meselâ bir terzi en güzel, en sağlam ve fevkalâde sanatlı bir kat elbiseyi bir günde dikebiliyorsa ve eğer bu terziden bir günde on kat elbise

istenirse sanat güzelliği ve muhkemlik beklenemez. Eğer yüz kat istenirse, ancak çuval gibi veya kefene benzer bir şeyler ortaya koyacaktır.) Ayrıca, hem nihayet derecede karışıklık içinde, nihayet derecede bir seçkinlik görünüyor. Hem nihayet derecede çokluk ve genişlik içinde, nihayet derecede sanatça kıymetdarlık ve hilkatçe güzellik bulunuyor. Hem nihayet derecede sanatkârane bir surette çok cihazlara ve çok zamana muhtaç olmakla beraber; gayet derecede kolaylıkla ve sür'atle icad ediliyor. Âdeta birden ve hiçten o sanat mucizeleri vücuda geliyor. (Halbuki bütün bunlar birbirine zıttır. Buna rağmen bunların yaratılışı, Allah'ın Kudretinin herşeye yettiğini isbat eder.) İşte müşahede ile, her mevsimde yeryüzünde gördüğümüz bu faaliyet–i kudret, kat'iyen delâlet eder ki, şu fiillerin menbaı olan kudrete nisbeten en büyük şey en küçük şey kadar kolaydır. Ve hadsiz efrad, bir ferd kadar rahatça icad ve idare edilir.

Üçüncüsü: Şu kâinatta, şu görünen tasarrufât ve fiillerle Cenâb–ı Hakk'ın kudretine nisbeten, en büyük küll, en küçük cüz kadar kolay gelir. Efradça çokluk teşkil eden bir küllinin yaratılması, bir tek cüz'inin yaratılması kadar kolaydır. Ve en âdi bir cüz'ide en yüksek bir sanat kıymeti gösterilebilir. Şu hakikatın hikmetinin sırrı, üç menbâdan çıkar:

a) İmdâd–ı Vâhidiyetten

b) Yüsr–ü Vahdetten

c) Tecelli–i Ehadiyetten

Birinci menba olan imdad–ı Vâhidiyet: Yani her şey ve bütün eşya, bir tek zatın mülkü olsa, o vakit, Vahidiyet cihetiyle her bir şeyin arkasında, bütün eşyanın kuvvetini yığabilir. Ve bütün eşya bir tek şey gibi kolayca idare edilir. Şu sırrı şöyle bir temsille anlayışa yaklaştırmak için deriz; meselâ: Nasıl ki bir memleketin tek bir padişahı bulunsa, o padişah o vahdet–i saltanat kanunu cihetiyle, her bir neferin arkasında bir ordunun manevî kuvvetini yığabilir. Yığabileceği için; o tek nefer, bir şâhı esir edebilir ve şâhın üstünde padişahı namına hükmedebilir. Hem o padişah, saltanat birliği sırrıyla, bir neferi ve bir memuru istihdam ve idare ettiği gibi, bütün orduyu ve bütün memurlarını idare edebilir. Güya saltanat birliği sırrıyla herkesi, herşeyi, bir ferdin imdadına gönderebilir. Ve her bir ferdi, bütün efrad kadar bir kuvvete dayanabilir; yani ondan meded alabilir. Bir jandarma bir köyün insanlarını devlet namına bir yerden bir yere nakledebilir. Yoksa köyün iki genci onun hakkından gelirler. Çünkü, onun arkasında devletin bütün güçleri vardır.

Eğer o saltanat birliğinin ipi çözülse ve başı bozukluğa dönse; o vakit her bir nefer, hadsiz bir kuvveti birden kaybedip, yüksek bir nüfuz makamından düşer, adi bir adam makamına iner. Ve onların idareleri ve bir hizmette kullanılmaları efrat adedince müşkilat peyda eder.

Aynen öyle de : "En güzel (en yüce) temsil (mesel) Allah içindir." (Nahl/60) Şu kâinatın yaradanı bir olduğundan; her bir şeye karşı, bütün eşyaya müteveccih olan esmâyı (Cenâb–ı Hakk'ın güzel isimlerini) yığar. Ve nihayetsiz bir sanatla

kıymetdar bir surette icad eder. Lüzum olsa bütün eşya ile bir tek şeye bakar baktırır, medet verir ve kuvvetli yapar. Ve bütün eşyayı dahi o vâhidiyet sırrıyla; bir tek şey gibi icad eder, tasarruf eder, idare eder.

İşte, şu imdad–ı Vâhidiyet sırrıyladır ki, şu kâinatta nihayet derecede bolluk ve ucuzluk içinde nihayet derecede sanatça ve kıymetçe yüksek ve âli bir keyfiyet görünüyor.

Vâhidiyet olmasaydı, bir narı yiyemezdik.

İkinci menba olan Yüsr–ü Vahdet. Yani birlik usulü ile bir merkezde, bir elden bir kanunla olan işler gayet derecede kolaylık veriyor. Müteaddit ellere dağılsa müşkilât peyda eder. Meselâ bir ordunun bütün neferlerinin bir merkezden bir kanunla, bir kumandan–ı azam emriyle techizatları yapılsa bir tek nefer kadar kolay olur. Eğer ayrı ayrı merkezlerde techizatları yapılsa bir ordunun techizine lazım olan bütün asker–i fabrikalar bir tek neferin techizatı için lazım gelir. Demek eğer vahdete (birliğe) istinad edilse, bir ordu, bir nefer kadar kolay olur. Eğer vahdet olmazsa, bir nefer bir ordu kadar techizin esasları cihetinde müşkilat peyda eder. Hem bir ağacın meyvelerine (vahdet noktasında) bir merkeze, bir kanuna bir köke istinaden hayatî maddeler verilse; binlerce meyveler, tek bir meyve gibi kolay olur. Eğer her bir meyve, ayrı ayrı merkeze bağlansa ve ayrı ayrı hayatî maddeleri gönderilse; her bir meyve, bütün ağaç kadar müşkilat peyda eder. Çünkü bütün ağaca lazım olan hayatî maddeler, her bir meyve için dahi lazımdır.

İşte bu iki temsil gibi: “Ve lillâhi’l–mesel’ül a’la” (Nahl/60) şu kâinatın Yaradanı Vahid (Bir) Ehad (Tek) olduğu için, vahdetle iş görür. Vahdetle iş gördüğü için bütün eşya birtek şey kadar kolay olur. Hem bir tek şeyi, sanatça bütün eşya kadar kıymetli yapabilir. Hadsiz efradı, gayet kıymetdar bir surette icad ederek; şu görünen hadsiz bolluk ve nihayetsiz ucuzluk lisânıyla, mutlak cömertliğini gösterir ve hadsiz sehâvetini ve nihayetsiz yaratıcılığını izhar eder.

Üçüncü menba olan Tecelli–i Ehadiyet: Bu bölümü izah etmeden önce Vâhidiyetle, Ehadiyet arasındaki farkı izah edelim: Vâhidiyet bütün mevcudat birinindir, birine bakar, birinin icadıdır demektir. Ehadiyet ise; her bir şeyde Cenâb–ı Hakk’ın isimlerinin çoğu tecellisi ile en küçük bir mahlûk bile Cenâb–ı Hakk’ı isim ve sıfatları ile kendi başına isbat eder. Meselâ, Güneşin ziyası bütün yeryüzünü kuşattığı için, Vahidiyet misalini gösterir. Canlılarda, bilhassa her bir insanda, Cenâb–ı Hakk’ın isimlerinin çoğunun tecelli etmesi ve tek başına her bir insanın Cenâb–ı Hakk’ı isim ve sıfatları ile isbatlaması Ehadiyet tecellisindendir. Esmâ–i Hüsnâda ism–i azam olduğu gibi, mahlûklarda da insan nakş–ı azamdır. Ne var ise âlemde, âdemdedir, âdemde..

Cenâb–ı Hak, cisim olmadığı için zaman ve mekân onu kayıt altına alamaz. (Allah ezelîdir, halbuki zaman ve mekân sonradan yaratılmıştır). Mekân ve içindekiler Allah’ın ilim ve kudretiyle her yerde hazır ve nazır olmasına, her şeyi görüp bilmesine mani olamaz, müdahale edemez. Vasıtalar ve

kâinattaki büyük yaratıklar O'nun fiiline perde çekemez. Teveccühünde bölünme ve parçalanma olmaz. (Nasıl ki yedi rengi bölünüp parçalanmadan zerre kadar bir cam parçasına ve bir su damlasına da akseder.) Bir şey, bir şeye mani olmaz. Hadsiz fiilleri bir fiil gibi yapar. Onun içindir ki, bir çekirdekte koca bir ağacı manen yerleştirdiği gibi, bir alemi bir tek ferdde yerleştirebilir. Bütün alem bir tek fert gibi kudret elinde çevrilebilir.

İşte bu sırlardan dolayıdır ki, bütün mevcudat bir tek Yaradana verildiği vakit, bir tek varlık kadar kolay olur. Ve her bir varlık, sanat güzelliği bakımından bütün mevcudat kadar kıymetli olabilir. Nasıl ki, mevcudatın hadsiz bolluğu ve çokluğu içinde, teker teker her birisinde hadsiz sanat inceliklerinin ve güzelliklerinin bulunması bu hakikatı gösteriyor.

Dördüncüsü: Şu kâinatta, şu görünen fiiller ile tasarruf eden Cenâb–ı Hakk'ın kudretine göre, Cennetin yaratılması bir bahar kadar kolaydır. Bir baharın icadı da bir çiçek kadar kolaydır. Bir çiçeğin sanat güzellikleri ve yaratılışındaki zariflik ve şirinlik bir bahar kadar hoş ve kıymetli olabilir. Şu hakikatın sırrı üç şeydir:

a) Cenâb–ı Hakk'ın vacibü'l–vücud olmakla beraber herşeyden mücerred oluşu,

b) Cenâb–ı Hakk'ın hiçbir şeye benzememekle hiçbir şeyle bağlı olmayışı,

c) Cenâb–ı Hakk'ın mekandan münezzeh olmakla beraber isim tecellilerinin bölünüp parçalanışı.

Birinci Sır: Vücud (varlık) mertebeleri muhteliftir. Hatta mümkinü'l–vücud (yaratılmış olan) varlıkların arasında bile fark vardır. Meselâ ayna ile ayna içindeki görüntü değişik mertebede varlıklardır. Ayna daha kuvvetlidir; görüntü daha zayıftır. Bütün yaratıklar da vacibü'l–vücud olan, varlığı zaruri bulunan Cenâb–ı Hakk'ın varlığına karşı da çok zayıf bir durumdadırlar.

İşte varlık mertebeleri muhtelif ve varlık âlemleri ayrı ayrı olduğu için, sağlam ve köklü bir varlığa sahip bulunan bir varlık tabakasının bir zerresi, o tabakadan daha zayıf ve hafif olan bir varlık tabakasının bir dağı kadardır ve o dağı içine alır. Meselâ şahadet aleminden olan kafadaki hardal tanesi kadar hafıza gücü, mânâ âleminden bir kütüphane kadar varlığı içine alır. Çünkü o küçücük hafıza merkezine, gördüğü, ezberlediği, duyduğu her şey giriyor. Hafıza daha küçük ama, öbürleri ona göre hafif ve zayıf şeyler... Meselâ tırnak kadar göz koca bir görüntüyü içine alır. Eğer hafızanın ve aynanın şuurları ve icad kuvvetleri olsaydı zerre kadar olmalarına rağmen içlerindeki manevî ve misali varlıkla da tasarrufta bulunarak büyük değişiklikler yapabilirlerdi.

Demek vücud (varlık) kökleşip sağlamlaştıkça, kuvvet ziyadeleşiyor, az bir şey, çok hükmüne geçiyor. Bilhassa varlık, tam bir köklülük ve sağlamlığa sahip olduktan sonra, maddeden mücerred ise, kayıt altına girmezse; o vakit azıcık bir tecellisi diğer hafif ve zayıf varlık tabakalarından çok âlemleri çevirebilir.

İşte: “En âlâ temsil, Allah içindir.” Şu kâinatın Yaradanı, Vacibü’l–vücuddur. Yani, O’nun varlığı, zâtîdir, ezelidir, ebedîdir, yokluğu imkânsızdır, yok olması mümkün değildir ve varlık tabakalarının en sağlamı, en köklüsü, en esaslısı, en kuvvetlisi, en mükemmelidir. Diğer varlık tabakaları, O’nun varlığına nisbeten gayet zayıf bir gölge hükmündedir. Ve o derece Vacibü’l–vücud (Allah’ın varlığı) sağlam ve hakikatlı öbür taraftan yaratıkların varlıkları o derece hafif ve zayıftır ki, Muhyiddin–i Arabî gibi çok ehl–i tahkik, diğer varlık tabakalarını, evham ve hayal derecesine indirmişler “Ondan başka varlık yok” demişler. Yani Cenâb–ı Hakk’ın varlığına göre, başka şeylere varlık denilmemeli, onlar varlık ünvanına layık değillerdir diye hükmetmişler.

İşte Cenâb–ı Hakk’ın hem kararsız, hem zâtî olan kudretine karşı; mümkinatın hem kararsız, hem kuvvetsiz sübutları; elbette nihayet derecede kolay ve hafif gelir. Bütün ruhları mahşer gününde Yaradanın diriltip muhakeme etmesi, bir baharda, belki bir bahçede belki bir ağaçta haşir ve neşrettiği yaprak, çiçek ve meyveler kadar kolaydır.

İkinci Sır: Mâhiyet benzersizliğinin ve hiçbir şeyle bağlı olmayışın kolaylığı sebebiyle ise şudur ki, Cenâb–ı Hakk muhalefet’ün lil–havadistir; yani sonradan yaratılmış olan mahlûkları benzemez. Yani kendi yarattıklarından başkadır. Kâinatı yaratan elbette kâinat cinsinden olmayacaktır. (Sanatkârın, sanatından farklı olması gerekir.) Cenâb–ı Hakk’ın mahiyeti hiçbir mahiyete benzemez. Öyle ise, kâinat dairesindeki mânialar (engeller) kayıtlar. O’nun önüne geçemez. O’nun icraatını kayıtlayamaz. Eğer kâinat

yüzündeki görünen tasarruflar ve fiiller, kâinata havale edilse, o kadar müşkilat ve karışıklığa sebebiyet verir ki, hiçbir intizam kalmadığı gibi, hiçbir şey dahi vücudda kalamaz; belki vücuda gelemez.

Meselâ; nasıl ki, kemerli kubbelerdeki ustalık sanatı, o kubbedeki taşlara havale edilse ve bir taburun subaya ait idaresi, erlere bırakılırsa, ya hiç vücuda gelmez vehahut çok müşkilât ve karışıklık içinde intizamsız bir vaziyet alacak. Halbuki o kubbelerdeki taşlara vaziyet vermek için, taş nevinden olmayan bir ustaya verilse ve taburdaki erlerin idaresi, mertebe itibarıyla subaylık mahiyetine haiz olan bir subaya havale edilse; hem sanat kolay olur, hem tedbir ve idare kolaylaşır. Çünkü taşlar ve erler birbirine mani olurlar; usta ve subay ise, manisiz her noktaya bakar, idare eder.

İşte: "En a'lâ temsil, Allah içindir" Vacibü'l–Vücud olan Cenâb–ı Hakk'ın mukaddes mahiyeti, yaratılmış varlıkların mahiyetleri cinsinden değildir. Belki bütün kâinat hakikatları, o kudsî mahiyetin güzel isimlerinden olan Hak isminin şualarıdır. Madem Cenâb–ı Hakk'ın mukaddes mahiyeti; hem Vacibü'l–Vücuddur, hem maddeden mücerreddir, hem bütün mahiyetlere muhaliftir; misli, misali, eşi, benzeri yoktur. Elbette o celal sahibi Zâtın, o ezelî kudretine göre, bütün kâinatın idaresi ve terbiyesi, bir bahar, belki bir ağaç kadar kolaydır. O en büyük haşir ve âhiret âleminin, cennet ve cehennemin yaratılması, bir güz mevsiminde ölmüş ağaçların yeniden bir baharda diriltilmeleri kadar kolaydır.

Üçüncü Sır: Mekândan münezzeh olmanın yani herhangi bir mekânda bulunmamanın ve isim tecel-

lilerinin bölünüp parçalanmamasının kolaylığı sebebiyet vermesinin sırrı şudur ki: Bir mekânda olan başka mekândakilerle alâkalanamaz. İsim ve sıfat tecellileri bölünüp parçalanan, bütünlüğü sağlayamayacağı için güzel sanatları mükemmel şekilde haber varlıkta ortaya koyamaz ve madem Cenâb–ı Hak mekânda hâzır sayılır, madem bölünüp parçalanma yoktur, elbette her şeye karşı bütün isimleriyle müteveccih olabilir. Madem her yerde hazır ve her şeye müteveccih olabilir, öyleyse mevcudat, vasıtalar ve kâinattaki büyük cisimler O'nun fiillerine engel çıkaramaz. Olsa olsa, elektriğin telleri, ağacın dalları ve insanın damarları gibi eşya, kolaylık vesilesi, fiillerin sür'at sebebi hükmüne geçer. Engelleme, bağlama, men ve müdahale etme şöyle dursun; belki kolaylaştırma, sür'atlendirme ve ulaştırmaya vesile hükmüne geçer.

Cenâb–ı Hak sonsuz kudretiyle hikmetinin düsturlarıyla ve ilminin ölçüleriyle o küllî ve her şeyi kuşatan mevcudatın hulasalarını, mânâlarını, numunelerini, küçücük misalleri hükmünde olan cüzîlerde dercedebilir. Evet sanat güzelliği ve inceliği noktasında cüzîler küllîlerden geri değil; çiçekler, yıldızlardan aşağı değil; çekirdekler, ağaçlardan aşağı değil; belki çekirdekteki kader nakşı olan mânevî ağaçtan daha harikadır. İnsanın yaratılışı da, âlemin yaratılışından daha acibtir. Nasıl ki, bir atomun üzerine, esir maddesinin daha da küçük olan zerreleriyle bir Kur'ân yazılsa, göklerde yıldızlarla yazılacak olan azametli Kur'ân'dan kıymetçe daha ehemmiyetli olabilir. Öyle de; çok küçük cüz'îler var, sanat mucizesi yönünden küllîlerden üstündür.

Beşincisi: Yukarıdaki bölümlerde mahlukatın yaratılışında görünen hadsiz kolaylığı, gayet derecedeki çabukluğu, nihayetsiz şekilde fiillerin sür'atliliğini, eşyanın son derece kolay icad edilişinin sırlarını, hikmetlerini bir derecede gösterdik. Bu durumu kavrayan bir insanın şöyle katî bir kanaati gelir ki mahlûkatı icad eden Zât'ın kudretine göre; Cennetler, baharlar kadar; baharlar bahçeler kadar, bahçeler çiçekler kadar kolay gelir: "Sizin yaratılmanız ve diriltilmeniz, bir tek kişi(nin yaratılıp diriltilmesi) gibidir." (Lokman/28) âyetinin sırrıyla, bütün insanların haşir neşri, bir tek kimsenin öldürülüp diriltilmesi gibi kolaydır.

"Sur'a üflendi. İşte onlar kabirlerinden (kalkıp) Rablerine koşuyorlar. Dediler: 'Vah bize, bizi yattığımız yerden kim kaldırdı? İşte Rahman'ın vâdettiği şey budur. Demek peygamberler doğru söylemiş!' O, sadece korkunç bir sesten ibarettir. Hemen onlar toplanmış, huzurumuza getirilmişlerdir."(Yâsin/51–53) âyetlerinin açık ifadesiyle, bütün insanları mahşerde diriltmek; istirahat için dağılan bir orduyu, bir boru sesiyle toplamak kadar kolaydır.

FIRSAT ELDEYKEN

Ele geçen imkânları iyi değerlendirmek lâzım. Hiç vakit fevt etmeden fırsatları iyi kullanmak gerek. Bir yaz tatilinde birkaç arkadaşım ile Edirne'deki Vaiz Hüseyin Efendi'ye kitap okumaya gidecektik; o arada bir grup arkadaş da usul–ı fıkıhtan Mir'at okumaktadırlar. Biz on gün sonra gideceğiz diye Mir'at derslerine devam etmedik. Edirne'de de okumak imkânı olmadı. İstanbul'a gittik, Fatih Ca-

miinde Molla Sadreddin Hoca'nın Mir'at okuttuğunu gördük. Fakat onlar 10 gün önce başlamış ve ilerlemişlerdi. Baştan bulunamadığımız için oraya da iştirak edemedik ve boş geçen on günümüze acımaktan başka elimize hiçbir şey geçmedi.

KADER ve ADALET

Üniversite yurduna, arkadaşlarımızı ziyarete gitmiştik... Kantinde çay içip sohbet ediyorken bir talebenin konuşmalarımıza dikkat kesildiğini farkettim... Arkadaşlardan birisi yerinden kalkınca o genç hemen gelip oturdu. Ve hemen de söze karışarak bana dedi ki:

–Uzun müddettir kader mevzuunu tartışıyorsunuz, ben de kulak misafiri oluyorum, güzel... Yalnız bir sorum var. Ölmek kadere göre ise 60–70 yaşında ölenlere karşılık, kader 15 yaşında ölenlere adaletsizlik yapmış olmuyor mu?

– Hayır. Bir kere, kader sebep ve neticeye bakar. Meydana gelen şey sebepsiz değildir. İkincisi iman esaslarımızdan birisi de âhiret hayatıdır. Ebedî hayata göre 40–50 senemizin bir değeri olmaz. Zaten iyi bir yola girmişte 15 yaşında öylece vefat etmiş ise, o yaştaki bir genç ya mühim bir hastalıktan veya trafik kazası sebebiyle ölmüş olacaktır. Şehit gibi bir durumu ihraz etmiştir. O iyi niyetine göre, yaşamadığı yıllarının da mükâfatını alacaktır. Zaten müminin niyeti amelinden hayırlıdır. Kötü bir yolda ise, iyice kirlenmeden ondan kurtulup temiz olarak Allah'a kavuşmuş olacaktır. Dolayısı ile kader haksızlık yapmış değildir. Hem zaten hayat bu dünya hayatından ibaret olmadığına ve dünyanın bin sene zevkli

hayatı, cennetin bir saatine değmediğine göre üzülecek bir şey yok.

MELEKLER

Bu sefer şöyle bir soru sordu:

– Melekler gözle görülmüyorlar. Nasıl isbat edersiniz?

– Görmediğimiz şeyler yok demek değildir. Biz belli frekansların altında ve üstündeki titreşimleri duymayız ve görmeyiz. Kızıl ve mor ötesi şuaları görmüyoruz. Her canlı için oksijen de şart değildir. Meselâ anaerobik bakterisine oksijen bilakis öldürücü tesir yapar. Bir de maddenin karşısında, yokluk yoktur. Yani maddî olmayan şey yok demek değildir. Maddî olmayan varlıklar da vardır. Yokluk varlığın kardeşidir. Meselâ, aynanın içindeki akis madde değildir; halbuki vardır.

Sonra diğer sistemlere göre şu hakir, fakir dünyanın her tarafında süslü sanatlı canlılar yaratılmış. Toprak, hava hatta kokuşan şeyler dahi hayatlı mahlûklardan boş bırakılmamış. Dünyadan daha geniş daha mükemmel yüce ve yüksek ülkeleri Allah boş bırakır mı? O güzel ve parlak semavat âlemlerini seyredecek, Allah'ın harika sanatlarını insanların dar ve kısır tefekkürlerinin üstünde gıll u guşsuz değerlendirecek, Allah'ın lâtif mahlûkları da olacaktır. Çorba yemek için olur da, baklava herhalde çöplüğe dökmek için olmaz.

– Deliller bundan mı ibaret?

– Hayır. Baksanız ya, bütün ömrünü hakikatin müdafaasında geçirmiş, tek bir yalan söylememiş, tek ciddi mesele için hayatını ortaya atmış hattâ feda etmiş ve insanların yıldızları, güneşleri hükmünde 124 bin peygamber (a.s.) meleklerden bahsetmişler... Bu meseleyi şöyle muhteşem bir temsille izah edelim: İki vatandaş İstanbul gibi muhteşem bir şehre gidiyorlar. O şehre varmadan yakın bir yere geliyorlar bakıyorlar ki, bataklık bir yer ama, fabrikalar var, insanlar çalışıyorlar. Bir çeşit işleri ve yiyecekleri var. Uzaktan da o büyük şehrin sarayları görülüyor. Birisi bakıyor oralarda kimseyi göremediği için: "O sarayların içi hep boş!" diye bir hükme varıyor. Öbür arkadaşı: "Nasıl olur. Bu bozuk şartlar altında burada bu kadar yaşayan olur da, o saraylar boşu boşuna yapılmış olabilir mi?" diyor. Arkadaşı da: "Buradaki şartlar orada olmadığına göre nasıl yaşayacaklar, karınlarını neyle doyuracaklar?" diyor. Öbürü de: "Oraya mahsus hayat şartları vardır. Belki bu bataklıkta yaşayanların balık yemelerine karşılık onlar baklava börek yiyorlardır." diyor. Bu sefer: "Peki öyleyse niçin görünmüyorlar?" deyince, cevap olarak: "Görünmemek olmamağa delil değildir. Ya çok çok uzak olduklarından veya gizlendikleri için veyahutta bizim gözümüzün onları görmek için yeterli olmadığından görünmüyorlar. Belki de onları görebilme şartlarına haiz olmadığımızdan göremiyoruz..." diyerek arkadaşını ikna ediyor... Bunun gibi sınırlı olan ve mahdut şeyleri farkedebilen hislerimiz kâinatın mihenk taşı değil. Koca güneşi karpuz kadar. Ayı ise yıldızlardan büyük olarak görüyoruz. Şimdi buna doğru diyebilir

miyiz? Görmüyoruz diye melekleri ve nuranî varlıkları inkâr edemeyiz.

HERKESİN DERDİ BAŞKA

Bir akşam arabayla bir köyden dönüyorduk. Yolda birisi el kaldırdı, nasıl olsa boş dönüyoruz diye onu arabaya aldık. Bir ara: "Nasıl olsa daha erken, şurdan kasabaya bir uğrayalım da, ne yapıyor ne işliyor, Tabanca ile bir görüşelim" dedik. İçimizden birisi: "Bu saatte uygun değil, uğramasak daha iyi olacak. Hem gidip bir sürü iş göreceğiz." dedi.

Bu sırada, arkada sessiz sessiz duran yabancı hemen atılıp söze karıştı:

– Ben buradakilerin hepsini tanırım.

– Kimleri?

– Tabanca, silah alıp satanları. Size yardımcı olabilirim. Hemen arabayı merkezdeki kahvenin yanına çekin, onları çağırıp geleyim.

– Kardeşim bizim silah kaçakçılarıyla bir alâkamız yok. Tabanca, bir arkadaşımızın soy ismidir. Yanlış anladınız.

– Benden niye şüpheleniyorsunuz? Beni arabanıza aldığınız için size yardımcı olmak istiyorum. Sizde hiç itimat yok mu?

– Allah! Allah! Derdimizi bir türlü anlatamıyoruz. Biz ne diyoruz, siz ne anlıyorsunuz?

AMAN DİKKAT!

Ramazan münasebetiyle küçük bir mahalle camiinde vaaz ediyordum. Birgün israf konusunu işliyordum. İktisadın ehemmiyetinden, israfın zararından fakir fukarayı düşünmeden mideyi tıka basa doldurmanın doğru olmadığında bahsediyordum. Bir ara

– İnsan gerçek iştihayı kaybedince, yemeklerin çeşitliliğinin verdiği sunî ve yalancı bir iştiha ile durmadan yer, hazımsızlığa sebebiyet verir, midesinde ihtilâl çıkar. Sonra bu yangını ve karışıklığı gidermek için “Aman doktor gelsin, yangını söndürsün!” demeye başlar. Halbuki fakiri fukarayı düşünüp, israftan sakınsak memlekette sağ sol kavgası da kalmaz. Demiştim.

Vaaz ve namaz bittikten sonra, cemaatten orta yaşlı birisi yanıma sokulup dedi ki:

– Aman hocam sen ne yapıyorsun? İhtilâl mihtilal dedin, ödüm koptu. Gözünü seveyim bir daha böyle birşeyden bahsetme... Sizi alır götürür hapse atarlar; elimizden bir şey gelmez, üzülür kalırız.

Şaşırmıştım. Konuştuklarım ile cemaatin anladığı şeyler çok farklıydı. “Acaba boşuna mı nefes tüketiyoruz?” diye düşünmeye başladım.

BAKIŞ AÇISI

Bir arkadaşım şöyle bir soru sormuştu:

– Kâinatta, Allah’ın yarattığı nice sanatları, harika güzellikleri inceleyen ilim adamları niye bu kadar delillerin farkına varıp imana gelmiyorlar?

– Bu bir nazar meselesidir.

– Anlayamadım?

Orada bulunan Necmi Bey hemen söze karışıp dedi ki:

– Bak şimdi anlayacaksın! Size bir şey soracağım, cevap ver. Saat kaç?

Genç, saatine baktıktan sonra

– On biri çeyrek geçiyor.

– Peki saatinizin markası ne?

Tekrar saatına bakmak isteyince, Necmi Bey:

– Biraz önce bakmış ve saatin kaç olduğunu söylemiştin, şimdi bir daha niye bakıyorsunuz?

– Demin markası için bakmamıştım.

– İşte buna "nazar meselesi" denir. Yani kainattaki sanat nakışlarına bakarken o varlıkların kendileri için, kendi kendine olmuş gibi bir anlayışla bakanlar, sanatkârı göremeyeceklerdir. Ama "Ne güzel yaratılmış!" diye tefekkür edenler, Yaradanı isim ve sıfatları ile eserlerinden delil getirmek suretiyle tanıyacaklardır.

EDİSON

Ramazan münasebetiyle köylere gidiyorduk. Bir gün bir arkadaş, bir köyün İlerici Gençler Derneği'nden bir grubun davetinden söz etti. Camiye gelmedikleri için kendi dernek ve kahvehanelerine çağırıyorlardı. Akşama yarım saat kala köye gittik. Belediyelik, büyük köydü. Biraz bekledik. Belediye reisini bir arkadaş tanıyordu. Evine gidip, onunla görüştüler: Meseleyi anlatınca, belediye reisi sizin için iyi olmaz diye kesinlikle görüşmemizi istemedi:

“Ne olur, ne olmaz, siz yatsı namazından önce camide vaaz edin yeter. Ben cidden bir şey olur diye endişe duyuyorum.” dedi. Ben vaaza başlayınca: “Muhterem cemaat biz buraya aslında vaaz etmek için gelmedik. Gençlerinizle tanışıp konuşmak hem de dinî mevzularda soracak soruları varsa, bildiğimiz kadarıyla cevap vermek için geldik” dedikten sonra vaaz arasında da yer yer bu isteğimi tekrarladım. Belediye reisi bu yüzden onları namazdan sonra halkla sohbet etmek üzere köyün en büyük kahvehanesine davet etti. Ortada büyük bir televizyon, çevresinde de programı seyreden orta yaşlı insanlar vardı. Çay içtikten sonra, reis televizyonu kapattırdı ve kahvehanede bulunanlara: “Misafir arkadaşlar sizlerle sohbet etmek istiyorlar” diye bir konuşma zemini hazırladı. Konuşmaya başladım:

– Dünyanın bin senelik saadetli hayatı bir saatine mukabil gelmeyen bir cennet hayatının varlığına inanıyoruz. Ama bu saadet ancak sağlam bir imanla elde edilecektir. İmanını kaybeden bu saadetten mahrum kalacaktır. İman şüphe kaldırmayacağına göre, bugün ileri sürülen inkâr fikirlerine karşı, durumumuz nedir? Ne yapıyoruz? Şüphe ve tereddütlere kulak kapayabilir miyiz? Dünyanın herhangi bir yerinde çıkan bir fikir bir anda her yerde yayılma imkânı bulmaktadır. Köy–kent, alim–cahil fark etmeden bir anda herkesin dilinde dolaşmaktadır. Eskiden iman umumî olduğundan ve böyle şüphe ve tereddüt veren anlayışlar yayılma imkânı bulamadığından pek tehlike arzetmiyorlardı. Şimdi durum değişmiştir. Onun için bunların üzerinde durmak İslâmiyetin parlak yüzünü göstermek vazifemizdir.

Bu arada dışarıdan bazı gençlerin sohbete iştirak ettikleri görüldü.

Bir genç kalkıp şöyle bir soru sordu:

– Edison insanlığa bu kadar hizmet etmişken cehenneme mi gidecek?

– Biz ahiretin ne hakimiyiz ne de savcısıyız. Kimseyi cennete sokmak veya cehenneme atmak salâhiyetimiz yok. Ancak elimizdeki ölçülere göre birşeyler söyleyebiliyoruz. Kur'ân–ı Kerim: "İnkâr edip kafir olarak ölenler, dünya dolusu altın fidye vermiş olsa dahi (bu verdikleri) hiçbirinden kabul edilmeyecektir. Onlar için acı bir azab vardır ve onların hiçbir yardımcıları yoktur." (Al–i İmrân/91) buyrulduğuna göre, kişilerin cehennemde kalıp kalmamaları hakkında birşeyler ileri sürmek bize düşmez. Bir kere Edison'un dinsiz gittiğine dair bir bilgiye sahip değiliz. Son anda Müslümanlığı kabul etmiş de olabilir. Çünkü elektrik mevzuunda Muhyiddin İbn–i Arabî'den faydalandığı bir gerçektir. İslâmiyetten haberi olduğu için, böyle düşünebiliriz. Ancak, inkâr çok büyük bir cinayettir. Mesela Edison dokuz cinayet işlemiş olsaydı, her halde bu zat, elektriği buldu diye cezadan vazgeçilmeyecekti. Halbuki Kâinatın Sahibini, herşeyin Yaradanını tanımama öyle bir cinayettir ki, küfür ve inkârla geçen her an bir cinayet işlenmiş gibidir. Düşün bir kere seni her şeyinle beraber yoktan var edip vicdanını aydınlatan; hâdiselerle ve yarattığı sanat harikalarının ikaz edici tarrakaları ile kendisini her an tanıtıp duran Allah'ı inkâr etmekten, O'nun mülkünde nankörlük yapmaktan, emirlerine karşı isyan etmekten daha büyük suç olur mu?..

Bu cevap üzerine gençlerden pek çok soru soruldu. Cevaplar verildikçe gençlerin memnuniyetleri yüzlerinden okunuyordu.

Malum sorular gecenin geç vaktine kadar devam etti, sonra gençler:

– Böyle baskınlar sık sık olsun görüşelim, dediler.

Köylere kahvehane sohbetlerine gelen arkadaşlar ile de görüşürken dertlerin hep aynı olduğunu gördük. Hatta bir arkadaş soruların yazılı olmasını istemişti. Sigara paketleri üzerlerine yazılan soruları okuduğumuz zaman hep aynı şeyleri gördük. Küçük küçük el kitaplarına çok ihtiyaç olduğu anlaşılıyordu.

NEREDE O MÜSLÜMANLAR

Geç vakit olduğu için dönüyorduk. Yurt binaları yeni yapıldığı için şehirle arasında aydınlatma teşkilâtı kurulmamıştı. Karanlıkta gidecektik. Yanımıza yabancı bir öğrenci de katıldı. İktisatlı iki arkadaş yolda komünist düzeni çürütücü çok şeyler anlattılar. O hep dinliyordu. Tam aydınlığa çıkınca, konuşmaya başladı. Karnı aç olan insanların kat'iyen mes'ut olamayacaklarından, zenginlerin fakirleri sömürdüğünden söz etti. Arkadaşlarımız da asr–ı saadetteki mes'ut insanlardan, Hz. Osman'ın bir kıtlık senesinde 1000 deve yükü yiyecek maddesini, iki kattan on kata kadar artıran tacirlere karşı "700 katına sattım, siz 900 mislinden fazla verebilecek misiniz?" dedikten sonra develerle beraber Allah rızası için muhtaçlara dağıttığından bahsediyorlar.

– Şimdi nerde bu Mmüslümanlar? Burası Müslüman memleketi değil mi? diye genç itiraz etti.

– Siz de Müslüman çocuğu değil misiniz? Siz nasıl maddeci oluyor, Marksizmi müdafaa ediyorsunuz? Müslüman zenginlerin çoğu da İslâmî şuuru kaybedince maddeci oldular. Ne zaman İslamî şuur uyanırsa fedakârlık da kendisini gösterir. Şimdi de uyanış başlamış durumdadır, diye cevap verdik.

Otobüse bindik arabanın arka tarafından konuşmalara ayakta devam ettik.

– Nasıl bir eşitlik istiyorsunuz. İnsanlar boy, kuvvet, gayret ve zekâ bakımından eşitler mi?

– Hayır ama o başka mesele.

– Peki bir doktorla bir profesörle herhangi bir işçiye, hatta kaliteli bir işçi ile kalitesiz ve acemi bir işçiye aynı ücret mi vereceksiniz?

–!.....

– Madde mutlaka saadetin kaynağı sayılmaz. Milyarlara sahip olup da, rahatsızlığından dolayı perhiz için her lezzetli şeyden mahrum edilen nice insanlar vardır. Trafik kazasında sakatlanan insanlara dermansız dertlere madde hangi çareyi getirecek? Yakını ölmüşlere hangi teselliyi verecek? Halbuki benim tanıdığım bir öğretmenin sonradan iki gözlerinden mahrum kalmış dindar bir annesi var ki, güleç yüzünden huzur saçılıyor. Görseniz dünyanın en mesud insanı dersiniz.

– Şimdi size bir şey soracağım. Meselâ bir adam var çok dindar fakat ağalar sömürdüğü için üç öğünde eline bir tas çorbadan başka bir şey geçmi-

yor. Ne kadar ibadet ve dua ederse etsin zavallıya siz mes'ut diyebilir misiniz?

– Meselenin iyice su yüzüne çıkması için ben size şöyle sorayım: Sömürülen kişiler iki tane olsun. Fakat birisi dinsiz, Allah'a, âhirete inanmaz, birisi de dindar. Dinsiz hem hakkını alamıyor, hem de ilâhî bir dayanağı yok. Ayrıca ileride zalimin burnunun sürtülüp: "Oh! İntikamım alındı." diyeceği bir ebedî âlem de yok. Gayzından patlıyor, fakat elinden bir şey gelmiyor. Hayatı zehir oluyor. Mü'min kimse, hakkını almanın çaresine bakıyor. Çünkü hakkını müdafaa ederken ölse bile şehiddir. Fakat hiç çaresi yoksa Allah'a havale ediyor. Herkesin durumuna göre şu kısa dünyanın bir imtihan meydanı olup ebedî alemde, az sıkıntıların sonsuz sürur ve zevklere sebep olacağını tahayyül ederek intikam ve kin hislerine su serpiyor. Hangisi daha mesuttur? Hem de tok karnına tekrar sofraya gelip midesinin ekşisi gitmeden zevksiz şevksiz: "Acaba hangisinden yesem?" diye düşünenlerin şükürsüzlüklerinin ötesinde, çalışarak acıkmış mide ile herşeyi hazmedecek bir zevk ve şevk içinde şükürle, Allah'ın ihsan ettiği bir parça ekmek, bir tas çorba nimetinden aldığı lezzet, onların etli sütlü, baklavalı sofralarından daha üstündür.

Ayrıca şükür nimetin kimden geldiğini de gösterir. Bu da ayrı bir sürurdur. Meselâ bir padişah huzuruna giren iki kişiye birer elma verse, birisi ağzına atıp yese, öbürü bu ihsan–ı şahaneyi muhafaza edip yanında taşısa elbette dışarıda kendisine bir sandık elma verseler gene o elma ile değişmez. Elbette ki bu iki kimsenin elmaları arasında fark olduğu gibi. Bis-

millah ile başlayıp Elhamdülillah ile yemeğini bitiren kimsenin durumu da bunun çok üstündedir. Çünkü o nimetin böylece Allah'tan gelmiş olduğunun şuuruna varmış oluyor. O Allah ise, bir padişah değil... kâinatın sahibi... Evet bu nimetleri Kâinatın Sultanı'nın lütuf ve ihsanları bilmek insanı öyle ölçülmez zevklere gark eder ki, bütün dünyayı o insana bağışlasalar o kadar olamaz.

– Bu anlattıklarınız güzel. Bu sizin sağ basın bize atıp tutacağına güzel güzel böyle şeyler anlatsa ya. Görüştüğüme çok memnun oldum.

RUH

Sınıflarında ruh çağırma mevzuunda tartışma çıkmıştı. Nazif Danişment Hoca, bir hatırasını nakletti:

– İlâhiyat Fakültesi talebeleriyle bir Fransa gezimiz olmuştu. Paris'te bulunuyorduk. Öğle vakti namaz kıldıktan sonra, otelde biraz istirahat etmek istedim. Uzanınca uyuyakalmışım. Rüyamda evimde oluyorum. Evde iki küçük çocuğum var. Hanımla büyük kızım yok. Uyanınca, kendi kendime:

– Maaşımı aldılar mı, almadılar mı diye düşünüyordum, galiba, onun için böyle bir rüya gördüm, dedim.

Ankara'ya dönünce bizim hanım dedi ki:

– Geçen gün küçükleri evde bırakıp büyük kızla çarşıya çıkmıştık, döndüğümüzde çocuklar heyecanla: "Biz babamızı gördük" dediler.

Nasıl diye sordum. Oğlan: "Abla bak babam bize bakıyor," demiş. O da "Babam Fransa'da," deyince

tavana bak, demiş. Ablası da bakınca ikisi de görmüşler. Sonra kayboldu, dediler.

Kıza sordum, o da anlattı, aynen öyleymiş.

Ben merak edip:

– Hanım hangi gündü? dedim.

– Ay başıydı. dedi. (Yani tam benim rüyayı gördüğüm gündü!...)

Bu hatırayı o günlerde askerliğini yapan Dr. Mâcit Bey'e anlattım. Doktor, hukukçu olan Mustafa Türkmenoğlu'nun kardeşiydi. Beni dinledikten sonra:

– Ben de bir hatıramı anlatacağım ama, önce bugün karşılaştığım çok enteresan ve oldukça ibretli bir olay anlatayım, dedi.

Merakla;

– Ne oldu ağabey? dedim.

– Biz ikiyüz tane yedek subay adayı doktor, çoğumuz da mütehassıs, bir doktor albayı dinliyorduk. Bir anda albay kürsüden aşağı düşüp vefat etti. Ne kendi doktorluğu, ne de bizim doktorluğumuz ona bir fayda verebildi. Ecel geldi her şey bitti. Ne zaman ne olacağımız belli değil... İnsanın öbür âlem için çok iyi hazırlıklı olması gerekiyor vesselam..

Gelelim ruh çağırma meselesine. Bir zaman bana dediler ki:

– Bir arkadaş ruh çağırıyor, isterseniz bir gidip görelim. Dedim ki:

– Onlar ruh değil, cinlerdir.

Ben birisinden duymuştum, Cevşen duası, şeytanları eritirmiş. Onun için o gün o duayı da cebime

koydum, arkadaşlarla beraber gittik. Bir eve vardık ve hakikaten sanki evde her şey hareket halinde.

Ortaya bir masa koydular, üzerinde 29 harf var, ayrı “evet”, “hayır” yazılı iki tane de kâğıt var. Orta yerde bir de fincan var. Birisi masanın başına geçti bir şeyler okuduktan sonra:

– Ruhlardan bir ruh gelsin! dedi.

Masada bir hareket görüldü. Elini fincana koyunca, fincan harflere gidip gelmeye başladı, dikkat ettik “Lili!” yazıldı. Devamında, Hıristiyan bir kızın ruhu olduğu anlatılıyordu. Bu sefer, aynı adam:

– Bir Müslüman ruhu gelsin! dedi.

Fincan bu sefer: “Ayşe, Adanalıyım, 18 yaşında öldüm” ifadesini yazan harflere uğradı.

İçimizden birisi:

– Bediüzzaman’ın ruhunu çağır bakalım, dedi.

Adamın çağırması ile fincanın hareketi ve uğradığı harfler, istenilen ruhun hemen hazır olduğunu ifade etmeye başladı. Bir arkadaş:

– Bizden memnun musun? Diye sordu.

Fincanın ifade ettiği mânâdan memnun olmadığı anlaşılıyordu.

Fakat içimizden birisi:

– Sen şunun bunun ruhu değilsin, sen şeytanın ta kendisisin! dedi.

Bu sefer gerçekten, fincanın uğradığı harfler “şeytan” kelimesini ifade ediyordu. Bunun üzerine arkadaşlardan birisi cebinden çıkardığı notlardan okumaya başladı:

"Hem nasıl ki bir hârika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederek her yeri gezerler, yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası, şeksiz bedâhetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştial maddelerini getiren bir mucizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçiyi hayretler ve tebriklerle tanıttırır. Yaşasınlar ile sevdirir." Burada okumayı kesip "Öyle değil mi?" diye masaya doğru seslendi. Bu sefer fincan "Evet" yazılı tarafa gitti. Bunun üzerine arkadaş okumasına devam etti:

"Aynen öyle de, bu âlem şehrinde dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı –kozmoğrafyanın dediğine bakılsa– küre–i arzdan bin defa sür'atli hareket ettikleri halde intizamını bozmuyor; birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre, küre–i arzdan bir milyon defadan ziyâde büyük bir bir milyon seneden ziyâde yaşayan ve bir misafirhane–i Rahmâniyede bir lâmba ve soba olan güneşimizin yanmasının devamı için, her gün küre–i arzın denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki sönmesin ve onu ve onun gibi ulvi yıldızları gazyağsız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen ve beraber çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihayetsiz kudreti ve saltanatı ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehr–i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misâlden daha büyük, daha mükemmeldir. O derece sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn–i elektrik mikyâsıyla bu meşher–

i azam–ı kâinatın Sultanını, Münevvirini, Müdebbirini, Sâniini, o nurânî yıldızları şâhit göstererek tanıttırır.

Tesbihatla, takdisatla sevdirir. Perestiş ettirir."

Burada kesip tekrar sordu: "Burada isbat edildiği gibi kainatı ışıklandıran, nurlandıran Allah değil mi?"

Bu sefer fincan "Hayır" tarafına gitti.

Artık bundan sonra ben de cebimden Cevşeni çıkarıp okumaya başladım. Bu sefer fincan süratle harflere gidip gelerek: "Bırakın şu gırgırı!" yazdı. Ben devam ettim. Fincan masanın üzerinde dönmeye başladı; birkaç kişi zabtedebiliyordu. Bir ara yere düştü ama ben gene okumaya devam ettim. Tekrar fincanı masanın üzerine koydular bu sefer hareketi yavaşlamıştı. Biraz sonra da durup kaldı.

Ruh çağıran şahıs, bundan sonra ne kadar çağırdıysa da artık hiç gelen olmadı.

ZERRE GİYERDİ

Kur'ân kursunda okurken, cuma namazlarını Dirmen Hoca'nın câmiinde kılmaya çalışırdım. Vaazları çok değişik bir tipteydi. Köyümüzde de bir hoca vardı. O da anlatır anlatır, yola gelmeye niyeti yok zannettiği cemaate derdi ki: "Nasreddin Hoca koskoca Akşehir gölüne yoğurt çaldıktan sonra eğer tutmaya niyetin varsa yoğurt olur çıkarsın, tutmaya niyetin yoksa ne yapsam nâfile, dermiş... Niyetiniz varsa dediklerimi tutarsınız."

Bu Dirmen Hoca da cemaate kızınca:

– Eğer bu dediklerimi tutmazsanız, yarın kıyamet gününde yükünü çekemeyen tuz develeri gibi feryad ve figânınızdan yanınıza varılamaz derdi. Bir gün hutbede Hava Kurumuna yardımdan bahsediyordu, bir ara Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in de silaha ehemmiyet verdiğinden bahsedip "Peygamberimiz bile harbe giderken zer... (kekeledikten sonra) zerre giyerdi" dedi. Sonra da gözlüğünün altından cemaati iyice bir süzdü. Çok eski bir kitaptan okuyordu. Cumadan sonra bu durumu kurs hocalarına söyleyince, onlar da bir mânâ veremediler. İçlerinden Hafız Mustafa meseleyi hemen kavradı ve:

– O hutbeyi hatırlıyorum. O kekeleme "zırh"tır. Fakat "ze", "re" ve "he" harfleriyle yazıldığı için hoca okuyamamış olmalı. Bazıları zırhı, "zı" "re" ve "hı" hafleriyle yazılacak zannederler.

Seneler sonra, Yüksek İslâm Enstitüsü'nde okurken, bir derste okul müdürü, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in şemâilini anlatıyordu. Bir ara o da: "Peygamberimiz zerre giyerdi" deyince, gülerek: "Hocam "zerre" dediniz bu kelimeyi tahtaya yazar mısınız?" dedim. Müdür Bey kalkıp tahtaya yazınca: Hocam o "zırh" diye okunacak deyip cebimden Cevşendeki yazıyı gösterdim. Çünkü Cevşen de zırh demekti.

Müdür Bey, faziletli bir insandı, teşekkür etti ve sonra:

– Hay yaşayasın. Ben notlarımı eski eserlerden hazırlıyorum. Bu kelimeyi okuyamadım. Bütün hocalara sordum. Hatta Arapça hocamız Hariri

Bey'e de sordum, maalesef bir bilen çıkmadı. Sağol evladım dedi.

31 MART

Yeni bir 31 Martın sayfaları takvimden koparılmıştı. Fakat hayat sayfalarında neler vardı, Allah bilirdi.

Vapurda Mirac meselesini yani Otuzbirinci Sözü mütalâa edip gidiyorduk. Necdet'in evine vardığımızda onu yatsı namazının hazırlığı içinde bulduk. Namazdan sonra el notlarından Kur'ân–ı Kerim'deki bazı ayetlerin tefsirleri okundu.

Daha sonra Bediüzzaman'ın Şuâlar isimli kitabının son taraflarında, inanan ve inanmayan insanların ruh dünyalarının mukayesesiyle ilgili bir bölüm okunmaya başlandı. Mevzu bitmek üzereyken üst üste çalan zillerden sonra içeriye 15'e yakın polis geldi. Oturan insanların fotoğrafları çekiliyor, üzerlerini yokluyorlardı. Duvardaki levhalar ve kütüphanedeki kitaplar toplanıyordu. Komiserin birisi namaz kıldıkları yerlerde ayakkabılarıyla dolaşıyordu. O gün sohbete ilk defa gelmiş olan Yusuf, ayakkabılarını çıkarmasını burada namaz kılındığını anlatmaya çalıştı. Alaylı bir tavırla:

– Sonra temizleyiverirsiniz, deyiverdi. Umumiyetle diğerleri dindar insanlardan zarar gelmeyeceğinin şuuru içinde hareket ediyorlardı. Uzun boylu bir polis üzerimi aramaya başladı, ceketimin iç ceplerinden birisinden küçük ebatta bir Kur'ân–ı Kerîm, öbüründen de Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve

sellem)'in meşhur duası Cevşen kitabını buldu. Suç unsuru olarak almak isteyince, aramızda münakaşa çıktı. Genç amirleri işe karıştı. Yüksek İslâm Enstitüsü'nde talebe olduğumu, Kur'ân–ı Kerîm ve dua kitapları taşımanın suç olamayacağını söyleyince, âmir kitapları eline alıp baktıktan sonra, başını sallayarak bana iade etti.

Bu arada kitap okurken uykuya dalan Ahmet Yurtsever, acı acı birkaç defa çalan zille gözlerini açar, resmî şahısları görünce: "Elhamdülillah devletimizin memurları da artık dinî sohbetlere katılıp İslâmiyet'i öğreniyorlar" deyip şükrettikten sonra tekrar uykuya dalar..

Bu arada acayip kılıklı birisi de ayağa kalkıp: "Ben gideceğim, zaten misafirliğe gelmiştim!" diye dışarı çıkmak isteyince zorla oturturlar. Oturur ama: "Yaktın beni Kenan!" diye dövünmeye başladı. Daha sonra anlaşılır ki, Kenan Yeşilhark'ın arkasına takılıp: "Beni adamdan saymıyor musun, dinî sohbetlere beni de götür" diye yalvardığı için oraya getirilmiş. O gece nezarette de birkaç defa Kenan'a hücum edip: "Ne diye beni böyle yerlere götürürsün" diye bağırdı. Sabaha kadar da: "Hey deli kafa, bunların arasında ne işin var?" diye dövündü durdu.

Gece geç vakitte karakola götürdüler. İsimler tesbit edilirken arkadaşlardan birisi insan benliğinin mahiyetini izah eden, atom zerrelerinin hareketiyle Allah'ın birliğini isbat eden 33. Söz'ün üzerinde kalmış olduğunu söyledi. Birisi de ikinci bir yoklama olur diye, o kitabı polislerin elbise astıkları yerin yakınına bıraktı. Biraz sonra o uzun boylu polis

elbise değiştirmek için geldiğinde kitabı görünce, alın şu kitabınızı bizim başımıza da iş çıkarıp başımızı yakmayın, dedi. Demek öyle zannediyorlardı. 28 kişiyi oradan alıp birinci şubeye götürdüler. İfadeler alındıktan sonra tekrar eski yerimize getirdiler. Sabah olmuştu Kimya Fakültesi'nde okuyan Yusuf'un Genel Müdürlükten emekli olmuş babası yanımıza geldi ve oğluna:

– Vay benim başıma gelenler. Ailemizin şerefini beş paralık ettin. Sen ne arıyorsun buralarda. Eve gelince sana sorarım! diye bağırmaya başladı.

Daha sonra mahkemeye çıkarıldılar. Hâkim eline aldığı kâğıdı Said Kürsi'nin Çuvallar isimli kitabını okurken... diye başlayan ifadeleri kekeleyerek okumaya başlayınca hepimiz de gülüşmeye başladık. Hâkim adını bilmediği şahsın kitabının suç olduğunu söylüyor ve bizleri devletin temel nizamlarını ve esaslarını değiştirmekle suçluyordu. Hayretle birbirimizin yüzüne bakmıştık. Bunun gizli cemiyetle alâkasını bir türlü anlayamıyorduk. Sonra da aynı hâkim bize yol gösteriyor. İfade alırken: "Değil mi evladım? Dinsizlik fırtınasını ve anarşik hadiseleri gördünüz, bunlardan kurtulmak için bir cemiyet teşkil ettiniz" diye mahkeme huzuruna ilk defa çıkarılmış bizleri tuzağa düşürmeye çalışıyordu.

Yusuf ifadesinde bu sohbete ilk defa geldiğini Kur'ân ve imanla ilgili anlatılan ve okutulan şeylerin çok güzel olduğunu söyleyince Hakim:

– Sen hiç bu kitapları okudun mu? diye sordu. O da:

– Hayır ama imtihanlarım bir bitsin bunlardan temin edeceğim, teker, teker inceleyeceğim, dedi.

Sonunda 13 kişi tevkif edildi. Ellerimiz kelepçelenip hapishaneye götürülürken Kenan'ın küçük kardeşi beş altı tane Samsun sigarasını ağabeyine verirken: "Belki gittiğiniz yerde bulamazsınız" dedi. Ben: "Sen hem İslâmî bir mesele için zincire vurulup zindana atılacaksın, hem de İslâmiyet'in hoşlanmayacağı bir şeyi içeceksin olur mu?" deyince Kenan sigaraları almadı: "Şu anda bırakıyorum diye de söz verdi." O ara ağlayarak Yusuf'un babası geldi. Zavallı çocuğunu akşam evine dönmesini beklerken bu halde görünce kendini tutamamıştı: "Evladım neler lâzım" diye sormaya başladı. Sonra bizi hapishaneye gönderdiler. İmam–Hatipdeyken iki Ramazan orada vaaz ettiğim için gardiyanları tanıyordum. Onun için beni hayretle karşıladılar. Ücret meselesinde almamak için direndiğimden savcısından, eczacısına, muhasibinden, başgardiyanına kadar hepsi beni tanıyordu. Gardiyanlardan Recep Çavuş: "El âlem aya gidiyor, siz niye böyle şeylerle uğraşıyorsunuz?" diye çıkıştı. Bu işin ayla alâkasını anlayamadığımız için hepimiz de şaşırmıştık. Bizi dördüncü koğuşa verdiler. Orada hemen mahpuslar tarafından ikinci bir mahkemeye çekildik. Kısa zamanda adımız "hocalar" diye yayıldı. Yaşlı bir koğuş mümessili vardı. Rüşvetçi bir belediye müdürünü öldürdüğü için 30 seneye mahkûm olmuştu. Kendisini bir gazi gibi takdim ediyor, bu sevabın öbür tarafta kendisine yeteceğini söylüyordu. Tekrar tekrar bahsetti. Bir hoca varmış "Kıl İmam" diye meşhurmuş. Zamanın devlet reisine "Gene şaşırdı"

diye bayram vaazında konuştuğu için hâkim huzuruna çıkarılmış. Fakat güya hakimleri bağladığı için bir saat karşısında konuşamamışlar. Bu hâdisenin iki sefer tekrar edildiğini oradaki ahalinin hepsini bildiğini iddia ediyor. Bize de "Siz hoca mısınız, niye bağlamadınız hâkimleri?" diye çıkışıyordu. Bir ara bizi yabancılar koğuşuna aldılar. Aralarında Alman, İngiliz mahkûmlar, meşhur müze soyguncuları ve Cemaat–ı Kübrâ namazları kılınan bir camiye bomba atan bir genç ve bir de hukuk mezunu Hurşid Ağutay vardı. Bakkal Mesut'la tanışıyormuş. Hurşid Bey şöyle baktı baktı, sonra da:

"Gelin bakalım hocalar, siz camilerde sizlere itiraz edemeyen dilsiz, ağızsız cemaatın karşısına çıkar; aklınıza eseni konuşarak, veryansın edersiniz. Bir de şimdi bana cevap verin bakalım. Kur'ân niçin Türkçe olmasın?" dedi. Necdet, Kur'ân'ın ilmî yönlerini, aslında tefsirlerinin yapıldığını, fakat yapılan tercümelerin namazda Kur'ân yerine okunamayacağını, anlattı.

Ben de cebimden çıkardığım notlardan bu mevzu ile ilgili bir yazıyı okumaya başladım. Kur'ân tercümeleri hakkında bir yazar diyor ki:

"Kur'ân başka bir dile çevrilemez. Düşüncedir, ışıktır, musikidir. Kur'ân–ı Kerîm'i çevirmeye kalkmak, insan idraki ile beraber gelişecek ezelî hakikatleri dondurmak, her çağa ve bütün insanlığa hitap eden Kelâmullah'ı bir çağın ve bir insanın kısır ve zavallı idrâki ile sınırlamaktır. Kaldı ki, Kur'ân'ın yalnız zâhiri mânâsını anlamak için büyük cehidlere, çeşitli hazırlıklara ihtiyaç var. İmam Cafer Sâdık: "Allah'ın kitabında dört şey var" diyor.

İbârât, İşârât, Letâif, Hakâik. İbârât, yani kelime mânâları, avam içindir. İşârât, havas içindir. Letâif yani bâtınî mânâ evliya (Allah dostları) için, Hakâik, Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) için "Hurşit Bey tatmin olmuştu.

Akşam sayımda hakaret eden başgardiyanla münakaşa ettik.

Hemen Hurşit Bey gelip: "Burası çok iyidir. Fakat yarın sizi eski yerinize götürürler. Niye cevap verdiniz. Gelin biraz da aşağıdaki Marksistlerle münazara edelim" diyerek bizi aşağıya indirdi. Bombacı Marksist imanî meselelerde mağlup olunca işi siyasî mevzulara döktü. Kaypak güreşiyordu. İnanmış görünüyor, sonra da siyasî mevzuları ele alırken tam bir dinsiz olup karşımıza dikiliveriyordu. Tek bir netice alınamadı. Geç vakit olunca tekrar yerlerimize döndük.

DEĞİŞMENİN BÖYLESİ

Ertesi gün bizi tekrar tecrid koğuşuna aldılar. Sabahleyin beşinci koğuşun mahkûmları aşağıda dolaşıyorlardı. Çoğunluk katillerdi. Bıyıklarını kulaklarına doğru büküp buran bir katil, öbürüne, burnunu tipik bir kibirlilik alâmetiyle çeke çeke ve bıyıklarını kımıldata kımıldata cinayetini anlatıyordu: "Bir arkadaşla meyhaneye gitmiştik, mezarının sengi (taşı) debelenesi masamıza yönelerek arkadaşıma laf attı. Sonra ne yaptığımı bilmiyorum. Elim karnındaymış" diyerek mühim bir şey değildi der gibi bir tavırla meseleyi bitirdi...

Daha sonra beni ve iki arkadaşımı eski koğuşlara ayırmışlardı. Bir cuma günü cezaevi mescidinin sermahfilinden Necdet'in hutbesini dinledik. Yeni koğuşlarla irtibat kesik olduğundan Necdetler altta biz üstte bulunuyorduk. Onları ancak parmaklıklar arkasından seyredebiliyorduk. İnfaz savcısı da orada olduğu için konuşmaya cesaret edemedik. Bir ara arkamdan bir ses: "Necdet! Lem'aları gönder, Lem'aları, burada canım çok sıkılıyor" diye aşağıya seslendi. Bir de baktım ki, meyhanede adam öldüren kâtil Ali... Bıyıkları düzelmiş, yüzü nurlanmıştı. Necdetlerle tanışmış, namaza başlamış, fakat kendisini bu tarafa ayırmışlardı.

TIRAŞ

Tecridde saçlarımızı kökünden tıraş etmek için bir berber gelmişti: "Biz talebeyiz bu haftaya çıkma ihtimalimiz var" dedik. Berber dinlemiyor ve şöyle diyordu:

– Birader, buraya eşeğini sulamaya gelen altı ayda çıkar.

– Tamam, tahliye olmazsak zaten kendimiz kestiririz.

– Olmaz be kardeşim.

Baktık çare yok, kestirmeye karar verdik. Tam bu sırada katiller koğuşunda bir genç, berbere bağırdı: "Sakın hocaların saçını keseyim deme!"

– Peki, Zeki kesmeyelim dedikten sonra, berber bize dönüp, Zeki Kamalı babayiğit bir çocuktur. O da mı sizin gibi hoca oluyor acaba? Arkadaşım bir Mehmet vardı; şer mi şer, elinden millet illallah

çekmiş ve amcasının kızını bir öğretmene kaçırmaktan hapse girmişti. Sizin gibi hocalarla tanıştıktan sonra hoca oldu çıktı. Ağzından bal akıyor. Vâizlere taş çıkardır, diye devam etti.

CAMİDEN Mİ GETİRDİLER?

Tecrit bölümü ilk giriş olduğu için, gazeteleri bir gün önce okuyor her şeyden haberdar oluyorlardı, biz ertesi gün bayat haberi okuyorduk. Eski mahkûmlar her geleni mahkeme eder, hüküm verirlerdi. Bazıları, suçunu söylemek istemezdi, bu sefer çıkışırlar: "Seni câmiden mi tutup getirdiler!" derlerdi. Bir seferinde gene birisine çattılar. O da bizleri göstererek: "Peki bu hocaları nereden getirdiler. Beni de elbette câmiden" diyerek kesip attı.

HAPİSHANE BENİM İÇİN LÜTÛF

Arkadaşlarımı birer ikişer 13. koğuşa naklettiler. En son beni de Nisan'ın 13'ünde koğuşa arkadaşlarımın yanına getirdiler. Zeki Kamalı sık sık yanımıza gelip gidiyordu. Bir namus davasından içeri düşmüştü. Daha yaşı 18 idi... Fıtratı çok temizdi. Hemen Kur'ân'ı öğrendi, namazlarını tastamam kılıyordu. Babasına da: "Eğer namaza başlamayacaksan ziyaretime gelme!" diye çıkışmış, onu konuşmaları ile irşad etmişti. Efendimizle (sallallahu aleyhi ve sellem) ilgili enteresan rüyalar görmeye başlamıştı: "Bu hapse düşmem Allah'ın bana büyük lütfu imiş. Böyle olmasaydı, demek ki dünyadan hayvan olarak gelip geçecekmişiz. Ne olacak, öm-

rüm isterse burada geçsin. Hâlime şükür!” diye sevincini sık sık belirtti.

SOLCU DA HAYRAN

Polislere mukavemet etmek ve kavga çıkarmaktan dolayı bir gazeteci ile, Aydın isimli bir iktisat mezunu koğuşumuza gelmişti. Aydın, İktisat Fakültesi’nde uzun müddet talebe temsilciliği yapmış olaylara girip çıkmış, hatta yedek subayken resmî elbise ile forumlara karışan birisiydi. Tanışınca Kur’ân’ın mûcizeliği ile ilgili âyetler çok dikkatini çekmişti. Hayret ve hayranlıkla anlatılanları dinliyordu. Fakat hemen tahliye edildiler. Daha sonra İzmir Gültepe’ye Belediye reisi olduğunu öğrendim. Birçok olaya karıştığı için 12 Eylül’de içeri alınmış.

BERBER AŞIK

Bir berber vardı adı Aşık’tı. Fakat dindarlara çok düşmandı. Durup dururken bizi tahrik için kendisinin, Alevî , dinsiz hatta komünist olduğunu bas bas bağırırdı. Bunun yanlış bir Sünnî düşmanlığından ileri geldiğini hemen farkettim. Hapishane mescidinin kitaplığında Hilâl mecmuaları vardı. Orada Bediüzzaman’ın Hz. Ali ile ilgili çok güzel yazıları vardı. Onların hepsini topladım. (Aşık’ın işitebileceği şekilde arkadaşlarına okumaya başladım). Baktım ki, alâka duyuyor, devam ettim. Sonra arkadaş olduk.

Bir seferinde Aşık: "Peygamberimiz'le Hz. Ali cennete gitmişlerdi. Bir arslan kapıda karşılarına dikildi. Peygamberimiz parmağından yüzüğünü çıkarıp verince, arslan yüzüğü ağzına attı ve onlara yol verdi. Gezip dolaştıktan sonra günlerden bir gün Hz. Ali, ağzından aynı yüzüğü çıkarıp Peygamberimiz'e: "Benim Allah'ın arslanı olduğuma artık şüphen kaldı mı?" dedi, diye bir şey anlattı. Sabırla dinledim. Bir başka defa: "Dünyada hiç kimsede olmayan bir Kur'ân varmış. Senede bir defa uçakla Türkiye'ye getirilirmiş. Ellerde olan Kur'ân'da bulunmayan şeyler varmış" dedi. Ben de:

– Dünyada bütün Kur'ânlar birdir. Paris'teki ile Çin'deki, Amerika'daki ile Rusya'daki arasında harf farkı bile yoktur. Neden böyle birşey varsa gizliyorlar. Madem öyle karşılaştırılsın diyerek, Kur'ân'ın inişini, yazılışını, Hz. Ebubekir devrinde toplanışını, Hz. Ömer devrinde de çoğaltılışını, Aşık'a anlattım. Ayrıca, İslâm'daki fitnelerin sebeplerini, Müslümanların düştükleri ayrılıkların kaynaklarını izah ettim. Aşık çok memnun oldu. Kur'ân öğrenmeye başladı sonra da namazlarını terketmez oldu.

ALACA DOMUZ

Bizi tekrar ayırdılar. Bu sefer ben ve iki arkadaşımı eski bölümlerde öyle bir yere verdiler ki içlerinde palabıyıklı birisiyle iki tane idamlık da vardı. Vardığımızda akşam namazının vakti geçmek üzereydi hemen kılmak için acele ediyorduk. "Baba" dedikleri palabıyık: "Kardeşim gelmiş gibi sevindim. Bir de biz buraya gavur memleketi derdik... Allah Allah neler varmış" diye yerinde duramıyor-

du. Sonra da bir hikâyesini anlattı: “Ben bir zaman koğuşlarda kimse görmeden sabah ve yatsı namazlarını kılıyordum, yarım yamalak okumuş bir hoca, bir konuşma yaparak: “Namaz kılmayan domuz, ara sıra kılan alaca domuz” dediğinden onları da bırakıverdim. Ama zaten herkesten dua alıyorum. Herkese zararı dokunan bir kabadayıyı öldürdüm. Hem de bu işi kafaya koyduktan sonra, hemen gidip iki rekât namaz kılarak: “Ya Rabbi, muzaffer kıl” diye dua da ettim.” Bunları anlatmakla dindarlara yakınlığını da anlatmaya çalışıyordu.

NİÇİN ÖLDÜRMÜŞ?

İdamlıklardan Dinar canavarı diye bilinen Aziz Güçlü’nün hücresini kilitliyorlardı. Onunla çok sohbet ettik. Bir ara adam öldürmenin İslâm’daki durumunu sordu. Ben de: “Adam öldüren, ya kısas yapılır veya diyet karşılığında bırakılır. Ölenin yakınları kısas ve diyet istemeden de affedebilirler” dedim. Bunu duyunca: “Böyle bir durum olsaydı ne işim vardı benim buralarda? Askerden gelmişim, adamlar yakınlarıma yapacağını yaptıktan sonra kimisi rüşvet vermiş paçayı kurtarmış, kimisi aftan faydalanıp çıkmış ellerini kollarını sallaya sallaya karşımdan geçiyor, bir de beni tehdit ediyorlardı. Bunları dışarı ben affetmeden çıkardınız, ne diye memlekette bırakıyorsunuz? Hiç olmazsa bilinmedik bir yere sürün. Daha içimden acı çıkmamış. Herif başımı çiğner gibi gözümün önünde dolaşıyor. Yeni oğlum doğmuştu; ona kendi adımı koydum, silahımı aldım dağa çıktım. Döneceğime ümidim yoktu. Epey müddet namazlarımı bırakmadım. Son-

ra arkadaşlardan birisi: “Olmaz Aziz, ya namazı ya da bu işi bırak” dedi, namazı bıraktım. Kan davalılarım dışında kimseye dokunmamışımdır. Dağda, tarlada acımdan ölsem bir kadından, bir çocuktan zorla ekmek almamışımdır. Hapishanelerde sübyan koğuşlarındaki ahlâksızlıkları hep önlemeye çalışmışımdır. Fakat bu işlerin içinde kalbimiz katılaşıp karardı. Allah’tan uzak kaldım. Oğlum şimdi 15 yaşında, fakat o sizin gibi dindar. Geçen sene ziyaretime geldi: “Ezan okundu” dediler kimseye itimad etmedi, saatleri takvimleri iyice kontrol ettikten sonra orucunu bozdu. Hoşuma gitti doğrusu... Fakat size bir şey soracağım. Allah bu kötü ve şer insanların alınlarına açıkça yazıverseydi ya, biz de onları tanıyıp ona göre vaziyet alsaydık... dedi. Bu sorusuna şöyle cevap verdim:

– Burası imtihan dünyası olduğundan herşey açık olmaz. Hem her insanda az çok şerre kabiliyet vardır. Islah da olabilir. Zaten iradesini iyiye kullanamayacak derecede insan şer yaratılışlı olsaydı, yaptıklarından mes’ul olmazdı. Dinî emirler, terbiye esasları insanlardaki kem damarları kırmak içindir. Bütün bunlara rağmen % 70 isabetli olmak şartıyla insanların kabiliyetlerini yüzlerinden okumak mümkündür... Kıyafetnameler ve ilmi–sima kitapları bunları izah ederler. Boynun kalın ve kısa oluşu, kulakların girinti ve çıkıntısının çok oluşu, çenenin içeride veya dışarıda oluşu, alında kalın ve dik bir çizginin bulunuşu ağzın kapalı ve açık bulunuşu, alındaki yatay düzgün çizgiler hep birer mânâya delalet eder. Bu işaretlerde % 70 isabetle, müzisyen,

itimatsız ve itimatlı, mütehakkim, sır veren veya vermeyen insan tiplerine alâmetler vardır.

DEMEK MÜSLÜMANSIN

Boş kaldığım zamanlar elimdeki Ahteri lügatinden Kur'ân–ı Kerim'in kelimelerini çıkarıyordum. Hırsızlıktan mahkûm bir genci de o koğuşa vermişlerdi. Sesi çok güzeldi. Bütün ses sanatkârlarını taklit eden, saatlarce konuşan girişken bir tipti. Bir gün hücreme girdi: "Sen namaz kılıp Kur'ân okuyorsun. Demek Müslümansın. Ben sizi yanlış tanımışım. Benim de imanım var" diyerek cebinden bir Enam–ı Şerif çıkardı. Ses sanatkârlarından, G. Yazar'ın kardeşi olduğunu iddia etti... Bir hırsızın kendisini Müslüman sayıp, Müslümanlık için hapse girenleri başka tanıması cidden çok hayret edilecek ve üzülecek bir hadiseydi.

163, YANİ HOCALIK!

Eski koğuşlarda genç bir berber tıraş ediyordu. Bana dedi ki: "Katile benzemiyorsun, hırsız olamazsın, esrarkeşlik alâmetin yok. Herhalde sevdiğini kaçırdın da buraya düştün?"

– Tahmin edemediniz 163'ten..

– Yani hocalıktan.. Belli belli...

SAHİPSİZ GENÇLERİMİZ

Devamlı bağıran birisini getirmişlerdi... Yaptığından pişman olduğu için annesinin babasının ken-

disini ziyarete gelmelerinden sıkılıyor, gelmesinler diye yanlarına gitmiyordu. Bu sefer onlar daha çok üzülüyorlardı. Onunla ahbap olmuştuk. Hemen namaza başladı. Askere gidinceye kadar, çok iyiymiş fakat sonra pavyonlara alışmış, sarhoşken cinayet işlemiş... Sinir buhranları namaza başlayınca geçiverdi. Kim bilir nice böyle insanımız vardı!..

CİNLER

Cinler üzerine konuşuyorduk. Bazıları inkâr ettiler. Kur'ân ifadesiyle dumansız ateşten olduklarını her yere rahat girip çıkabileceklerini anlatmaya çalıştım. Biri:

– Duvardan kilitli eve nasıl girerler. dedi. Ben de:

– Röntgen şuaları etten hatta kemikten, güneş ışınları camdan geçiyor. Ateş demirin içine kadar akıyor. Bir mâni yok. Cinlerin mâhiyetlerini iyice bilmiyoruz. Kur'ân–ı Kerim dumansız ateşten dediğine göre, bir şua gibi rahatlıkla her yere gidebilirler. Hem de insandan önce yaratıldıkları Hicr 27. ayetinde anlatılmaktadır. Demek ki dünya soğutulmadan ateş halinde iken ateşten yaratılmış olan cinlerin saltanatı varmış. İlkokulu bitirdiğim sene yazın akşam karanlığında ovadan dönüyorduk. Köye 600–700 metre bir yolumuz kalmıştı, geçtiğimiz yola 100 metre yakın biçilmiş bir tarlanın içinde dolaşan bir kızıllık dikkatimizi çekmişti. Tarlalarından dönen bütün halk onları seyrediyordu. Çoğalıyorlar, teker teker sönüyorlar tek bir tanesi kalıyor, dolaşmasına devam ediyor, zayıflıyor fakat sönmüyordu. Daha sonra yükseliyor 20–25 tane dal budak salıyor. Bunlar tek başlarına dolaşıp duruyorlardı. Bu durum

yarım saatten fazla devam etti. Yanlarına da sokulamıyorduk. Hâlâ hayret ederim... dedim.

İçkili iken vazifelilerle münakaşa ettiği için hapse düşen birisi ileri atıldı:

– İnkâr etmeyin, benim başımdan da geçti. Bir zaman hiç uyuyamıyordum. Yamaçta bir apartmanda kalıyordum. Bir bakarım gece saat 12'den sonra takır takır at arabaları geçer, balkonda bir çocuk: "Simiit!" diye bağırır ve döner bana: "Simit alır mısınız ağabey?" diye bir tane uzatır. Bir orkestra grubu gelir takım halinde ve müzik başlar. İyice usanmıştım. Bir gece, başımda iki kişi kavga ediyorlardı. Her biri bana sahip çıkmaya çalışıyordu. En sonunda iskambil oynadılar. Yenen öbürünü def etti. Dönüp bana: "Karşıyaka'da bulunan bir hocaya hizmet eden bir cinniyim" dedi. Hatta adres verdi. Gittim buldum hocanın tavsiyesini yaptım, kurtuldum, dedi.

MÜDAFAA

Dava sıkıyönetime nakledilmiş ve iddianâme gelmişti. Koskoca bir kitap... Aziz Güçlü görünce: "Hoca biz dokuz cinayet işledik, 25 cinayete ismimiz karıştı, bizim iddianamelerimiz bu kadar kabarık değildi, neler yapmışsınız meğer!" diye takıldı...

Bir müdafaa hazırladım. Şöyle diyordum:

– Muhterem Mahkeme Heyeti,

Senelerdir yüzlerce beraat kararı verilmiş bir davadan yargılanmak üzere huzurunuza çıkmış bulunuyorum. Yani, müdafaam, hiçbir şahsî garaz için nezih vicdanî kanaatlerinden caymayan vukuflu

bilirkişilerin ve beraat kararı veren yüzlerce şerefli Türk Hakimlerinin Şeref Müdafaasıdır.

Evet bu kitaplar yüzlerce müsbet ehl–i vukuf raporları ve vicdanen müsterih şerefli Türk Hâkimlerinin beraat kararları ile meydandadır. Hiçbir gizli cemiyetle alâkası olmadığı yüzlerce defa tevsik ve tescil edilmiştir. İslâmiyet'in sadece iman esaslarını, asrımızdaki tekâmül ettirilmiş küfür nazariyelerine karşı, aklî ve mantıkî olarak müdafaa etmektedirler.

Modern çağın bir ferdi olarak, memleketimde hurafelerden arınmış dinî kültürü yayma gayreti içinde yetişmeye çalıştım. Çağın şartlarını kavramış bir din okulu mensubu olarak hakkımdaki ithamı reddediyorum. Ben asla milletimizi çağ dışına itecek bir faaliyette bulunmadım. Ne nezih gayelerim ve ne de yetişme tarzım buna müsait değildir. Dinimizin güzelliklerinin bütün dünyaya takdim edilmesinin şartlarından saydığım milletçe maddî terakkimizi engelleyecek ve modern cemiyetin yapısını teşkil eden fertleri uyuşukluğa sevkedecek ve meskenete itecek bir anlayıştan çok uzağım. "Ya yeni hâl ve izmihlâl" prensibini benimsemiş bir genci, memleketini geriye götürme ithamından daha ezici ve yıkıcı bir itham olamaz.

Memleket bütünlüğünü parçalayarak ve zararlarla karşı karşıya koyacak bir hain olamam. Benim bütün ecdadım, memleketin yüksek menfaatleri için hayatlarını fedâ etmiş kişilerdir.

Maarifin açtığı, bu memleketin vicdanî yönünü temsil eden dinî mekteplerde okudum. Vatanım benden, iman bekçisi, milletin özünü teşkil eden maneviyat hizmetçisi olmamı bekliyor. Öz benliği-

mizi kemiren inkârcılara karşı, hiçbir fikir yobazlığına ve ön yargılara kapılmadan iman müdafaası için lüzumlu techizatı araştırmakta tereddüt göstermedim. Her çeşit kitaptan işime yarayanları fikir dağarcığımda toplamaya başladım. Bu arada Kur'an–ı Kerim'in 20. Asra bakan vechesini imanî yönden en mantıkî bir şekilde, bütün izanları aydınlatacak tarzda aksettiren Risâle–i Nurları da dinledim. İmkân bulduğum kadar da kendi kendime mütâlaa ettim.

Emniyet ve asayiş içinde maddî ve manevî terakkimiz için en başta itaat, hürmet, serkeşliği bırakıp ahlâk ve emniyet dairesine girmek gerekir. Zira ahlâkı ve vatan sevgisini imanından alan 1000 kişiyi idare etmek on ahlâksız ve anarşisti idare etmekten daha kolaydır. Bunu davranışlar ortaya koymuştur. Sıkıyönetim ilânından sonra İzmir'de bir anarşist 3–4 polisi ağır yaralarken, iki anarşist bütün İstanbul'u ayağa kaldırıp günlerce güvenlik ve askerî kuvvetlerimizi kendileriyle meşgul ederken, sıkıyönetim ilânından önce biz 28 kişi, 5–6 polis önünde ağzımızı dahi açmadan nezaret ve hapishaneye mütevekkilâne gidiyorduk. Hürmet hissi, memleket ve millet menfaatlerini yüksek görüp, kanun ve nizamı en gizli yerlerde bile çiğnememe duygusu imandan gelir. Herkesin peşine bir polis takılabilir mi? Evet şuurlu bir iman kafada ve vicdanda daimî bir yasakçı bırakır.

Maddeyi alt yapı kabul eden bugünkü anarşist gençlerimizin buhranlarının temelinde, inançsızlığın, şüpheciliğin, millî örf ve ahlâka karşı lâkaytlığın yatıp durmakta olduğunu birçok münazara ve

sohbetlerimizde farkettim. Bu imanî eserlerin onların manevî buhranını yatıştırıcı mahiyette olduğunu, bu kitaplardan elde edebildiğim malûmatı aktarınca üzerlerinde müşahede ettiğim olumlu vaziyetlerden anladım.

Bugün bütün dünyada tarihî materyalizmi ve anarşizmi esas tutmuş bir cereyan, fırtınaları ile cemiyetleri birbirine katmaktadır. Bizim de kapımıza dayanan bu illete, bu müthiş sâri hastalığa karşı bir millet olarak ne gibi çarelere başvuracağız? İman kalesini, çürük direkler ayakta tutamaz. Onun için bu milletin bütün haslet ve meziyetlerinin özünü teşkil eden imanın, bütün küfrî hücum ve vesveselere karşı takviye ve müdafaası icab etmez mi? İşte cemiyetin iç hayatını, manevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm eden, Kur'ân'ın tesis ettiği tevhid ve iman üzerine işleyen bu kitaplar emniyet ve asayişimizin muhafızlarıdır.

İfadelerimde açıkça belirttiğim gibi bu kitapların bütün davası, imanın altı esasını hiçbir inkâra yer vermeyecek şekilde isbatlamaya dayanır. Evet bunlar, mahkeme heyeti de dahil bütün Müslümanların vicdanî kanaatlerinin materyalizme karşı üstün bir müdafaasından ibarettir. Ne var ki, türlü türlü te'villerle bin dereden su toplar gibi Meşrutiyette söylenmiş nutuklardan, senelerce önce Bediüzzaman Said Nursî'nin talebesi olarak gösterilen şahısların yazdıkları mektuplardan meseleye bir cemiyet havası verilerek ağır isnad ve ithamlar altında şahsım mahkûm ettirilmek istenmektedir. En uzak ihtimallere binaen yükletilen isnad ve iddiaların tevcih ediliş şekli çok çürük payandalara dayandırılmıştır.

Çünkü benim ifadem meydandadır. İzâni, vicdanî ve imanî meseleleri beğenmek nerde, bu beğenmeyi vesile yaparak bizleri illâ bir cemiyete sokmak için bambaşka şeyleri ileri sürmek nerede? Eğer her ihtimâle bir vücud rengi verilseydi dünyada tevkif edilmeyecek adam kalmazdı.

Öbür taraftan bilirkişi raporu olarak ileri sürülen ifadelerde de pek büyük bir garazkârlıkla karşı karşıyayız. "Lâzım" ile "câiz" arasındaki farkı dahi ayırt edemeyecek kadar raporlarında tezada düşen vukufsuz ehl–i vukufların, iman müdâfii şaheserleri gölgelemek için, ifadeleri tebdil, tağyir etme, uydurma cümleler sıkıştırma ve hakikatları, güneşi balçıkla sıvarcasına perdeleme işlemleri ehl–i vicdanı cidden teessüflere boğacak derecededir. Dağ gibi güzellikler ve faydalar, gözbebeklerine yapıştırılan kıl gibi anlayışsızlıklarla kamufle edilmek isteniyor. Bu eserlerin "130 küsur yazı serisi" olduğu söyleniyor. Fakat her parça neden bahseder biz fezleke yok. Raporda ve iddianâmede bu çok mühim mesele niçin ihmâl edilmiş? Çünkü o zaman suçlamaya mahal kalmaz. Çünkü o zaman gerçekler meydana çıkar. Öyleyse, Abdülhamid devrinde söylenmiş bir nutuktan bir kelime falanca talebenin yazdığı mektup veya şiirden kırpma bir–iki cümle bir de mesnedsiz uydurma sloganlar işte inceleme yapıldı! Hayır, hakikat hiçbir zaman bu değildir. Materyalizmin en çok terakki ettirildiği şu asırda, İslâmî iman hakikatlarını güneş gibi apaçık isbat ettiğini iddia ettiğim şu eserlerin başından başlayıp birer birer sonuna kadar incelenmesi ve parça parça hükme bağlanması icab eder. İddiamı isbat için di-

yorum ki, değil Rüşdü Şardağ gibi bestekârlar en dinsiz filozoftan, en mutaassıb hocalara kadar her çeşit anlayıştan bir heyet kurulsun ve bu eserler ortaya konup incelensin. Eğer iman müdafaasındaki fikirlerimi çürütebilirlerse her cezaya razıyım.

Evet, Birinci Söz neden bahseder, İkinci Söz'ün mahiyeti nedir? Üç, Dört.. Beş.. Ve öldükten sonra ceseden dirilmeyi göze gösterircesine isbat neden 10. Söz'ün fikirleri nasıldır. Garb'ın meşhur filozofları insanın meçhullüğünde bocalarken, âlâ–yı illiyyin ile esfel–i sâfilin arasında hadsiz yükseliş ve dipsiz yuvarlanışlar içinde insanın yerini tesbit edip Kur'ânî gerçeklerle insan muammasının nakış nakış ışıldatan 23. Söz'ün ilmî değeri nedir? Aya gidişten senelerce önce yazılan, 24. Söz'ün birçok ilmî izahları yanında ayın havasız, ışıksız ve boş oluşunu kat'iyetle ifade etmesinin ilmî ehemmiyeti nedir? Yüz sayfayı aşkın olarak Kur'ân–ı Kerîm'in Hak Kelâmı olduğunu 40 yönden mucize oluşu ile isbat eden 25. Söz ne değerdedir? Ruh, ruhaniler ve melekler meselesinde İslâmî inançları derinliğine tahlil edip mantıkî gerçekliğini ortaya koyan 29. Söz ne haldedir? Kâinat muammasının gizli hazinesini ölçmek için, duygularla donatılmış bir anahtar olarak insana verilen Benlik (ene) ve mahiyetini, açıp, semavî hakikatlere kulak vermeyen felsefecilerin en başta yanıldıkları noktaları derinlemesine ortaya koyan sonra da ikinci kısmında atom hareketlerini, analiz ve sentezlerin hârikulâde ölçülülüğünü ele alıp Kudret–i İlâhinin zerreden kürrelere kadar kahhar hâkimiyetini ve kâinatta durmadan cereyan eden bu hareketliliğin ilâhî inançlardan olan Mirac'ın

hikmet ve mâhiyetini ele alan 31. Söz'ün dayandığı ilmî temellerin durumu nedir? Ebedî teknik ve estetiği birleştiren 32. Söz'deki İslâmî tevhidin herşeyde isbat edilişi nasıl bir başarıdır? vs...

Kezâ, Birinci... İkinci Mektuplar.... Üçüncüler... Dördüncüler neden bahseder? Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in 300'ü aşkın mucizelerini tarihî vesikalara dayandırarak anlatan, Tevrat, Zebur ve İncil'den Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in geleceğini müjdeleyen işâretleri istihraç eden ve bilhassa Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in en büyük mucizesi olan Kur'ân–ı Kerîm hakkındaki körleri dahi iknâ edici yönleri ortaya koyan 19. Mektup hangi değere hâizdir. 20. Mektub'un Kudret–i İlâhiyenin kâinatı kabzasında tutar gibi idâre ve ihatasını çok ince sırlar ile akıllara gösterişi ilmen ne mertebededir? Ve diğer Mektuplar'daki "Rabbiniz bir, Peygamberiniz bir, Kitabınız bir, Dininiz bir, Kıbleniz bir, Devletiniz bir, Memleketiniz bir.. Bir... Bu kadar birlikler kâinatı birleştirecek manevî kuvvetli zincirler mahiyetindedir." gibi halkımızı birliğe çağıran ifadeler, bölücü ırkçılığın zararını ve İslâmiyet yönünden yasaklığını âyet ve hadislere dayandırarak temsillerle, nüfuzlu ifâdelerle kalblere yerleştiren parçalar içtimâiyatımız bakımından ne kıymettedir?

Kezâ 1. 2. 3. 4. Lem'alar neden bahseder? Materyalist görüşleri üçte toplayıp her birinin üçer tenkitle bel kemiklerini kırdıktan sonra dördüncü yol olarak Vücud–u İlahi ve Vahdaniyeti zihinlere nakşeden 23. Lem'a hangi ilmi seviyededir? Cenâb–ı Hakk'ın Esmâ–i Hüsnâsının tecellilerinden ve kâi-

nattaki ifadelerinden bahseden 30. Lem'a hangi fikir, incelik ve derinliğindedir? Raporda bunlara dair hiçbir şey yok!.. Duyabildiklerime, kendi kendime mütalâa edip de hatırımda kalanlara ancak küçük birer işaret edebildim. Evet hepsinin fezlekesi lâzım. Tâ ki, neden bahsederler, ehemmiyet verdikleri mevzular nedir bilinsin. Yoksa adliyeleri şaşırtmaktan öteye gidilemez.

Yüksek İslâm Enstitüsü üçüncü sınıf talebesiyim. On senelik dinî tahsilim var. Hurafelerin peşinde gidecek kadar cahil ve ahmak değilim. Fanatik bir ortamda yetiştiğim asla söylenemez. Muhitim itibarıyla küçükten beri çeşitli fikir mücadeleleri içinde bulunmuşumdur. Yeminle söylüyorum, eğer materyalistlerin münazaralarda, İslâmî inançları yıpratmak, çürütmek için tevcih ettikleri suallerin cevabını sayın bilirkişi heyeti, İslâmiyet namına, Risâle–i Nur'un haricinden verebileceklerse, buyursunlar. Ellerini öpüp yanıldığımı itiraf edeceğim.

TAHLİYE

Beş ay sonra tahliye olduk. Dıştan mahkeme devam etti. Savcı değişti. Yeni savcının iddiaları başkaydı. Bir yandan: "Bu memleketi milliyetçilik ve Kur'ân kurtarır." diyor, bir yandan da bizim şeriat nizamı için cemiyet kurduğumuzu iddia ediyordu. Bu tezat karşısında insan şaşırıp kalıyordu... Fakat elden bir şey gelmiyordu.

ELDE KUR'ÂN GİBİ

Tahliye olduktan bir müddet sonra Ankara Hukuk Fakültesi'nde okuyan Ahmet Eren isimli arka-

daş ile karşılaşmıştık. Başımdan geçenleri anlatınca, Ahmet Eren dedi ki:

– Bizim başımızdan çok daha enteresan bir hadise geçti. Şikâyet üzerine kaldığımız evi basarak, kitaplarımızla beraber bizi sıkıyönetime teslim ettiler. Yanımıza bir yüzbaşı geldi, yüksek tahsilde olduğumuz halde niçin böyle gerici tutumlar içinde bulunduğumuzu nasihat yollu bize anlatmaya çalıştı. Daha sonra kızarak:

"Elde Kur'ân gibi bir kitap varken, niye gidip böyle câhillerin kitabını okuyorsunuz. Sanki bunlarda ne var?" diyerek bizim evden getirilen Risalalarden birisinin orta yerinden açarak okumaya başladı: "Elde Kur'ân gibi bir mucize–i bâki varken, başka bürhan aramak aklıma zait görünür." Okurken yüzü renkten renge giriyordu. Cümleyi zor bitirdi. Kitabı kapattığı gibi odayı terkedip gitti...

LAHEY ADALET DİVANI

Aynı günlerde bir grup dindar insanı da evlerinden toplayıp götürmüşlerdi. Bir müddet sonra salıverilenlerden Şâkir Bey memleketimizde cereyan eden tezadı dile getirdikten sonra:

Sıkıyönetim mahkemesindeki hâkimlerin âdil tavırları hoşuma gitmişti. Müsamahalarına sığınarak dedim ki:

– Bir eser hakkında üç defa beraat kararı verilirse, artık kazıyye–i muhkeme haline gelerek suçsuzluğu kesinleşir. Bu eserler bin defa beraat kararı almış durumdalar, hâlâ mahkemeler bunlarla uğraştırılıyor. Ya bir gün Lâhey Adalet Divanı'nda bir

mahkeme açılsa da sizden bu durum sorulsa ne cevap verirsiniz? Hâkim albay düşündü ve:

– Doğru söylüyorsun ama ne yapalım ki, bunları toplayıp bizim önümüze getiriyorlar. Bu durum bizim ülkemiz için çok garip bir tutumdur, dedi.

TEVAFUK

Memleketime ziyarete gitmiştim. Köyümüzden dönüp şehre uğradım. Hemen dönmek istiyordum. Öbür gün öğleyin yetişmem lâzımdı. Arkadaşlar, akşam sohbet için ısrar ettiler: "Görüşülecek meseleler var, şüphelere, itirazlara cevap bulalım.. Sabahleyin erkenden seni garaja yetiştiririz. Söz veriyoruz." dediler. Akşam çok meseleden söz açıldı. Kitaplar okundu. Çok hoş olmuştu. Sohbete gelenler memnun olarak ayrıldılar. Fakat sabahleyin erkenden bizimle meşgul olan olmadığından garaja vardığımda bütün arabalar kalkmıştı. Bu işe canım iyice sıkılmıştı: "Hiç olmazsa kömür kamyonları falan bulurum" diye park tarafına gittim. Büyük Cevşen'i elime aldım. Yasin ve Fetih surelerini bitirdim. Sure–i Rahman'dan da bir sayfa okuyup bıraktım.. Baktım ki, karşıdan beyaz bir taksi geliyor: "Alaaddin Ağabey!" diye bağırdım. Fakat araba geçti gitti... İleride bir çeşmenin başında durdu. Arkasından koştum: "Ne arıyorsun buralarda?" diyen Alaaddin Beye: "Sen beni görmedin mi?" dedim.

– Görmedim, dedi. Peki öyleyse burada niye durdun dedim. O da: "Ben su içmek için durmuştum." dedi. İkimiz yolculuğa devam ettik. Baktım ki, önümde bir Büyük Cevşen duruyor. Açık Rahman Sûresinden kaldığım yerden devam etmeye başladım.

Alaaddin Bey:

– Allah Allah! Sen neden tam oradan başladın?

– Biraz önce baştan oraya kadar okumuştum. Sizin arabayı görmeden az önce tam orada bırakmıştım

– Bak tevafuka! Biz de sabahtan beri bir arkadaşla yolculuk yapıyorduk, biraz önce oraya kadar okuyup tam orada bırakarak arabadan inmişti!...

AYDA NAMAZ

Bir seferinde de Kütahya'ya gitmiştim. Arkadaşlarım "İn Köyünde gençler kendileri toplanıp çalışarak bir sohbet odası yapmışlar, gidip ziyaret edelim." diye ısrar ettiler. Bir araba tutup gittik. Mevsim kıştı, söğüt ağaçlarını odanın tavanına dizmişlerdi. Sobayı yakınca bu ağaçlar sarı sarı yaprak açmışlardı. Çok samimî bir havaları vardı. Akşam üzeri yola çıktık. Eskişehir–Kütahya şosesi köyün 700–800 metre yakınından geçiyordu. Kütahya'ya varmak için 4 kilometrelik yürünecek yol vardı. Yayan yürümeye karar verdik. Şosede birkaç adım yürümüştük ki, yanımızdan hızla resmî bir jeep geçti. Sonra ileride durarak geri geri yanımıza kadar geldi. İçinde sadece bir şoför vardı. Aramızda bulunan İbrahim Bey ile tanışıyormuş onu görürünce durmuş. İbrahim Bey:

– Hayrola, nereden böyle, dedi...

– Otururken canım sıkıldı, şöyle bir dolaşayım diye gezmeye çıkmıştım, diye cevap verdi.

Çarşıya indik. Bir bakkalın yanına uğradık. İbrahim Bey selam verdikten sonra:

– Sen geçen bir şey soruyordun, bu arkadaşlar tahsilli, bir de bunlara sor, belki bir cevap verirler, dedi. Bakkal:

– İleride aya gidilecek. Orada artık biz Hıristiyanlığa mı döneceğiz? diye bir soru sordu. Aya gitmekle Hıristiyanlık arasında bir alâka kurmadığım için:

– Niçin Hıristiyan olalım ki? diye sordum.

– Biz namazı hep kıbleye karşı kılıyoruz. Oraya yerleşince ne yapacağız?

– Çare niçin Hıristiyanlık oluyor. Hıristiyanlar ve Yahudiler de ibadetlerini Kudüs'e karşı yaparlar. Esas problem onlar için. Çünkü bizim Peygamber Efendimiz, (sallallahu aleyhi ve sellem) Kâbe'nin yerin dibinden Arş–ı A'zam'a kadar melekler tarafından devamlı tavaf edildiğini beyan etmiştir. Buna göre, dünya kâinatın kalbi gibidir. Kıble de dünyada bulunmaktadır. Dünya tarafına dönmek kifayet eder. Ayrıca Ay Müslümanlarla daha çok alâkalıdır. Bizim zekât, oruç ve hac vs. meseleler de şer'î zaman ölçümüz, ay takvimine göredir. Bütün peygamberler içinde sadece bizim Peygamberimizin ay ile ilgili "Şakk–ı Kamer" diye meşhur mucizesi vardır. Ve evliyaullahın ruhen yaptıkları miraçlarında, ilk adımları, ilk menzilleri Ay'dır.. Onun için Ayın bizimle daha çok alâkası var. Bu soruyu bir Hıristiyanın bir Yahudinin: "Artık aya gidince Müslüman olmaktan başka çaremiz yok?" diye sorması gerekirken kalkıp siz böyle tersinden bir soru soruyorsunuz.

BAHAÎLİK

Tıp fakültesinde okuyan bir arkadaşım bana sınıflarında İranlı bir Bahaî olduğunu, kendi dininin propagandasını yaptığını, bununla mutlaka görüşmem gerektiğini söyledi. Aramızda bir gün kararlaştırdık. Ben İmam–Hatipte okurken bunlardan birisiyle karşılaşmıştım. Tıpta okuyordu. O zaman Bahailiği İslâmiyet'ten ayrılma bir mezhep zannediyordum. Hiçbir malumat edinmeden yanına gitmiştim. Çok şaşırtıcı meselelerle karşılaşmıştım. Bu İranlı Arapça biliyordu. İslâmiyet hakkında da malumatı vardı. İleri sürdüğü ayet ve hadislerin üzerinde bir hafta geceli gündüzlü çalıştım. Sonra yanıldığı ve yanıltmak istediği noktaları kendisine izah ettim. Fakat İranlı, inanç meselesi deyip beni başından savmıştı.

Sözleştiğimiz gün tıplı arkadaşım bir araba ile geldi. Onlar iki kişiydiler. Dördümüz beraber İranlı'nın evine gittik. Ev sahibini hemen tanıdım. 5–6 sene önce karşılaştığım Bahaî idi. Konuşmalar sırasında öbürünü de tanımıştım. O da liseyi bir senede bitiren bir gencimizdi. O zaman, notları sekizin üzerinde olan lise bir talebesi diğer sınıfların imtihanını da haziran ve eylülde verip hepsini bir senede tamamlamış oluyordu. O gençle bir konferans münasebetiyle tanışmıştık. Fakat babası mezhep farkından dolayı bizim ile alâkasını kesmişti. Bu genç Tıp fakültesine girince, davası için İran'a gitmeyip senelerdir tıpta bekleyen bu Bahaî, kendi dinini ona aşılamıştı. Fakat konuşmalar sırasında onun bu işe yeni girmiş olduğunu da hemen farkettim. İranlı davasını şöyle anlatıyordu: "Bütün dinler birdir. Hepsi de

haktır. İslâmiyet bozulmamıştır. Esasen diğerleri de bozulmamıştır. Fakat Hz. Muhammed (s.a.s.) Resullerin sonuncusu değildir. Ondan sonra Bahaullah gelmiştir. Hem Muhammed (s.a.s.) bütün insanlara gönderilmemiştir.” Cevaben dedim ki:

–Bir kere Tevrat ve İncilin bozulmadığını iddia ederken Kur’ânın da değiştirilmeden elimizde olduğunu söylüyorsun, tezada düşüyorsun. Çünkü Kur’ân–ı Kerim onların tahrif edildiğini söylüyor. Bakara 75. Nisa 46. Maide 13–14 ayetleri apaçık bunu ifade etmektedir. Sonra biz dahi aklımızla anlıyoruz. Tevrat’ın Tekvin Kitabının İkinci Babında Allah’ın mahlûkatı yarattıktan sonra yedinci günü Allah dinlendi diye kendileri de tatil yapıyorlar. Halbuki bunu hiçbir akıl ve mantık kabul etmediği gibi Kur’ân–ı Kerim’de Ahkaf’ın 33. ayetinde ise apaçık bir ifade ile Allah’ın yorulmadığını ve herşeye muktedir olduğunu beyan ediyor. Ayrıca Mukaddes Kitap, Hz. Süleyman Peygamberi sihirbaz kabul etmekte... İçki içen hatta kızları ile zina eden Peygamberden (haşa) bahsetmekte... Bu iftiralar, elbette bu kitapların sonradan bozulduklarını gösterir.

Sonra “Bakara Sûresinin 285. ayetindeki: “Peygamberlerden hiçbirinin arasını ayırt etmeyiz” ifadesi, onların hepsini de Peygamber olarak kabul ederiz demektir. Yani Yahudi ve Hıristiyanlar gibi peygamberlerin bir kısmına iman, bir kısmını inkâr şeklinde değil demektir. Çünkü sizin dediğiniz gibi kabul etmek, hakikatlara, tarihe ve akla ters düşmek olduğu gibi Kur’ân–ı Kerim’in Bakara Sûresinin 253. ayetine zıt bir anlayışa sapmak demektir. Çünkü bu ayette: “Bu peygamberlerin bir kısmını kendi-

lerine verilen hususiyetlerle diğerlerinden üstün kıldık” buyurmaktadır.

Resul ve Nebi meselesine gelince... Resuller kendisine kitap verilen, tebliğ ile memur olan peygamberlerdir. Nebiler ise kendisine kitap verilmeyen Peygamberlerdir... Her Resul, nebidir, fakat her nebi resul değildir. Yani Resul, kitap gönderilme hususiyeti olan nebidir; hastır Nebi âmmdır. Meselâ, talebe kelimesi âmmdır, fakat üniversite, lise talebesi hastır. Burada talebe yok dediğimiz zaman, ilkokuldan üniversiteye kadar hiçbir talebenin bulunmadığı ifade edilmiş olur. Ama, burada üniversiteli bir talebe yoktur dediğimiz zaman diğerlerinden bulunabilir demektir. Peygamberimizin Ahzab/40 ayetinde nebilerin sonuncusu olduğu ifade edildiğine göre, artık, resul olsun, nebi olsun hiçbir peygamberin gelmeyeceği ifade edilmiş olur. Çünkü âmm’a, hâssa mukabil zikrolunduğu zaman o hâssın mâverasına (ötesine) masruf olur. Ayrıca âyet ve hadislerde açıkça Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)’in bütün insanlığa peygamber olarak gönderildiği beyan edilmiştir.

1– “(Ey Resulüm), biz, seni ancak bütün insanlara cenneti müjdeleyici, azabı haber verici olarak peygamber gönderdik. Fakat insanların çoğu bilmezler.” (Sebe/28)

2– Buhari–Müslim: “Benden başka her peygamber sadece kavmine gönderilmiştir. Ben ise bütün insanlığa gönderildim.”

3– “(Resulüm) de ki: “Ey insanlar! Gerçekten ben sizin hepinize gelen, Allah’ın peygamberiyim.” (Araf/158) Zeyh Zade Tefsiri İbn–i Abbas’tan

rivayeten: "Benim ve benden önceki diğer Peygamberlerin durumu bir saray gibidir ki, yapısı güzeldir fakat bir kerpiç yeri boş bırakılmıştır. Bir kişi bakarak dolaştı binanın güzelliğinden hayret ediyordu, ancak bu boşluğa gözü takılıp kaldı. Buradan başka, noksan bir yer bulamıyordu. İşte o noksan yeri ben doldurdum. Benimle bina hitama erdi. Benimle Resuller tamamlandı." "Kim İslâm'dan başka bir din ararsa, o istediği din asla kendisinden kabul olunmayacaktır" (Al–i İmran/85) "Len yukbele" şeklindeki tekid–i nefiy istikbal sigasıyla, istikbalde ortaya çıkarılacak bütün dinlerin kesinlikle din olarak kabul edilmeyeceği ifade edilmektedir.

"Doğrusu Allah katında (makbul olan) din, İslâm'dır." (Âl–i İmrân/19) Hadis–i Şerif: "Ümmetimden bir tâife Kıyamete kadar hak üzere gâlibane hizmette devam edecektir."

"Bugün, sizin için dininizi kemâle erdirdim, üzerinizdeki nimetimi tamamladım ve size din olarak İslâm'ı seçtim." (Maide/3)

Burada İranlı Bahâî itiraz etti:

– Musa Aleyhisselâm'ın kitabı için de aynı ifade var: "Sonra biz Musa'ya o kitabı verdik ki, güzel tatbik edene tamamlamak ve her şeyi tafsil etmek ve bir hidayet, bir rahmet olmak için..." (En'am/154) cevap verdim:

– Dikkat edilirse, İslâmiyet hakındaki "kemâle erdirme" meselesi burada yoktur. Ayrıca her cemiyetin şartlarına ve durumuna göre gerekli hakikatlar tamamen ve tafsilatıyla bildirilecek olduğundan, başka bir dinin gelmeyeceği buradan anlaşılamaz.

Halbuki "Kemâle erdirilen İslâmiyet" böyle değildir.

"Kendi dininize bağlı olanlardan başkasına inanmayın" (Âl–i İmrân/73) onun için İslâm dininden ayrı olan Bahaî dininin bağlılarına inanamayız.

Hadis–i şerif Enes İbn–i Malik'ten: "Muhammed, Resulullah'tır ve Nebilik artık kesilmiştir... Benden sonra Resul de yok Nebi de..."

Buhari Müslim, Cabir'den: "Benim ve diğer peygamberlerin misli bir adam gibidir ki, bir ev yaparak onu mükemmelleştirip güzelleştirdi. Ancak bir kerpiç yeri müstesna... Kim içine girerken ona bakıyor: "Ne kadar güzel, illa şu kerpiç yeri, diyordu. Benimle Peygamberler (sallallahu aleyhi ve sellem) hitama erdi."

Müslim'de ise rivayet: "Ben geldim o kerpici tamamladım" şeklindedir.

Konevî tefsirinde şu ifade var. Hadis–i şerifde: "Ben kırmızı ve siyah her ırka gönderildim" buyuruluyor. Onun için Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) her ırktan bütün krallara mektuplar gönderip o milletleri İslâmiyete davet etti.

"O Allah ki, peygamberi Muhammed'i hidayet ve hak din ile gönderdi; onu bütün dinlere üstün kılmak için..." (Tevbe 33, Saff 9 ve Fetih 28)

"Seni de ey Resulüm, ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik..." (Enbiya 107)

(Müslim hadisi) Ebu Hüreyre'den (ra): "Nefsin yed–i Kudretinde olan Allah'a yemin ederim ki, Yahudi olsun, Hıristiyan olsun hiçbir kimse yoktur

ki beni duyup da getirdiğim şeylere iman etmesin, başka yolu yok, cehennem ehli olacaktır."

İranlı:

– Ama Kur'ân–ı Kerim Rad 38'de her kitabın bir eceli olduğunu söylüyor. Dedi.

Ben de:

– "O ayette: Her vakit için (Allah'ın hikmeti icabı) bir kitap yani kullar üzerine farz kılınan hüküm vardır." Bu hükümden dolayı muhtelif zamanlar için başka başka kitaplar nazil olmuştur. Siz ters mana vererek her kitabın bir mühleti olduğunu, dolayısıyla Kur'ân'ın da işinin bittiğini iddia ediyorsunuz. Kelimelerin yerini değiştiriyorsunuz: "Li külli ecelin kitabın" ifadesini sanki: "Li külli ecelin kitabun" ifadesini sanki: "Li kitabin ecelun" gibi ele alıyor şaşırtmaca cihetine gidiyorsunuz. Evet her zamanın bir kitabı vardır, âhir zamanın kitabı da Kur'ân–ı Kerim'dir. Ayrıca biz Kur'ân–ı Kerim'in harflerinden başlamak suretiyle 40 yönden mucize olduğunu isbat ediyoruz. Siz kitabınızın harikalığını isbat edebilir misiniz? Harika bir ifadesini söyleyebilir misiniz? Kendisini merak ediyorum gösterebilir misiniz?

– !.....

– Sizin kıbleniz ne taraf?

– Akka

– Niçin?

– Bahaullah orada gömülü.

– Hiç ölmüş bir insanın kabri kıble olur mu?

– !...

– Ayrıca sizde 19 kudsî bir rakam olduğundan ayları da 19 kabul ettiğiniz doğru mudur?

– Evet.

– Kur'ân–ı Kerim'in hak olduğunu da söylüyorsunuz. Halbuki Kur'ân–ı Kerim'de bu mevzuda Tevbe 36. âyeti var: "Doğrusu, Allah, gökleri ve yeri yarattığı günkü kesin hükmünde, ayların sayısı, Allah katında on iki aydır."

– Cihad hakkında ne düşünüyorsunuz?

– Allah kullarının öldürülmesini istemez. Bu bir caniliktir..

– Ya size öldürmek için hücum ederlerse..

– !...

– Kıyamet hakkındaki inancınız nedir?

– Kıyamet Bahaullah'ın gelmesidir. Buna delil olarak Kur'ân–ı Kerim'de iki âyet var. Biri, "(Ey Resulüm) münadinin yakın bir yerden çağıracağı günkü sözü dinle." (Kaf/41) Bu âyet Mekke'ye yakın olan İran'dan çıkacaktır demektir. Münadi ifadesi Bahaullahı haber veriyor. İkinci âyet "O gün Ruh ve melekler saf halinde duracaklar." (Nebe/38) Buradaki Ruh da Bahaullah'tır.

– Kur'ân–ı Kerim İranlılarla Rumlar'ın en yakınında (Arap ülkesine en yakın yerde) şeklinde bahsetmektedir: "Yakın bir mekandan" (Kaf/41) ifadesi ile aralarında çok fark var, yani kıyamette İsrafil veya Cebrail çürümüş kemiklere, didiklenmiş etlere: "Allah hükmünü vermek için sizi çağırıyor dediği zaman herkes kulağının dibinden çağrılmış gibi duyacaktır" demektir. Sonra siyak ve sibak münasebetiyle sizin verdiğiniz mânânın hiç alâkası yok. Çünkü devamın-

da o günün, kabirlerden çıkış günü olduğu ifade edildikten sonra Surenin 44. âyetinde şöyle buyuruluyor: "O gün ki, arz onlardan ayrılır, süratle koşarlar, o bir haşirdir ki ancak bize kolaydır." Bu beyanda, mahşerin anlatılışında kapalı bir taraf kalıyor mu ki artık, şudur budur diyelim...

Sonra Nebe Sûresindeki Ruh; Cebrail veyahut diğer büyük melektir. Ve orada da mahşer günü anlatılmaktadır. Surenin devamına bakalım: "İşte bu çaresiz vuku bulacak hâl ve gündür. Artık dileyen Rabbine varacak bir yol edinsin. Çünkü biz size yoğun bir azabı haber verdik. O gün kişi ellerinin kazanıp öne gönderdiği amellere bakacak ve kâfir şöyle diyecektir: "Ah ne olaydı, ben bir toprak olaydım!" Eğer bu mahşer değil de, Bahaullah'ın gelişi ise ve Bahaullah'a göre harpetmek de yoksa bu azab nedir öyleyse? Apaçık ahireti ifade eden bu ayetleri nasıl böyle tevil ediyorsunuz? Ruhun Bahaullah ile ne alakası var? Bu tevile sapmanıza sebep nedir?

– Siz ahir zamanda Hz. İsa'nın geleceğine, cizyeyi kaldıracağına Hz. Muhammed'in (sallallahu aleyhi ve sellem) beyanı ile sabittir. Yani hükmün o zaman kaldırılacağını söyleyen gene Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)'dir. Ve Hz. İsa ise peygamberimizin ümmetinden olacaktır. Gelecek olan yeni din değildir. Hem bundan Bahaullah'a ne? İsa, Bahaullah demek değildir.

– Kur'ân'da onunla ilgili ayrı bir ayet var: "Ey âdemoğulları! Size içinizden peygamberler gelip ayetlerimi size anlattığı zaman, kim tekzibten sakınır ve halini düzeltirse" (Araf/35) buyuruluyor demek ki bir peygamber gelecek.

– A’raf sûresi Hz. Âdem’in yaratılışı, cennetten yeryüzüne inişi mevzularını anlattıktan sonra bütün insanlığa umumi bir hitapta bulunuyor: “Ey Müslümanlar” deniyor. Ayrıca, ayetteki “imma” kelimesinin aslı, “in” ve “ma” dan müteşekkildir ve “in” şart edatıdır. Ve bir peygamber değil de “peygamberler” demektir. Hz. Âdem’den bu yana gelen Peygamberler manzumesi ile bütün insanlığa bir kitaptır. Bu meselenin sizinle alâkası yoktur.

Bütün bunlardan sonra şimdi size birkaç soru soracağım. Madem kendinizce yeni bir dine ihtiyaç görüyorsunuz, herhalde bu dinin bugünkü insanların bütün meselelerine cevap verecek durumda olması da lâzımdır. Şimdi dinleyin:

– Allah çok merhametli değil mi?

– Evet.

– Niçin şeytanı yaratmış? Onun yüzünden insanlar cehenneme gidiyor.

– Şeytan yoktur. Şeytan dediğimiz şey nefistir.

– Bütün dinlerin kabul ettiği bir meseleyi inkâr ediyorsunuz. Hem de bütün dinleri kabul ettiğinizi hatta Tevrat ve İncil’in bile bozulmadığını söylüyorsunuz... Peki, nefis içinde aynı soru varid Allah nefsi niçin yaratmıştır?

– !...

– Allah bir tane olduğu halde, binlerce insanın duasını karıştırmadan nasıl işitiyor ve bu sırada milyarlarca işleri nasıl yapıyor?

– Allah çok büyük! Çok yüksek!

– Mutlaka öyle... Fakat bugünün materyalistine nasıl izah edeceksin?

– Onlar zaten dua etmezler ki...

– Yani sizce bu meselenin izahı yok. Ama Kur'ân tefsirleri bunları izah ediyor... Bu durumda, demek ki, böyle bir dine ihtiyaç yok. Kur'ân yeterli.

– Ben size Bahailiği tebliğ ettim, mesuliyet benden gitti, günahı size...

Sonra bu mevzu kendi kendime düşündüm ve şu neticeye vardım. Başta İngilizler olmak üzere yabancılar Müslümanlar'ın cihad ruhunu öldürmek için bu tip bölücü davranışlara girmişler. Bakıyorsunuz bir cahil İran'da ortalığı karıştırıyor. Hemen idam ediliyor. Arkasından bu zındık çıkıyor. Tam öldürüleceği zaman Rusya'nın ve Avrupalılar'ın siyasî baskısı yüzünden Osmanlı Devleti'ne teslim ediliyor. Sonra Edirne'ye hapsediliyor. Daha sonra Akka'da ölüyor. Bu mesele Avrupalılarla alâkalı olduğundan dolayı Bahailer onların kitaplarının tahrif edilmediğine kaniler. Amerikalılar arasında yayılışı da manidar... Merkezleri Şikago'dadır. Velhasıl Bahâilik İslâm'ın hilâl ruhunu, dinamikliğini öldürmek için içimize atılmış bir zehirden başka bir şey değildir.

KALBEN Mİ, KESBEN Mİ?

Mobilyacılık yapan bir arkadaşıma uğramıştım. Konuşmasından tahsili olduğu anlaşılan misafiri ile sohbet ediyorlardı. Misafir, hocalarımızdan şikâyet

ediyor; geriliğimizden yakınıyordu. Arkadaşım bana dönerek:

– Hocam dinimiz, dünyayı terketmemizi istiyor mu?

– Dünyayı kesben değil, kalben terketmemiz lâzım. Yani elimiz dünyada çalışırken, kalbimiz dünyaya bağlı olmayacak. Rahatlıkla menfaatlerimizden vazgeçip kendimizi aşmasını bileceğiz. Kur'ân–ı Kerim ifadelerinde ilim–teknik ibadet ve ticaret yan yanadır. Bakınız ne buyuruluyor: "Kendilerini ne ticaretin, ne de alış–verişin Allah'ı anmaktan, namaz kılmaktan, zekât vermekten alıkoymadığı erkekler." (Nur/37) Halbuki bir–iki ayet öncesinde elektrikten bahsedilmektedir. Bunu size bir kitaptan aynen aktarayım, diyerek cebimden çıkardığım küçük kitabı okumaya başladım.

KUR'ÂN ÂYETLERİNDE ELEKTRİK

"Allah, göklerin ve yerin nurudur. O'nun nurunun meseli, içinde kandil bulunan bir mişkate (içine meşale konan oyuğa) benzer. O kandil bir cam içindedir. O cam da, incimsi bir yıldızdır ki, ne şarka ne garba nisbeti bulunmayan mübarek bir zeytin ağacından tutuşturulur. Onun yağı, kendisine ateş dokunmasa bile ziya verir. Nur üstüne nur." (Nur Sûresi/35)

Mişkat: Eskiden duvarlarında meş'ale konmaya mahsus yere denirdi. Lâmbanın takıldığı oyuk oluyor.

Misbah: Kandil, lâmba.

Zücace: Cam.

İncimsi yıldız tabiri, ışığı sabit gelen yıldızlarla göz kırpar gibi ışık verenlere işarettir. Hem gezegenlerle diğerlerinin arasındaki fark anlatılmış oluyor. Hem de saniyede 60–70 defa yanıp sönen lâmbalarımıza, dolayısıyla alternatif akıma işaret edilmiş oluyor.

"Doğuya ve batıya mensup olmayan bereketli bir zeytin ağacından tutuşturulur" ifadesi, zeytin yağından başka bereketli bir enerjiye işarettir. Eskiden kandiller zeytinyağından tutuşturulduğundan, o gün bu tabirle, bilinenden başka apayrı bir lâmbanın enerjisi akla getiriliyor. Ne doğuda, ne batıda olmadığına göre demek ki, insanlar için mübarek yeni bir enerjidir. Ateş dokunmadan yanıp ışık vermesinden bahsedilmesi, alevsiz ışık veren bir enerji mefhumunu ihtar etmektedir.

"Size dumansız bir alev ve bakır gönderilir de (buna yakalanırsanız) kurtulamazsınız. Rabbinizin hangi lütuflarını yalanlıyorsunuz?" (Rahmân/35–36)

Bilindiği gibi izolatör (mücerrid)lere sarılı ince bakır teller evlerimizin her bucağına döşenmiş ve istediğimiz anda nur saçan, yakmak için kibrit gibi bir yardımcıya ihtiyaç bırakmayan elektrik, bir merkezden her yere verilir. Şayet insan, izolesi bozuk tele el sürerse cereyan onu çarpar. Hatta onu kurtarmak için başkası ona yapışsa o da çarpılır. Bu kadar kuvvetli olan elektrik, bizim en uslu hizmetkârımız olmuştur. Onun için: "Rabbinizin hangi nimet ve lütuflarını yalanlıyorsunuz?" buyurulmuştur. Evet, aydınlatmasından başka, bütün ev işlerimizi de gören, ısıtan, serinleten, nakil ve hareket vasıtaları-

nın çeşitlerini, sessiz ve dumansız, temiz bir halde işleten bu kuvvet kaynağı ne büyük bir nimettir!

Muhyiddin İbn–i Arabi (Fütuhat–ı Mekkiye cild/4) bakiyesi s. 515 bab 347'de): "İlmül–intikası vel–in'ikası fi'nnur ve'nnühas: Işık ve bakır içinde başaşağı düşme ve ters cihete dönmenin bilgisi" diye ifade edebildiği durum, başaşağı çevrilen bir bardaktan, suyun dökülmesi gibi elektrik üreteçlerinde elektriğin negatif kutuptan pozitif kutba doğru akması (doğru akım) halleri özetler. Milâdi 1213'de yani 750 sene önce vefat etmiş olan Muhyiddin Hazretleri'nin Errahman Sûresi'nin 35. âyetindeki "Şuvaz ve Nühas" ifadesinden bu fenni ve teknik hakikatı keşfetmesi, hem Kur'ân'ın mucizeliğini, hem de kendisinin kerametini ispat eder.

"Zerrelerin (atomların) zerrelenmesine (tozarmasına), peşinden bir yükü yüklenenler, ardından kolayca cereyan edenlere, hemen sonra da emri (kumandayı, işi enerjiyi) taksim edenlere yemin olsun ki, vaad olunduğunuz şey doğrudur ve din (kıyamet) mutlaka vuku bulacaktır." (Zâriyat/1, 2, 3, 4, 5)

Bu âyetlerin elektriğin mahiyetini ve fonksiyonunu nasıl veciz bir şekilde ifade ettiğini görmek için basit bir düşünce kâfidir. "Zerrelerin tozarıp (yani saniyede 300.000 km. hızla esen elektrikî rüzgârın, elektronları çekirdekten ayırıp) hamule yüklenerek (yani negatif yük, elektrikî yük yüklenerek) kolayca cereyan etmesi neticesinde (yani elektrik cereyanı meydana gelmesiyle) emrin taksim edilmesi (yani barajlarda ve santrallerde üretilen enerjinin çeşitli makinelere ve çeşitli işlere taksimi, yahut

verilen emir ve kumandaların azalara ve makinelere ulaştırılması) nasıl doğru ise (yani siz bugünün insanları, nasıl bunları keşfedip öğrenebildiniz ise), vaad olunanlar da (yani İslâmiyetin muzaffer olacağı ve öldükten sonra dirileceğiniz hakkında verilen haberler de öylece doğrudur. (Yani onlar da olacaktır). Ve hesap mutlaka sorulacaktır (yani karşılık göreceksiniz).”

YA BİZİM ÇOCUKLAR NE OLACAK?

Birkaç arkadaşım ile camiden çıkıyordum. Yaşı elli dolaylarında tahmin edilen cemaatten bir şahıs yanımıza yaklaşıp dedi ki:

– Gençler, ne güzel böyle camiye geliyorsunuz. Benim de lisede okuyan çocuklarım var... Sizin gibi olmalarını ne kadar isterdim... Bu akşam bize buyurmaz mısınız?

– Peki amca yatsıdan sonra gelelim, dedik.

Yatsıdan sonra gittik. Evde altı yedi genç vardı. Ev sahibinin oğullarının arkadaşları da gelmişlerdi. Yalnız biz plânsız hareket ettiğimizi sonradan anladık. Esasen gençler bizim kim olduğumuzu fark etmeden tanışmalıydılar. Çünkü biz babalarının cami arkadaşları ve kendilerine bir şeyler telkin etmeye gelmiş kimseler olarak karşılandık. Meseleleri hep hafife alıp bizi bir çıkmazın içine sokmaya çalışıyorlardı. Sonra da birisinin itirazına cevap vermeden, meselenin ortasından lâfı başkası alıyor meseleyi başka bir yöne doğru çekiyordu. Bir arkadaşın canı sıkıldı ve şöyle dedi:

– Konuşma âdabınız ve fikirlere tahammülünüz varsa buyurun, yoksa bu sohbetimizden hiç birşey anlaşılmaz. Babaları da kızmıştı o da azarlayınca içlerinden birisi:

– Peki lâf kesilmesin ama, madem dinde zorlama yok, babam da bize bağırmasın, dedi.

Nereden belledilerse, zorlama meselesini iyi bellemişlerdi, ara sıra ileri sürüyorlardı. Birisi:

– Madem Tanrı var, niçin tabiatta bile eşitlik yok. Türkiye'nin topraklarına bak Ege nasıl, Doğu nasıl... Dünya haritasında bile çöller, yeşillikler ayrı ayrı, deyince, bir arkadaş:

– Hepsinin yeri ayrı, hepsinde ayrı şeyler yetişir.. Çölde bir petrol çıkar ki, yerine göre dünyayı dize getirir... Bazan arazi dar veya verimsiz olur fakat insanları mecburen sanata, ilme ve fenne meylederler, onlar için hayır olur. Hepsinin ayrı hikmeti var. İmkânların genişliği mutlaka iyidir diye bir şey yok Avrupa bizden çok zengin fakat intiharlar pek fazla.

– Peki intihar etsinler diye zengin yapıyorsa o da haksızlık değil mi?

– Diyalektik yapma!.. İnsanın iradesine ne olmuş?

Bu sefer sözü içlerinden en büyükleri olan lise mezunu Bayram aldı:

– Abdestin dünyadaki faydasını açıkça görüyoruz. Fakat namazın maddî faydalarını anlatır mısınız? Bunun üzerine ben:

– İnsanlar hisleri ve cihazları itibarıyla seçkin yaratıldıkları için, yeme–içme, giyim kuşamdan

insanlığa lâyık bir şekilde yaşamak isterler. Onun için de bu ihtiyaçlarını tek başlarına temine imkânları olmadığından cemiyet halinde, iş bölümü yaparak bir araya gelmeye mecburdurlar. Halbuki duygularına imtihan sırrı icabı sınır konulmadığı için, çok zayıflar çok kuvvetliler tarafından, anlayışı az olan kurnazlar tarafından ezilip istismar edilebilir. Bu yönden insanların haklarını arayabilecekleri bir kanun olmalıdır. Bu kanun da insanların bütün duygularını çok iyi bilen, ayrıca bütün zaman ve zemini ezeli ilmiyle kuşatan Yaradan tarafından konulabilir. İlahî, kudsî bir yönü olmalıdır ki ruhlara tesir etsin. Ayrıca o kanunu gönderenin azameti kafamızda ve kalbimizde yerleşmelidir. Aksi takdirde kanunlar ne kadar güzel olursa olsun, içimizden tatbik etmeye zorlayıcı bir güç yoksa kıymeti yoktur. Bunun için polis gücü yeterli değildir. Hem herkesin başına bir polis dikemeyiz, hem de polisleri kim teftiş edecek... Ama beş vakit namazını şuurlu olarak kılan bir insan, nasıl namazda Allah'ın huzurunda olduğunu bilerek namaz kanununa uyuyorsa, namaz dışında da Allah'ın diğer kanunlarına uyma alışkanlığı kazanır. Çünkü artık Allah'ın azameti zihninde, kalbinde günde beş defa tekrarlana tekrarlana yerleşmiş olur.

Allah'ın emirlerini yerine getirme ve yasaklarından sakınmakla bir insan, cemiyetle alâkalı davranışlarında pek büyük işler yapar.Yani pek çok hukuklar, haysiyetler, irşadlar, ıslahlar yapılmış olur. Böylece bir insan bir cemiyet kadar büyük işler yapmış olur.

Ayrıca ibadet sebebiyle insanlar arasında bir kardeşlik ve itimad havası doğar. Huzur içinde yaşamanın en başta gelen şartı da budur, dedim.

Daha sonra onlarla anlaştık. Birkaçı cumalara alıştı. Bir kısmı eylemlere karıştığı için arkadaşlarından kopamadılar. Bir seferinde sormuştuk:

– Bu eylemlere niçin katıldınız?

– Halk için.

– Halka hiç kızdığınız oldu mu?

– Hayır

– Sizin aleyhinizde harekete geçtiklerinde veya ihbâr ettiklerinde cezalandırma cihetine gittiğiniz oluyor mu?

– Tabiî, o zaman başka!

– Peki size bir soru soracağım iyi cevap verin. İhtisasını tamamlamış, işinin ehli bir doktorun yanına bir hastayı getirseler de ameliyat ederken zavallı acısından dolayı kolunu savurup doktora eziyet etse, doktor kalkıp ona bir tekme savurabilir mi?

– Doktorluğa yakışmaz.

– Siz hem halka bu nazarla bakıyor, yegâne kurtarıcının kendiniz olduğunu iddia ediyorsunuz. Hem de onları cezalandırıyorsunuz.

– Müslümanlığın yayılışında adam öldürülmedi mi?

– Zorla yurtlarından yuvalarından sürülüp çıkarılan Müslümanlar on binlerce kişiyle Mekke'ye girip hâkim olduklarında kaç kişinin burnu kanadı... Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Hz. Yusuf'un (a.s.) kardeşlerine dediği gibi: "Artık bugün size kınama yok. Haydi serbestsiniz!" Buyurdu.

Halbuki rejimin yerleşmesi için Rusya'da milyonlarca insanın öldürüldüğü söylenmekte... Bunları da genç dinç tabakadan, yani Allah göstermesin sizinkilerin eline düşse Türkiye'de kesmek için adam yetmeyecek...

KAÇ ŞÜPHESİ VARMIŞ?

Bir arkadaşımla matematik öğretmeni olan akrabasının ziyaretine gitmiştik... "Kur'ân hakikatlerinin mutlaka okunması, yüzlerce delilin bellenip neslimize öğretilmesi lâzım" diye araştırmaya teşvik ediyorduk, matematikçi, delil araştırmayı lüzumsuz bularak:

"Bir zaman bir yere bir âlim gelmiş. Herkes akın akın yanına gidiyorlarmış. Bir yaşlı kadın nereye gittiklerini sormuş: Yetmiş yönden Allah'ı isbat eden bir zatın ziyaretine gittiklerini söyleyince yaşlı nine demiş ki: "Demek ki onun yetmiş tane şüphesi varmış ki, şüphelerini gidermek için yetmiş delil araştırmış." Diyerek bizim bu sözlerimizi tenkit etti. Biz de dedik ki: "Siz bir problemi birkaç yoldan çözdüğünüz zaman bu işi sırf şüphenizi gidermek için mi yapıyorsunuz, yoksa talebeye iyice izah etmek için mi?" Öğretmen:

– Haklısınız, demek zorunda kaldı.

SAKALI NE KADARMIŞ?

Yakınlarımızdan bir ilkokul öğretmeninin evinde, bir arkadaşı ve kayın pederiyle sohbet ediyorduk. Arkadaşı beş vakit namazında birisiydi. Yalnız bana hücum ediyor, taassub içinde belli eserlere sarılıp kaldığımı iddia ediyordu. Cevap verdim:

– Ben her çeşit kitabı okuyorum.

– Okumasına okursun fakat hep belli Kur’ân tefsirlerini tavsiye edersin.

– Herkesin durumuna göre okumaya teşvik edilecek eserler vardır.

– Peki niçin Muhyiddin Arabî’nin kitaplarını da öyle tavsiye etmiyorsunuz?

– Muhyiddin–i İbn–i Arabî bile: “Bizim durumumuzda olmayan, halimizi bilmeyen bizim eserlerimizi mütalâa etmesin” demiştir. Çünkü kazandığı zevklerin ifadesi zor. Dar lâfızların kalıpları o mânâ ve zevkleri tam ifade edemiyor. Tasavvufta katettiği makamların ve mertebelerin lezzetleri o manevî hazlardan nasibi olmayanlara nasıl anlatılır? Köre nasıl renk tarif edilir? Ayrıca mecaz ve kinâye kabilinden ifade edilen sözleri var. Mesela: “Arşa oturdu, hatta ayaklarını aşağı salladı” diyor, bilhassa bu asrın idrakine bu ifade nasıl anlatılabilir?

Bu sefer yaşlı kayınpeder atıldı:

– Ben Eğridir’de karakol kumandanı idim. Bediüzzaman’ı oradan tanırım. O’nun kitaplarında ne ilim olacak ki? Gelirdi, hep şu kâfir, bu kâfir diye atar tutardı.

– Kitaplarından tanıdığımız, ilmî kerametlerine şahit olduğumuz bir zâttan başkasını anlatıyorsunuz herhalde? Çünkü kılı kırk yaran bir insan önüne gelen kâfir demez.

– Yok yok iyi tanıyorum, câhil câhil konuşur dururdu.

Peki iyi tanıdığına göre birşey soracağım. (Elimi çenemden aşağıya kadar fâsıla fâsıla indirerek)

Bediüzzaman'ın sakalı şu kadar mıydı, yoksa tâ şu kadar mıydı?

– Tâ göbeğine kadar uzanıyordu.

Artık birşey söylememe hiç lüzum kalmadan damadı:

– Baba herkes bilir ki, o hiç sakal bırakmamıştır.

SOFESTAİ

Sofestâileri hep kitaplarda okurken bir gün bir tanesiyle karşılaştım. Herşeyi duyulara bağlıyor, hiçbir şeyin varlığına inanmıyordu. Yerdeki halıyı göstererek bir soru sordum:

– Bu ne?

– Halı.

– Şu?

– Sehpa.

– Şu?

– Şunlardan hangisi?

– Şu sağ taraftaki.

– Kitap..

– Eğer hiçbir şey yoksa, olmayan şeyleri niye birbirinden ayırıp ayrı ayrı isimlendirdiniz? Hatta "Hangisi" diye seçtiğiniz şeyleri nasıl inkâr ediyorsunuz?

– !...

Münakaşalarımız bu minval üzere sürdü gitti. Bu münakaşadan sonra tam iki gün başım ağrımıştı. Sonra Sâim Atlıhan'ın bir münakaşasını hatırladım. Onunda iyice canı sıkılınca muhatabına sormuştu:

– Sen var mısın?

– Yokum?

– Ben?

– Sen de.

– Şu balyoz?

Yok dedik ya..

– Peki şu yok ben, şu yok balyozu elime alıp, şu boş kafana bir indireyim mi şimdi? Nasıl olsa yoksun. Yok yoksa, yokla vursa ne çıkar? Deyince adam kaçmak için kapıyı zor bulmuştu.

ELLİ SENE ÖNCEKİ SORULAR

Bir akşam iktisat fakültesinde okuyan arkadaşlarla sohbet ediyorduk. Bir tanesi sıkılarak bir soru sordu:

– Bazı namaz kılmayan arkadaşlar: "Allah'ın hiçbir şeye muhtaç değilken neden namaz kılmamızı emrediyor," diyorlar ne dersiniz?

Yanımdaki kitabı çıkarıp, açarak, aynı soruyu okuduktan sonra cevabına geçince, soruyu soran hemen atıldı:

– Gerçekten soruyu kitaptan mı okuyorsunuz?

– İşte bak, diyerek kitabı uzattım.

– Allah! Allah! Aynı ifadeler. Bu kitap ne zaman yazılmış?

– 1928'de.

– Elli sene önce. Demek o zamandan beri hep aynı şeyleri soruyorlarmış. Devam edecek misiniz?

– Elcevap: Evet, Cenâb–ı Hakk'ın, senin ibadetine, belki hiçbir şeye muhtaç değil, fakat sen, ibadete muhtaçsın; mânen hastasın. İbadet ise, manevî yaralarına ilâç hükmündedir. Acaba bir hasta, hastalığı hakkında, şefkatli bir hekimin kendisine faydalı ilâçlar içirmek hususunda ettiği ısrara mukabil, hekime dese: "Senin ne ihtiyacın var, bana böyle ısrar ediyorsun?" Ne kadar mânâsız olduğunu anlarsın.

YUVARLAK MI, DÜZ MÜ?

Sanat okulunda meslek dersleri öğretmenlerinden dindar bir arkadaşım üzülerek dedi ki:

– Dün cumaya gitmiştim, yaşlı bir hocaefendi, ne münâsebeti vardı bilmiyorum. İnsan, dünya düzdür veya yuvarlaktır dese bir günahı yoktur. Bu dinin mühim meselelerinden değildir. Diye konuştu. Namazdan sonra bizim okulun talebelerinden de camiye gelenler varmış. Etrafımı aldılar: "Bu hoca niye böyle konuşuyor" diye bana sordular. Canım sıkıldı, neden böyle oluyor?

– Elbetteki dünyanın şeklini bilmek veya tesbit etmek; dinin iman esaslarından, zaruriyat–ı diniyyeden değildir. Fakat ilmin kesin delillerle ortaya koyduğu bir meselede böyle konuşmak çok hatalı.

İşin garbi bir zaman bir büyüğümüze diyorlar ki:

– Sen âyetlerle dünyanın yuvarlaklığını ve döndüğünü isbat etmek için niye uğraşıyorsun? Artık ilim ve fen son derece gelişmiş. Bunları herkes biliyor. Cevap veriyor: "Mâteessüf bugün bizimle yaşayanların çoğu suretâ bu asrın insanları, ama fikir ve anlayış yönüyle Orta Çağ'ın yâdigârlarıdır. Güya muasırlarımız hicrî üçüncü asrın sonunda onüçüncü

asra kadar geçmiş olan asırların fihristesi melez bir toplulukturlar. Hatta bu zamanın apaçık meselelerinin çoğu, onlarca hayâl sayılır."

– İşte bu sözler demek ki hâlâ geçerli...

– Ayrıca Kur'ân–ı Kerîm'in birçok âyetlerinde dünyanın yuvarlaklığını ortaya koyucu ifadeler var. Kelimeler hep bu mânâyı ifade etmek için seçilmiş gibi...

– Bazılarını anlatır mısınız?

Cebimden çıkardığım notlardan okumaya başladım:

DÜNYANIN YUVARLAKLIĞI İLE İLGİLİ ÂYETLER

Errahmân Sûresi'nin 33. âyetinde göklerin ve dünyanın çaplarından dolayısıyla yuvarlaklığından bahsedilmiştir.

"Geceyi gündüzün üstüne sarıp doluyor, gündüzü de gecenin üstüne dolayıp sarıyor." (Zümer/5) Âyetteki "tekvir" sarık sarar gibi yuvarlanmasına, dürüp sarmak ve bohçalamak mânâsınadır. İfade, dünyanın sarık sarılan baş gibi yuvarlak olduğunu gösterir. Deylemi'de kelimesi sarım ve dolam mânâsınadır ki yuvarlaklıkla alâkalıdır.

"Bundan sonra (yuvarlakça) yayıp döşedi." (Nâziat/30) Âyetteki "Deha" fiilinin dayandığı köklerin hepsinde de yuvarlak mânâsı vardır. "Udhiyye ve Udhuvve" deve kuşunun kumsalda yumurtladığı yere verilen isimdir. "Dahu" yuvarlak taş ve ceviz atmaktır.

DÜNYANIN DÖNDÜĞÜNÜ ANLATAN ÂYETLER

"Sen dağları görür de, onları, durur zannedersin; halbuki onlar, bulutun geçtiği gibi geçer giderler." (Neml/88) Bu âyetten dünyanın muallâktaki bulut gibi olduğunu ve hareket halinde bulunduğunu anlıyoruz. Burada sadece dağların hareketi söylenmiştir. Çünkü pek büyük ve yuvarlak bir şey, ekseni etrafında dönerken hareketi hissedilmez; ancak üzerindeki çıkıntıların yer değiştirmesi ile bu hareket belli olur.

"(Gök cisimlerinden) her biri, kendine mahsus hareketiyle, bu yörünge üzerinde yüzerler." (Yâsin/40) ve (Enbiya/33) âyetinin ifadesi, dünyayı da içine alır.

"O ki, sizin (istifadeniz) için dünyayı uysal bir hayvan kıldı. O halde, onun omuzlarında (olduğunuz halde) yürüyün."(Mülk/15) Dünya, bu surette her türlü istifadeye müsait olarak binilen ve incitmeden yürüyen uysal bir binek halinde tasvir olunmuştur ki, hissolunmayacak kadar itaatli, istekli ve seri bir hareketle sarsılmaksızın yürüyüşüne de bir işaret vardır. Bu durumda onun üzerinde bizim hareketimiz, yüzen geminin üzerinde yürümemiz gibidir.

"Allah, gündüzü gece ile örter ve sür'atle gece gündüzü, gündüz de geceyi kovalar."(A'raf/54) Gagarin, fezadan döndükten sonra dünyanın sathında ışık ile karanlığın müthiş bir sür'atle birbirini takip ettiğini gördüğünü söyledi.

DÜNYA KUTUPLARDAN BASIKLAŞMAKTA

"Görmüyorlar mı ki, biz muhakkak kudretimizle dünyaya gelip etrafından (uçlarından) noksanlaştırıyoruz." (Enbiya/44 ve Ra'd/41) Uçlarından noksanlaştırılması, (kısılması ve büzülmesi) ifadesi ile dünyanın "kutuplarından basıklaştırılmış" jeofizik ifadesi arasındaki yakınlık göz önüne alınarak tesbit edilebilir ki, dünyanın şekli "Elipsoid"dir. Ekseni etrafında dönen cisimler zamanla bu şekli alır.

YUKARIYA ÇIKTIKÇA OKSİJENİN AZALMASI

"Allah sapıklığa düşüreceği bir kimsenin göğsünü sanki zorla göğe çıkıyormuş gibi, dar ve sıkıntılı kılar." (En'âm/125) Buradan anlıyoruz ki göğe, yukarıya çıkan kimsenin göğsü daralır. Toriçelli bu gerçeği rakamlarla ancak 1643 yılında Floransa'da, atmosfer basıncının varlığını ispatlayarak gösterdi. Buna göre, yukarıya çıktıkça oksijen azalır, dolayısıyla nefes alma güçlüğü doğar, boğulmalar olur. Ayrıca atmosfer basıncı azaldığından; kan basınçla damarları ve kalbi zorlar, yine ölüme sebep olur.

ATMOSFER TABAKASI

"Semayı mahfuz (korunmuş, muhafazalı) bir tavan yaptık." (Enbiya/32) Bu âyet–i kerime, birçok mânâların yanısıra, bizi güneşin zararlı ışınlarından koruduğu gibi, meteor vesair şeylerin tehlikelerinden de muhafaza eden atmosfer tabakasını ifade etmektedir.

KÂİNAT BİLE YUVARLAKTIR

“Ey cin ve insan topluluğu, göklerin ve yerin aktarından (çaplarından), gücünüz yetiyorsa, haydi çıkınız.” (Rahmân/33)

Aktar, kuturun çoğuludur. Kutur çap demektir. Çap ise, yuvarlak, küre ise cisimlerde bulunur. Buna göre kâinatın ve dünyanın yuvarlak olduğunu anlıyoruz.

Einstein’e göre, kâinatta herşey kâinata tâbi olarak kürevîdir. H. 500, M. 1165’de doğan Muhyiddin İbn–i Arabî, Fütuhat kitabında aynen şöyle der: “Allah, kemal sahibidir. Kâinatta kendi kemalini göstermiş, gökleri mükemmel yaratmıştır. En mükemmel şekli ise küredir. Onun için Allah kâinatı küreler halinde yaratmıştır. Dünya da küre şeklindedir ve kendi ekseni etrafında dönmektedir. Bu dönüşten gece ve gündüz meydana gelmektedir.”

KÂİNAT GENİŞLİYOR

“Biz göğü (bilinmez) ellerle (kudretimizle), bina ettik. Ve biz muhakkak, ona genişlik vericiyiz.” (Zâriyat/47)

Astronomi, kâinatın daima genişlemekte olduğunu söylemektedir. Aynı zamanda nebulaların, yıldız gruplarının, gezegenlerin ve gök cisimlerinin birbirlerinden müthiş bir sür’atle uzaklaştıklarını ifade etmektedir. Kâinat her yönden genişlemektedir. Tıpkı lâstikten yapılmış bir balonun çocuklar tarafından üfürülerek şişirilmesi gibi. “Gökler ve yer bir iken biz onları ayırdık” âyetinde bu mânâ vardır.

Böylece feza, Kur’ân için bitmeyen, gittikçe tamamlanan, büyüyen bir varlıktır. İşte, Einstein’e baş dönmesi veren ve büyük fizikçi Huble’nin:

“nebulozların bizim galaksimizden uzaklaştıklarını” ve Belçikalı matematikçi Abbe Lemaitre’nin bu keşiften “kâinatın genişlemesi nazariyesi”ni çıkarması ile ortaya çıkan ilmî görüş.

Bu açıklamalarımdan sonra arkadaşım dedi ki:

– Bunları cep kitabı haline getirmek gerek.

ZELZELE

Bir sohbette bulunuyorduk. O günlerde de sık sık zelzele oluyordu.

Birisi sordu:

– Bu zelzeleyi Allah mı yaratıyor? Televizyon başka sebepler gösteriyor..

– Elbette herşeyi Allah yaratıyor. Fakat bu dünya bir imtihan meydanı olduğu için, Allah icraatını sebepler arkasında icra ediyor. Onun için Müslümanlar ilmî yönden araştırmalarını yapar maddî sebeplerini ortaya koyar, fakat herşeyde Allah’ın hakimiyetini de isbat ederler... İnanmayanların araştırması eksiktir. Meselâ bir silahla bir adam öldürülmüş olsa keşif için gelenler silahı, kurşunu, barutu, tetiği, patlamayı ve ölenin parçalanan yerlerini ve ölüm sebebini ortaya koysalar fakat silahın tetiğini çekeni hiç araştırmadan ölenin yakınlarına: “Başınız sağ olsun mesele böyle olmuş” deseler biz bunların mükemmel bir ehl–i vukuf olduklarını söyleyebilir miyiz?

Silah nasıl doldurulmuş? Pusu nasıl kurulmuş? Silah nasıl hedefe doğrultulmuş? Tetik nasıl düşürülmüş? Bunlar hesaba katılmadan mesele izah edilmiş olur mu?

Biz meseleye bir de şöyle bakalım: "Dünya üzerinde iki milyon tür var. İki milyondan her bir nevi canlıyı bir iplik kabul edersek, dünya üzerine iki milyon çeşit iplikten giydirilmiş muazzam bir gömleği gözümüzün önüne getirebiliriz. İnsanlar bir ip, laleler, sümbüller bir ip, inekler bir ip, sinekler bir ip... Bu milyonlarca canlı iplerin durmadan hücreleri değiştiğine göre, renk renk, çeşit çeşit nakışlarla süslü bu elbisenin benzeri olmayan bir kumaştan örtüldüğünü anlarız. Şimdi iki milyondan sadece bir tanesini, bir ince ipini yani sinekleri ele alsak, onların da milyarlarca ferdinden sadece birisini, onun da bir kanadını, kanadının da bir hücresini... Ne kadar muazzam bir sanat ve harika bir yapı ile karşı karşıya gelir ve bunun tesadüfen meydana gelmesinin imkânsızlığını hemen kavrarız. Acaba dünyanın üzerine giydirilen bu gömleğin parçasının parçasının parçası... tesadüfen meydana gelmeyip harika bir sanatla yaratan Allah'ın eseri olur da, ya dünyanın karnında meydana gelen çatlama ve patlamanın tesadüfen, Allah'ın ilim ve hikmetinden hariç olarak meydana gelme imkânı var mıdır?

Hem de böyle bir anlayış insanları müthiş bir ümitsizliğe atar.

Nasıl ki bilirkişi, tetiği çeken kişinin varlığını inkâr etmekle ölenin hak ve hukukunu boşu boşuna zâyi etmiş olur. Öyle de zelzelede ölenlerin mallarını ve canlarını boşu boşuna gitmiş gibi göstermek de insanları manevî dayanak ve takviyeden mahrum eder. Bütün bütün ümitsizliğe atar. Halbuki dinimize göre, zelzelede ölen şehit olur, zâyi olan mallar sadaka hükmüne geçer."

– Zelzelenin hikmeti nedir?

– İnsanları bilhassa inananları ikâz etmektir. Hata ve kusurları hatırlatmak, günahlara keffaret olmaktır. Bir anda binlerce insanın ölmesi, insanlara bu kadar kıymetli olan insan hayatının ebedileştirilmesi hususunda bir fikir vermiş olur. Bunu da dinden başka halledecek birşey olmadığına göre, bundan ibret alıp dönüş yapanlar, Allah'a ve insanlara karşı yaptıkları nâhoş davranışlardan vazgeçip hayatlarının akışını düzeltenler, fâni hayatlarını bâkileştirmenin yolunu bulmuş olur...

Öğretmen olduktan sonra dersimin din bilgisi olması itibarıyla daha çok sorularla karşılaşıyordum. Bu zamana kadar anlattıklarım aşağı yukarı her sınıfta tekrar tekrar sorulmuştu. Ayrıca ders programlarının bu şüpheli meselelere göre hazırlanmayışını da bir eksiklik olarak değerlendirip yer yer programdaki konuları işledikten sonra kendi hazırladığım bilgileri çocuklara vermeye çalışıyordum.

KİME İTAAT EDERSİNİZ?

Ortaokul sınıflarından birisinde dinin emirlerini yaşamanın ehemmiyetini bir temsille şöyle anlatıyordum:

– Çocuklar, sözüne fazla itimat edilmez, şakacı bir arkadaşınız son saat dağılırken okulun cümle kapısına dikilerek ciddi bir tavırla: "Arkadaşlar çok mühim bir şey söyleyeceğim, beni dinleyin... Sakın şu taraftan gitmeyin. Yolun ilerisinde inşaatların arasında kuduz bir köpek var. Birkaç kişiyi ısırdı, sizi de ısırabilir!" diye sizi uyarsa, ne yaparsınız?

Birçoğunuz yolunu değiştirir değil mi? Bir kısmınız belki şaka yapıyordur diye o yolda gitse dahi: “Ne zaman karşıma bir kuduz köpek çıkacak!” diye endişe içinde yoluna devam eder... Acaba 124 bin peygamberin (a.s.) 124 milyon evliyanın hepsi de, ebedî bir hayattan bahsedip yanlış yola gidenlerin, Allah, din, kitap ve insanların hak ve hukukunu tanımayanların yolları üzerinde bulunan cehennemden haber vermelerine rağmen biz bu doğru haberlere karşı nasıl dikkatli olmayız? İnsanlığın yıldızları sayılan; ömürlerinde tek bir defa dahi yalan söylememiş olan; tek bir hakikat için yerine göre hayatlarını fedâ edip gene yalan ve yanlışa başvurmayan bu yüce rehberlerin aklî ve mantıkî olan sözlerini dinlememek kadar câhillik olur mu?

ARILAR

İlk ahlâk dersinde şunları anlatıyordum:

– Ahlâkın kaynağı din olduğu gibi dayanağı da dindir. Arıları beysiz, karıncaları lidersiz bırakmayan Allah, insanları da dinsiz, kitapsız bırakmaz. Arıların kovanlarında müthiş bir disiplin ve mükemmel bir idarenin varlığını biliyoruz. Bir ilim adamı bir solucanı üçe bölüyor ve bir karınca yuvasının bir tarafına bir santimliğini, öbür tarafına iki santimliğini bir başka tarafına da üç santimlik parçasını bırakıp gözlemeye başlıyor. Biraz sonra yuvadan çıkan bir karınca bunların yanında dolaşıp tekrar yuvaya dönüyor. Biraz sonra yuvadan üç bölüm karınca çıkıyor. Bu gruplardan beş tanesi bir santimlik parçaya, on tanesi iki santimlik parçaya, onbeş tanesi de üç santimlik parçaya doğru hiç tereddüt

etmeden doğruca gidiyorlar ve parçaları yuvaya taşıyorlar.

Bilim ve Teknik Dergisi'nin anlattığına göre bir başka ilim adamı da karıncaların cenaze merasiminden söz ediyor. Her ölen karınca için bir mezar kazıp merasimle gömmeye giderken bazıları hainlik yaparak arkadaşlarına karşı bu son vazifeden kaçıyorlar. Diğer karıncalar kaçanları derhal yakalayarak öldürüyorlar. Sonra da kaçanların hepsini merasim yapmadan bir çukura gömüyorlar. Halbuki öbür cenazeleri teker teker mezarlarına yerleştiriyorlar.. Bu durum onlar arasında bir nizamı gösterir.

Acaba bütün canlılardan üstün yaratılan insana diğer hayvanlar kadar da mı ehemmiyet verilmeyecek? Elbette onlara da peygamber ve din gönderilecek, işleri düzenlenecek, hayatları programlanacak, nereden gelip nereye gittikleri ve ne iş için bu dünyaya geldikleri peygamberler ve kitaplarla izah edilecektir. Onun için ilk insan olan Hz. Âdem Aleyhisselâm ilk peygamberdir. Din kaideleri aynı zamanda birer ahlâk kaideleridir.

Ama bu kaide ve prensipler ne kadar güzel olsa da tatbik edilmeyince hiçbir kıymetleri kalmaz. Biz herkesin peşine bir polis takamıyacağımıza göre, herkesin kalbine Allah sevgisini ve korkusunu yerleştirmek ve mutlaka yaptıkları herşeyin hesabını âhirette vereceklerini zihin ve vicdanlarında tesbit etmek mecburiyetindeyiz.

GIYBET

Ahlâk dersinde, ince bir noktayı da şöyle izah ediyordum:

– İnsan haysiyet ve şerefini, İslâmiyetin koruduğu kadar, hassasiyetle koruyan hiçbir anlayış ve müessese yoktur. Meselâ, bir toplulukta bulunuyoruz. Birisi içimizden ayrılsa, bazılarımız da onun arkasından hoşlanmayacağı şekilde dedikodusunu yapsa. Acaba biz de o topluluktan ayrıldıktan sonra kendimiz hakkında gıybet edilip edilmeyeceğinden emin olabilir miyiz? Hem acaba hiç içimiz rahat eder mi? Hiçbir sistem ve anlayış bunu garanti altına almış mıdır? Her an her şeyi gören ve kalblerden geçenleri bilen bir Allah inancına dayanmayan hiçbir anlayış buna bir çare getiremez.

İnsanın haysiyet ve şerefini kıran davranışlardan biri de alaya alınmak ve istenilmeyen bir lakapla çağırılmaktır. Kur'ân–ı Kerim, Hûcurat Sûresi'nin on birinci âyetinde bu meseleyi halletmiştir.

Kaş göz işaretleri ile insanları kınamak, rencide etmek, arkalarından birtakım mimik hareketlerle onları küçük düşürmek, Kur'ân'da kalblere kadar işleyen bir ateşle tehdit edilmiştir. Hümeze Sûresi'nde de insanlığın bu endişesi teminat altına alınmıştır. Bu işleri yapanlar çok zor bir duruma düşeceklerdir. Hak helâl ettirip kendilerini affettirmeden yakayı kurtaramayacaklardır.

En enteresanı da Kur'ân–ı Kerim'in bir âmânın durumunu ele almasıdır. Peygamber Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) Kureyş'in ileri gelenlerini İslâm'a davet ederken gözleri görmeyen Abdullah İbn–i Ümmül Mektum huzura gelmiş ve tekrar tekrar: "Ya Resulullah, Allah'ın sana öğrettiği şeyle-

ri bana da öğretir misin” diye sormuştu. Tam böyle bir zamanda yapılan bu ısrarlardan Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in canı sıkılmıştı. İşte bu yüzden şu âyetler indi. 1– Hoşlanmadı ve yüzünü çevirdi. 2– Kendisine o âmâ geldi diye. 3– Onun halini sana hangi şey bildirdi? Belki o (Senden sorup öğrenmekle cehalet kirinden) temizlenecekti. 4– Yahut öğüt alacaktı da, o öğüt ona fayda verecekti. (Abese Sûresi) Peygamberimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)’in o andaki yüz ifadelerini gözleri görmeyen Abdullah İbn–i Ümmü Mektum farketmediği halde, onun hakkına ne kadar riayet edildiği, haysiyet ve şerefine ne derece ehemmiyet verildiği âyetlerin ifadesinden açıkça anlaşılmaktadır.

SEPETLE ÇAĞIRMA

Ürdünlü bir arkadaşım vardı. Türkiye’de okuyordu. Büyük annesi Kıbrıs Türklerindendi. Bir gün: “Gelin sizinle ruh çağıralım!” dedi. Ürdünlü Bessam, Şükrü beraberce Muammer Bey’in evine gittik. Bessam, bir sepet, bir Kur’ân, bir de örtü istedi. Muammer Bey getirdikten sonra, Bessam, Kur’ân’ı sepetin içine koyup üzerini örtüyle kapattı. Sepetin arasına bir kurşun kalem sıkıştırdıktan sonra böylece Şükrü’ye teslim etti. Muammer Bey’e: “Bir büyük defter getir” dedi. Getirince: “Kalemin ucu değecek şekilde onu elinde tut” dedi. O da tutmaya başladı. Bundan sonra Bessam, Yâsin Sûresi’ni okumaya başladı. Bitirdikten sonra Şükrü’ye sordu: “Hiç hareket hissediyor musun? O da “Hayır” dedi. Tekrar Yâsini baştan aldı. İkinci sayfayı okurken, Şükrü: “Bir hareket başladı” dedi. Bu sefer Bessam,

Arapça ruh çağırmaya başladı. Arapça bildiğim için konuşulan ve yazılanları anlıyordum. Bir ara söze karıştım:

– Sor bakalım, gelen ruh veya cin, beni tanıyor mu?

Bessam'ın sorması ile kâğıda "Evet" yazması bir oldu. Bu sefer:

– Benim mesleğimi ve evli olup olmadığımı sor, dedim. Bessam sorunca, kâğıda "Muallim" ve "Müzevvic" kelimeleri yazıldı. Bunun üzerine dedim ki:

– Elimdeki kitabın 91 ve 92. sayfalarında Amerikalı kâhin Madam Dikson'dan bahis var. 17 Kasım 1966 tarihli Milliyet Gazetesi'nden aktarılan yazıya göre, bu Kadın Kennedy'nin su–i kasdını önceden haber vermiş. Tâ 1945'te, Hindistan'ın 1947 senesinin 2 Haziranında ikiye ayrılacağını söylemiş. Ankara'da müthiş bir zelzelenin olacağını Türk sefirine söylemiş. Sefir aldırmamış ve Ankara'da böyle bir şey olmamış fakat Alaska'nın Ankorey şehri zelzeleyle yerle bir olmuş. Ve bu madam Dikson, 5 Şubat 1962'de Anadolu'da doğan mütevazi bir köylü çocuğun nüfuz ve tesiriyle 1999'da arzın üzerinde iyi niyetli insanlar için umumî sulhün teessüs etmiş olacağını haber vermiş. Bu doğru mudur? Doğru ise bu kadın bu bilgileri nereden alıyor? Cevap verebilir mi?

Bessam bunları Arapça olarak aktardıktan sonra, merakla baktılar ki, kâğıda "Lâ" yani "Hayır" yazılmış. Bessam, cini göndermek için Ayete'l–Kürsîyi okudu ve cinin gitmesini söyledi.

Öbür gün, bir soru üzerine bunu sınıfta anlattım. Bu sınıfta materyalist bir talebe vardı, ismi Cihad idi. Bunun üzerine Yaratıcı konusunda soru sormaya başladı, verilen cevapların neticesinde Cihad dedi ki:

– Hocam, anlattıklarınıza göre ya bu canlı vücudlarda çalışan atom zerrelerini yerleştiren bir bilgili kudret yani Allah var veya bu zerrelerin akıl ve bilgisi var. Ben maddeci görüşü kabul ettiğim için ikinci şıkkı kabul ediyorum.

Onu bu noktaya getirdikten sonra şöyle dedim:

– Eğer zerrelerin aklı ve bilgisi olsaydı canlı vücudlarda anarşi olurdu. Öyle beyin ve göz gibi yüksek şerefli yerler varken hep ayakta vazife gören zerreler bir gün "Yeter be!" deyip yukarıya doğru yürüyüşe geçince, bir de bakardık canlılarda ayak falan kalmamış olurdu.

Cihad buna birşey diyemedi.

Öbür sene okulun kendi dalında kuvvetli olan felsefe hocası Melih Bey, bana dedi ki:

– Hani bir Cihad vardı yâ, geçen yanıma geldi "Hocam ben maddenin dışında hiçbir şeyi kabul etmezdim, fakat arkadaşlarla ruh çağırdık fincan birşeyler yazmaya başladı, önce ben numara yapıyorlar zannettim. Sonra kendim deneyeyim diye fincanın üstüne parmağımı koyunca, İngilizce'den bildiğim kelimeleri ifade eden harflere gidip gelmeye başladı. Şaşırıp kaldım. Hocam birşeyler var ama, ruh mudur cin midir bilmem" dedi. Artık Cihad'ın inkârı kırılmış; yakında materyalizmi kökten benim gibi terkeder.

CİNLER

Arkadaşlarımın geçirdiği bir trafik kazası münasebetiyle İstanbul'a gelmiştim. Tehlikeli bir durumun olmadığını öğrenince, Mahmut Bey bana: "Ömer Efendi'nin ziyaretine gidelim" dedi. Tanışıyorlarmış üç arkadaş Anadolu yakasına geçtik. Göztepe semtindeki adresinden evini bulduk. Bizi çok iyi karşıladı. Biraz sohbetten sonra yan odaya geçtik. Odada bir sehpa vardı. Üzerine içinde su bulunan bir kap getirdi. Üzerine, Kur'ân–ı Kerim'i açarak koydu. Kendi üzerinde gömlek vardı. Bir bıçak aradı. Sonra: "Bir kalem de olur" dedi. Ben de iyice sehpaya yaklaşmıştım:

Mahmut Bey, ortağı olan biraderi ile iki aydır aralarının açıldığını tersliklerin üst üste geldiğini, ayrıca hanımının anne ve babasına karşı son zamanlarda çok haşin ve hırçın davrandığını ifade ile kendilerine yapılmış büyülerin olup olmadığını ortaya koymak istiyordu.

Abdest alıp geldikten sonra Ömer Hoca Mahmut Bey'e: "Parmaklarını suya daldır" dedi. İki parmağını kabın içine soktuktan sonra, Ömer Efendi kalemle su kabına vura vura: "Yalan söylerseniz, kabir sıkanlar gibi olun. Namaz kılmayanların, masum kadınlara iftira atanların günahı üzerinize olsun" diyordu. Hem suya bakıyor, hem ara sıra sağ yanına dönüyordu. Tembih ve ihtarlarını bitirdikten sonra Kur'ân–ı Kerim'i kaldırıp suya baktı:

– Turgutlu'da babanızın oturduğu ev yol kenarında mı? dedi.

– Evet!

– Karşısında bir öğretmen oturuyor mu? diye sordu.

– Evet.

– Evin önünde bir ağaç var, ne ağacı?

– Dut!

Kur'ân–ı Kerim'i tekrar kabın üzerine koyduktan sonra:

– Dut ağacının üzerinde 3 tane muska var onları getirin, getirmezseniz... önceki tehditlerini tekrarladı. Bir ara süratle bir eliyle Kur'ân–ı Kerim'i kaldırıp öbür eliyle çekirge yakalayan bir kuşun hareketiyle birşeyi yakalayıp suyun içine bastırdı. Üç tane muska gelmişti. Üç kişi birbirlerine bakıştılar. Hayati Bey: "Ben bir hışırtı işitmiştim" dedi. Bu ara bir sigara içti. Sudan kâğıtları çıkardı. Kırmızı kalemle yazılmışlardı. Harfler tek tekti. Ömer Efendi bana:

– Okuyabilir misin? dedi. Ben baktım bir mânâ çıkaramadım. Ömer Efendi'ye.

– Birkaç sene cinlerle beraber yaşadığınızı işitmiştim. Cinler kaç sene yaşıyorlar? Ben 700–800 diye biliyorum dedim. Ömer Efendi: "Ölenlerini gördüm, ama kaç yaşındaydılar bilmiyorum. Yalnız çocukların durumu çok enteresan! Çünkü doğan cin, hemen yürümeye başlıyor" diye cevap verdi.

Tekrar çağırma işine başladı. Bu sefer hışırtıyı ben de farkettim. Kullanılmış bir sabun getirdiler.. El kadar vardı. İki tarafına üçer tane iğne saplanmıştı. Sudan çıkarıp sabunu ikiye böldü. Muskaları da parçaladı. Yanımdakilere yavaş sesle niçin cinlerin getirdiklerini, Ömer Hoca'nın suya bastırdığını sor-

dum. Mahmut Bey: “Aksi takdirde, cinler, tekrar götürürlermiş veya başka cinler kaçırabilirmiş” diye cevap verdi. Ömer Efendi aynı usulle tekrar çağırmaya başladı. Bu sefer gelen muskaların kerpiç duvardan söküldüğü anlaşılmaktaydı. Çünkü suya toprak ve saman çöpleri hâkim olmuştu. O muskalar da harf harf kırmızı kalemle yazılmıştı. Hepsini parça parça edip ellerine verdi: “Bunları bir suyun içine atın, isterseniz denize bırakıverin” dedi.

Bu sefer Mahmut Bey: “Yusuf Bey diye bir arkadaşınız var, onun da bazı işleri şu günlerde hep ters gidiyor. Bir de ona bakar mısınız?” dedi. Ömer Efendi: “Peki diye aynı usulle işe koyuldu. Gene parmağını suya daldırdı. Sonra: “Muskalardan biri dükkânda imiş, bulmuş, almışlar... İki tanesi bir ağaç dalına asılmış, daha sonra yere düşmüş. Bir su kanarı olduğu için yazıları silinmiş. Artık zararı yok” dedi. Bu arada sabun ve iğnelerin sırrını sordum.

“Sabun dedi acı için, iğneler de, batan diken gibi karşılıklı nefret ve geçimsizlik için.”

Ömer Efendi’nin yanından ayrıldıktan sonra Mahmut Bey, Yusuf Bey’in dükkânında, gerçekten bir muskanın bulunmuş olduğunu söyledi.

Aradan iki sene geçmişti. Bir gün Mahmut Bey, Yusuf Bey, Hayati Bey ile beraber iki arabada yolculuk yapıyorduk. Bir ara İstanbul’daki Ömer Efendi aklıma geldiği için Yusuf Bey’e sordum:

– Siz, hiç iki sene önce, sizin hakkınızda yapılmış bir büyü muskası buldunuz mu?

– Evet!... Birgün dükkânın ikinci katına çıkmıştım. Birden kutuların arasına çakılmış bir muska gördüm. Bütün işçileri tezgâhtarları sıkıştırıp hesaba çektiğim halde kimin yaptığını öğrenemedim, dedi. Hepimiz de hayret edip:

– Allah! Allah! Demek Ömer Hoca doğru söylemiş. Demekten kendimizi alamadık.

Milas Meşelik köyü, İlkokul Müdürü İbrahim Bey (1977) de bana kendi başından geçmiş bir hadise anlattı: "Gizli İlimler Kitabından, Suda cinleri toplama işini öğrendim. 10–11 yaşında bir çocuğu suyun başına oturtup onları çağırıyordum. Köyümüzde birisi siyatik olmuştu. İzmir'e gitti... Hastahaneden geldi, yürüyemiyordu. Ben bu işin cinlerle alâkalı olup olmadığını araştırmak istedim. Aynı usulle, çocuk vasıtası ile onları çağırdım. Çocuk, geldiklerini söyledi. Siyatikli kişinin kendileriyle alâkalı olup olmadığını sormuştum. "Evet" demişlerdi. Sebebini de sordum, üzerlerine destursuz sıcak su döktüğünü söylediler. Onlara, bizim insan olduğumuz için farkına varmamızın imkânsız olduğunu, onun için bırakmaları gerektiğini söylettim: "Bırakmayacağız" diye direttiler. Bu sefer eğer bırakmazlarsa, bildiğim duaları okuyup kendilerini çok zor duruma düşüreceğimi söyledim. Bu sefer perşembe günü saat sekizde bırakacaklarına söz verdiler ve bıraktılar."

ONLARA İTİMAT EDİLİR Mİ?

Bir zamanlar arkadaşlarımız arasında cin çağırma işine çok merak saldı. Yaşı yediden aşağı olan çocukların avuçlarında bile birşeyler gösterenler çıkmıştı. Bir

akşam büyük bir yurtta bir deneme yaptık. Nureddin Bey, eline tesbihi alıp uzun uzun okuyup çevirdikten sonra küçük bir çocuğun avucunun içini salâtü selam okuyarak ovmaya başladı. Sonra da:

– Ecib yâ huddam! Diyerek çocuğun eline, vurdu. Birdenbire çocuğun yüzü değişti. Televizyon ekranının açılıp görüntülerin aksettiği gibi bir durum ortaya çıkması anında takınılan bir tavırla, çocuk kendi avucuna bakıyordu. Nureddin çocuğa dedi ki:

– Said'i getirsinler.

Said'i getirin... İşte bir çocuk getirdiler. Hasta galiba.

– Söyle, yazı ile hasta veya iyi olduğunu belirtsinler.

– Yazı ile hasta olup olmadığını bildireceksin.. Evet yazı yazıldı ama okuyamadım. Ne yazdıklarını anlamadım.

– Hasta ise kırmızı, iyi ise yeşil renk göstersinler.

Said hastaysa kırmızı, iyi ise yeşil renk göstereceksiniz... Kırmızı renk gösteriyorlar!...

– Sor bakalım, rahatsızlığı nerede?

– Said'in rahatsızlığını belirtir misiniz?.. Said'in boynunu gösteriyorlar.

Said'in bin kilometre uzaktan boynundan rahatsız olduğunu söylüyorlardı.

Nureddin'in büyüğü:

– Durun bakalım meseleyi bir tahkik edelim, diyerek telefona sarıldı. Biraz sonra karşı tarafta görüşme başladı.

– Yeğenim Said'in bir rahatsızlığı var mıydı?

– ....

– Bademciklerinden mi rahatsız dediniz. Tamam. Anlaşıldı...

Telefonu kapattıktan sonra;

– Hayret doğrusu... Haber doğruymuş, dedi.

– Sor bakalım. Yurdun kapıdaki nöbetçisinin arka cebinde ne var?

Çocuk:

– Kapıcının arka cebinde ne varsa söyleyeceksiniz, dedikten sonra, mendil ve tarak gösteriyorlar. Dedi.

– Oğlum iyi dikkat et, başka şey olacak.

Nureddin, canı sıkılmış olarak:

– İşte şimdi olmadı. Bekçinin arka cebine anarşistlere karşı kendini müdafaa edecek bir alet koyduk daha yeni. İsterseniz gidip bakalım... İşin kötü tarafı burası. Bu cinlere hiç güven olmuyor. Kilometrelerce uzaktan getirdikleri haber doğru, yüz metreden verdikleri yalan. Bunlara nasıl itimad edersin birader. Aslında bu iş Müslümanın uğraşacağı bir şey değil. Vakit öldürmekten başka bir şeye yaramıyor, dedi.

BAŞKA GEZEGENLERDE HAYAT

Daniken'in kitaplarının tesirinde kalan bazı öğrenciler, bu mevzuda bana soru soruyorlardı ben de şöyle cevap veriyordum:

– Bu mevzuda iki yüz senedir uğraşanlar var. Hattâ Büyük Sahra'da geniş geniş alanlara bir zamanlar geometrik şekillerde büyük ateşler yakmışlar: "Göklerde bizim gibi insanlar varsa böylece anlaşmış oluruz." demişler fakat, hiçbir cevap alamamışlardır.

Gerçekten bizden üstün medeniyet sahipleri varsa ve insanlarla çok önceden görüşmüş ve onlara fikir vermişlerse, şimdi ne diye gelmiyorlar. İlkellerle anlaşanlar medeniyetlerle daha iyi anlaşabilirler. İnsanlardan korkuyorlar denemez, çünkü onların çok üstün bir medeniyetlerinin olabileceği iddia ediliyor. Daha üstün imkân ve silaha sahip olanlar bizden korkacak değiller.

Büyük taşların nasıl kaldırılacağından söz ediliyor ki, bugün tekniğini bilmediğimiz çok enteresan şeyler var. Meselâ bir mumla ısıtılan hamamların varlığı kabul edildiği halde ısıtma sistemi ve tekniği unutulmuş olduğundan aynısı yapılamıyor.

Ayrıca Kur'ân–ı Kerim Süleyman Aleyhisselam'ın cin ve ifritleri Allah'ın izniyle teshir ettiğinden bahsediyor: "(Süleyman) Rabbim dedi, beni af ve mağfiret et, benden sonra hiç kimseye nasib olmayan bir mülk (hükümdarlık) ver. Çünkü, Sensin o çok lûtfeden, Sen! Biz, rüzgârı ona boyun eğdirdik. Onun buyruğuyla, onun istediği yere yumuşak yumuşak akıp gidiyordu." Ve şeytanları: "Her bina ustasını ve dalgıcı (da boyun eğdirdik) ve (kötülük yapmamaları için) zincirlerle birbirine bağlanmış başka (şeytan)ları da (ona teshir ettik)" (Sâd Suresi/35–38) : "Şeytanlardan, onun için denize dalarak inciler çıkaran ve bundan başka işler gören kimseleri de (Süleyman'ın

emrine verdik). Biz onları, onun için koruyor (onun emri altında tutuyor)duk.” (Enbiya Suresi/82) : “Andolsun, Davud’a tarafımızdan bir üstünlük verdik. Ey dağlar, (onun yaptığı tesbihi) onunla beraber yankılayın. Ve ey kuşlar (siz de onun tesbihine katılın)! Ve ona demiri yumuşattık. Geniş zırhlar yap, dokumasını ölçülü yap ve (hepiniz) iyi işler yapın. Çünkü Ben, yaptıklarınızı görmekteyim, diye (vahyettik.) Süleyman’a da sabah gidişi bir ay(lık mesafe), akşam dönüşü bir ay(lık mesafe) olan rüzgârı boyun eğdirdik ve onun için erimiş bakırı da kaynağından sel gibi akıttık. Rabbinin izniyle cinlerden bir kısmı onun önünde çalışırdı. Onlardan kim buyruğumuzdan sapsa, ona alevli azabı tattırırdık. Ona dilediği gibi kaleler, timsaller havuzlar, sabit kazanlar yaparlardı.” (Sebe Suresi/10–13)

Ayetlerde ifade edildiği gibi, onların yaptıkları elbette çok harika olacaktır. Bunları illa da maddeci bir anlayışla izah etmeğe gerek yoktur.

Ayrıca kıyamete kadar bütün insanlığa hitap eden Kur’ân–ı Kerim’de şöyle bir ifade de vardır:

“Yeryüzünde gezmediler mi ki, kendilerinden öncekilerin sonunun nasıl olduğuna baksınlar. Onlar, kendilerinden daha güçlü idiler. Toprağı alt üst etmişler ve onu, bunların imar ettiklerinden daha çok imar etmişlerdi.” (Rum Suresi/9)

Arılara bile ilhamlarda bulunan Cenâb–ı Hak, insanlara da ilhamlarda bulunmuş ve böylece ilâhî yardımla mühim ve harika işler yapılmıştır.

Piramitlerle ilgili bir yazıda P.M. dergisinde çok geniş bir malumat verilerek, onların insanlar tarafından nasıl yapıldığı izah ediliyor.

Piri Reis'in haritasının nasıl çizildiğini, Prof. Afet İnan: "Piri Reis'in Hayatı ve Eserleri" isimli bir incelemesinde de ele alarak, o zaman bizim denizcilerimizin coğrafyayı ve dünyayı adım adım ne kadar iyi bildiklerini çok güzel izah ediyor.

Piramitler hakkında tezadlı görüşler var. Hem piramitleri gökten gelenlerin yaptığı iddia ediliyor. Hem de bunları firavunların kendilerini tedavi ettirmek için, böyle bir geometrik şekille göktekilerin dikkatini çekmek için yaptırdıkları iddia ediliyor. Halbuki firavunlar tenasüh fikrine binaen kendi mumyalarını korumak için piramitlerden istifade etmek istiyorlardı.

Bazı mağara resimlerinde insanların başları üzerinde çizilen ve ışığa benzeyen şekiller ise aslında eskiden beri bilinen "aura"dır. "Aura" canlı vücudların üzerini saran ve ancak milimetreyle ifade edilen bir ışık halesidir. "Duru görüye" sahip kimseler herkesin aurasını her zaman gördükleri gibi, günümüzde yüksek frekans altında çekilen Kirliyan fotoğrafçılığı ile de tesbit edilmektedir. Uygurlardan kalma eserlerde bu tip resimlere rastlanacağı gibi, Hıristiyan geleneklerinde de kendi azizlerinin ve büyüklerinin başlarının üzerine hep bir ışık halesi çizmek âdettir. Bir heykeltıraş "Korne" kelimesini yanlış olarak "ışık" yerine "boynuz" mânâsına anladığından, Musa heykeline bir boynuz yerleştirilmişti. İşte bu yanlışlık gibi, bu anlayış sahipleri de parlak ışık çıkışlarını, abartarak gökten gelen astronotların antenleri diye mânâlandırıyorlar.

DÜNYA NE ÜZERİNDE

Bir derste bâtıl anlayışlar üzerinde duruyorduk. Öğrencilerden Marksist anlayışa sahip birisi bu arada ayağa kalkıp fırsattan istifade dedi ki:

– Bazı câhillerin zannettiği gibi dünya öküzün boynuzunda değil, işçi sınıfının boynu üzerinde durur.

– İlk söylediğinizin yanlış olduğunu kim söyledi?

– Hocam siz de mi öyle inanıyorsunuz?

– Aslında bu mevzuda Peygamberimiz'e gelip dünyanın ne üzerinde olduğunu soruyorlar. Efendimiz: "Hut (Balık) ve sevr (Öküz) üzerindedir." Bir başka rivayette ise sual iki defa olmuş. Birisinde: "Öküz üstündedir." Diğerinse ise: "Balık üstündedir" demiştir.

İsrailiyattan alınma bazı hûrafelerle hadisi izah etmeye kalkanlar, kasdedilen esas gerçeği değiştirmişlerdir. Hint inanç ve felsefesinin de bu hurafelerde tesiri olabilir. Çünkü eski Hintliler dünyanın "Ana ineğin" boynuzlarından biri üzerinde durduğuna, dünyayı bir boynuzundan diğer boynuzuna naklederken büyük çapta zelzeleler olduğuna inanıyorlardı.

Şimdi meseleyi birkaç yönden ele alalım:

1– Melekler, kanunların ve şuursuz mahlûkların temsilcileri, fiili ibadetlerinin şuurlu takdimcileri ve Allah'ın icraatının müşâhedecileridir. Her yağmur damlasında vazifeli bir melek bulunduğu gibi, Arş'ın hamelesi (taşıyıcıları, temsilcileri) Sevr, Nesir, İnsan ve Esed namında dört melek vardır.

Sevr ve Hut namında iki ayrı melek de arzda vazifelidir. Güneşte de Şems isimli vazifeli bir melek vardır. Çünkü Buhari'de geçen bir hadis–i şerifte, her akşam güneşin arşa gittiği, secde ettikten sonra izin alıp geldiği ifade edilmektedir. Güneşin bizzat kendisinin gitmesi mevzuubahis değildir. Gidip gelen ise, güneşte vazifeli, ismi de Şems (güneş) olan melektir.

Ayetlerde müteşâbihat olduğu gibi, hadislerde de vardır. Fakat teşbih ve temsiller, âlimlerin elinden câhillerin eline düştüğünde, zamanla hakikat zannedilir. Meselâ eskiden astronomi ile meşgul olanlar o günün anlayışına göre, ayın hareketi için bir daire çiziyor, güneşin burçlar mıntıkasında dolaştığını tasavvur ederek buna göre onun için de bir daire çiziyorlardı. Bu iki dairenin birbiri üstüne gelmekle birbiriyle kesiştiği kabul ediliyordu. Bu kesişmeden dolayı beşer derecelik iki kavis meydana geliyordu. Bu iki kavis ağız ağıza vermiş iki yılana benziyordu. Onun için o iki dairenin kesiştiği noktalardan birine baş, diğerine kuyruk ismini verdiler. Ay, baş tarafa; güneş kuyruk tarafa, dünya tam ortaya geldiği zaman ay tutulmuş oluyor; yani ilmi teşbihin ifadesi ile ay yılanların ağzına gidiyordu. Ama bu ilmi teşbihin zamanla halk arasında mânâsı değişmiştir. Çünkü artık câhil avam halk, ay tutulduğu zaman, onu gökteki büyük yılanların yuttuğunu sanıyor, hattâ yalan yalana mukaddime olduğu için, yılan yuttuktan sonra hâlâ görünmesinin sebebinin de, hind efsânesindeki zelzele açıklaması gibi, gökteki yılanların cam gibi olup içlerindekileri gösterdiklerinden dolayı olduğunu söylüyorlardı.

İşte Sevr ve Hut nâmıyla iki büyük melek mukaddes, hoş bir teşbih ve benzetme ile, mânâlı bir işaretle, Sevr ve Hut diye isimlendirilmişler. Fakat Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in dilinden umumun lisânına geçince âdeta gayet büyük bir öküz ve dehşetli bir balık suretini almışlar.

Bu meleklere bu ismin verilmesinin sebebi ise, arz iki kısımdır: Biri su, biri toprak. Su kısmını şenlendiren balıktır. Toprak kısmını şenlendiren ziraattır. Ziraat ise, öküz iledir ve öküzün omuzundadır. Bu münâsebetten o iki meleğe bu isimler verilmiştir.

2– Balık, sahillerde yaşayanların ve pek çok insanın geçim kaynağıdır. Arzın imârı ve ziraat işleri de eskiden beri öküz vasıtası ile olmaktadır. Bu bakımdan: "Devlet ne üzerinde duruyor?" sorusuna nasıl ki: "Kılıç ve kalem üzerinde duruyor" denilir. Çünkü disiplinli, cesaretli, silahı, bilgisi mükemmel olan askere sahip bulunmayan ve kalemi dirayetli, adâletten ayrılmayan memuru olmayan bir devlet ayakta duramaz. Elbette devlet kılıç ve kalem üzerinde duruyor dendiği gibi, dünya da öküz ve balık üstünde duruyor denilir. Çünkü ne zaman öküz çalışmazsa yani ziraat yapmazsa ve balıklar milyonlarca yumurtayı birden yumurtlamazlarsa o vakit dünyada yaşanmaz.

Bir de bu meselede şunu görüyoruz, o gün için fen yönünden gelişmemiş kimselerin anlayamayacakları bir şey hakkında soru sorup cevap istemeleri sebebiyle, onlar için daha lüzumlu birşeyle cevap verilmiştir. Yani soru soranlar ummadıkları bir cevapla karşılaşmışlardır. Kur'ân–ı Kerim'de bunun benzeri: "(Ey Habibim) sana hilâllerden (aylardan) soruyorlar. De ki:

Onlar, insanlar için vakit ölçüleridir." (Bakara Sûresi, 189)

Soruyu soranlar hilâllerin keyfiyetinden sordukları halde; Kur'ân, hikmetini beyan etmiştir. Ay'ın takvimcilik yapması, her devirde herkesle alâkalı bir yönüdür. Güneşten akseden ışığa göre çeşitli şekillerde görünmesi ise meselenin fennî yönüdür ve o günün insanının zihni de bu işe hazır değildir; anlayamaz. İşte bunun gibi dünyanın bağlı bulunduğu çekim alanından ve bütün kütleler arasındaki belli prensiplere bağlı çekim kanunlarından haberi olmayan kişilerin sorularına da, en güzeli böyle bir cevabın verilişidir.

3– İkinci rivayete göre burada biz Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'in asırlar sonra kavranılabilecek fennî bir mucizesi ile karşı karşıya bulunmaktayız. Çünkü eskiden güneşin dünya etrafında ve burçlarda dolaştığı zannediliyordu. Halbuki ikinci rivayete, Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem)'den dünyanın ne üzerinde olduğunu sordukları zaman birinci defasında: "Hud" üstündedir. Yani: "balık burcu üstündedir" buyurmuştur. İkinci defa birkaç ay sonra sorduklarında ise: "Sevr üzerindedir." Yani: "Boğa veya Öküz burcu üzerindedir" buyurmuştur. Buna göre soruların bulunduğu aylara göre dünyanın hangi burç üzerinde olduğu ifade edilmiştir.

İşte istikbalde anlaşılacak bu yüksek hakikate işaret olarak gökteki burçlarda gezen güneş olmayıp dünya olduğunu, dolayısı ile dünyanın dönüp dolaştığını ifade etmek için Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) böylece beyan buyurmuştur. Fakat meseleye hurafeler karışarak, hakikatin şekli değişmiştir.

OĞLUM BEDDUA ALMA!

Annemin gelmesini bekliyordum. On beş gün geç kalınca sebebini sordum. Annem de: "Oğlum beddua almak hiç iyi değil. Kabar Ağa, Gıcıkların Rıza'nın karısını nacaklamış diye bir söz köyün içinde çalkalanmaya başladı. Hemen yukarı mahalleye koştum, küçük kızdım daha... Hem de bizim akrabamız olurdu kadın. Üzerine bir örtü bırakmışlar...

"Kaldırıp bakalım mı?" diye konuşmalar olunca: "Annem gelsin görsün benim halimi. Onun bedduası... Gelmez ki!.." diye bir inilti ve korkunç bir hıçkırık başladı. Boğuk bir sesten çıkan hışıltıya benzer ifadelerden hiçbir şey anlaşılmıyordu, ama herşey meydandaydı.

Emeti teyzeme koştuk: "Ne olur son anlarında olsun kızının yanına git" diye yalvardık. Hiç oralı olmadı gibi göründü. Aslında kızının başına gelenleri merak ediyordu: "O miras meselesinde benim burnumdan getirdi. Nacaklar altında can ver diye intizar ettim. Ne yüzü, ne yüzüm. Onun çocukları bile benim mirasıma girmeyecekler.." diyerek kesip attı.

Emeti teyzenin küçük oğlu Musa nişanlandı. Fakra köylülerle dağ kavgasında ayağından yaralanıp aksak kaldı. Adı Topal Musa oldu. Bu sefer Musa'nın nişanlısı Sıdıka, Musa'yı beğenmemeye başladı. Zar zor düğün oldu ama, daha sonra Hüseyin isimli bir genç dul kalınca Musa'yı bırakıp onunla kaçtılar. Musa, açtı ağzını, yumdu gözünü,

hep intizar etti. Birkaç kadın alıp, boşansa dahi Sıdıka'yı hiç unutamadı...

Sonra bütün mallarını, kendi çoluk çocuğu olmadığı için yeğeni Mehmed'in üzerine yaptırdı. Halbuki Mehmed'in bir kız kardeşi vardı... Dertli Musa topallaya topallaya mezarlıkla arasındaki mesafeyi bitirdi. Gam dolu bir gönülle gözlerini kapadı. Arkasından ağabeyi de gerçek diyara göç etti. Mehmed, annesinin tek evladı gibiydi... İslâmî anlayış milletin gönlünden yavaş yavaş silinirken kötülükler istilaya başladı. Mehmed'in annesi, yeni kanunlara göre kızı mirasın yarısına girecek diye, çeşitli yollarla mallarını Mehmed'in üstüne geçirtmeye başladı. Aslında Mehmed Almanya'da çalıştığı için durumu iyiydi. Fakat kız kardeşi gayız yükü haline gelmişti. Canciğer kardeşine: "Almanya'dan tabut'un gelsin" diye beddua ediyordu. Akraba olduğu için: "Böyle beddua etme!" dedim. Kardeş, para ile mal ile değişilmez. Sizin de ambarlarınız taşıyor. Allah vermiş zenginsiniz... Ne yapalım annen fazla seviyor. Hem erkek evladı. Aile ocağını o tüttürür. Mehmed'imizin bir sürü çocuğu var. Almanya'dan ölüsü gelirse için yanmayacak mı? Sizin sülalede beddua iyi değil.. Nacaklanan halanı biliyorsun.. Sıdıkacık on senedir çekti, ölümü temenni ede ede ölüp gitti daha yeni... Yapma gözünü seveyim" dedim.

Ortanca kızını kaçırdıklarında Mehmet bayılıp gitmişti. Ondan sonra iflah etmedi. Kurbandan önce bir daha hasta oldu, hastahaneye zor yetiştirdiler. Doktorların ısrarına rağmen bayramda köyde olayım diye hastahaneden çıkmış gelmiş... Mustafa Am-

can'ın vefatında hep dalgın dalgın mezarın içine bakmış durmuş.. Etrafındakiler onun halinden ürkmüş, âdetâ korkmuş: "Mehmed hava çok soğuk, çekil!" dedilerse de: "Bu kadar komşuluğumuz var, bırakın" diye itiraz etmiş.. Ertesi gün ağzına suyu zor yetiştirdiler.. Dünyalar başımıza yıkıldı. İşte bunun için geç kaldık."

Asıl, dünya benim başıma yıkıldı. Validemin memleket haberlerini dinlerken.. cehâletimize, pırlanta gibi insanların, kuyumcusunu bulamamakta kömüre dönmesine, tembelliğimize yandım, yakıldım.

SEBEP

Eski tapuculardan Osman Bey'le sohbet ederken, asırlarca İslâm'a hizmet etmiş bu dindar milletin insanlarının nasıl olup da bu hallere düştüğünü, kendi insanına hattâ özüne ve köyüne neden düşman olduğunu sordum. Osman Bey:

– Bak bunun sebebini ben sana isbat edeceğim, dedikten sonra yıllarca önce ciltlettiği Sebilürreşad mecmuasını getirip 22. cildin 140. sayfasını açarak okumaya başladı:

"GARPLILAŞMAK MÜNAKAŞALARI"

"Mürettiblerin grevi hitam bulup da gazeteler eskisi gibi çıkmaya başlayınca garblılaşmak meselesi hakkında muhtelif makaleler intişar etti. Milletimizin hayat–ı diniyye ve içtimâiyesine taalluk eden bu mesele hakkındaki neşriyatı kemâl–i ehemmiyet-

le takip etmek Müslümanlar için bir vazife–i asliyedir. Garplılaşmak taraftarı olanlar maksatlarını artık gizlemeye lüzum görmeyerek açıktan açığa ortaya koymaya başladılar. Zaten işin gizli kapaklı yeri yok ya. Yapılan şeyler ortada. Tuttuğumuz yolun müntehâsı da görülmüyor değil. Milletin hayat–ı içtimaiye–i İslâmiyesine karşı bu kadar aleni ve şedid bir husumet ilânı matbuâtda ilk defa görülen bir hâdisedir. Devr–i sâbıkta da İslâm'dan uzaklaşma hareketleri vardı. Fakat bu hareket bugün hatır ve hayâle gelmeyecek derecelerde bir inkişafa mazhar oldu. Garb! O ne efsunkâr şey imiş ki bütün çektiklerimiz ondan olduğu halde yine onu kendimizden çok seviyor ve ona kavuşmak için her şeyimizi feda ediyoruz..."

"Dinî ve millî hüviyetimizle bu derece istihfâf olur mu!" diye asabileşmekten ise kemâl–i dikkat ve ibretle onların sözlerini, fikirlerini yaptıklarını yapacaklarını tedkik etmek, öğrenmek daha faydalıdır."

"Haber gazetesinde (K.) imzalı bir başmakalede deniliyor ki: "Eğer biz hakikaten teceddüd denilen efsunkâr mahbubeye aşık isek onu bütün mevcudiyetiyle almaya razı olmaktan başka çare yoktur. Bu mahbubenin bugün binlerce naz ve naim içinde büyüdüğü ve gezdiği bulvarlar garbtadır. Medeniyet ve teceddüdü parça parça almak tecrübelerinden ne kadar zarar gördüğümüzü izaha hâcet yoktur. Biz garbın medeniyetini alırken yalnız fabrikalarının tarz–ı inşâlarını, makinelerinin suret–i tevziini, elhâsıl medeniyet–i hâzırasının sınâî mahsulünü değil belki o cihân değerin bütün bünyesini, hattâ ciğerinin iltihaplarını, böbreklerinin cerihalarını, bağırsaklarının pisliğini..

almaktan korkmayacağız ve çekinmeyeceğiz. Garbın ahlâksızlığından mı korkuyoruz? Hangi ahlâkımızın zarar göreceğinden korkarak? Hangi ahlâk ve hangi şark? Biz o ahlâkı tel'in ve o şarkı inkâr etmeliyiz..." (8 Safer 1342)

KALB KIRMA

Bir grup arkadaşla bir komşu vilâyete nişana gitmiştik. Öbür gün birkaç yere uğramak niyetiyle hemen hareket etmek istiyorduk. Fakat bir öğretmen arkadaşımız da mutlaka evinde kahvaltı yaptırmak için ısrar ediyordu. Biz özürler dileyerek yola koyulduk. Konuşup giderken daha şehri terketmemiştik ki tâli yoldan gelip karşıya geçmek üzere bekleyen bir kamyon göründü. Duran kamyon, biz iyice yaklaşınca birdenbire yürüyüverdi. Arabamız yavaş gitmesine rağmen varıp kamyonun tekerine çarptı. Hepimiz de yaralanmıştık. Ben zor nefes alıyordum, yüzümden kanlar akıyordu, kafam fena çarpmıştı. Hemen hayırsever bir vatandaş bizi taksisine atıp hastahaneye kaldırdı. Dikişler atılıp gerekli tıbbî müdahale yapıldıktan sonra bir arkadaşın evine gidip uzandık. O arada kalbi kırık arkadaşımız gelerek: "Geri geleceğinizi biliyordum. Çok kırılmıştım çünkü!" dedi.

Kazanın oluş şeklini düşünürken birkaç saniye içinde çarpışmanın ne kadar da sür'atli olduğunu hayalimde canlandırdıkça hep şu sözleri hatırlıyordum: "Ey dünyaperest insan! Çok geniş tasavvur ettiğin senin dünyan, dar bir kabir hükmündedir. Fakat, o dar kabir gibi menzilin duvarları aynalarla kaplı olduğu için birbiri içine aksedip göz görünceye

kadar genişliyor. Kabir gibi dar iken, bir şehir kadar geniş görünür. O dar dünyada, bir musibetin tahrikiyle kımıldarsan, başını çok uzak zannettiğin duvara çarparsın. Başındaki hayali uçurur, uykunu kaçırır. O vakit görürsün ki, o geniş dünyan kabirden daha dar, köprüden daha müsaadesiz... Senin zamanın ve ömrün şimşekten daha çabuk geçer, hayatın çaydan daha sür'atli akar."

"Madem dünya hayatı, cismânî yaşayış ve hayvanî hayat böyledir. Hayvaniyetten çık, cismaniyeti bırak. Kalb ve ruhun derece–i hayatına gir! Tevehhüm ettiğin geniş dünyadan daha geniş bir daire–i hayat, bir âlem–i nur bulursun."

"İşte o âlemin anahtarı, Marifetullah ve Vahdaniyet sırlarını ifade eden "Lâ ilâhe illallâh" kelimesi kudsiyesiyle kalbi söylettirmek, ruhu işlettirmektir...

GÖMÜ

Bir şehre gidecektim. Sabah saat dokuza bilet almıştım. Sabah namazını erken kıldığım için namazdan sonra sekize kadar uyumak niyetiyle yattım. Rüyamda o şehirde oluyordum. Önümde altından yapılmış bir bakraç duruyordu. Onu bir arkadaşıma götürecektim. Çünkü altın bakraç arkadaşıma aitti. Fakat bir kadın engel oluyor, bakraca bağlı olan beşibirliklerin kendisine ait olduğunu söylüyordu. Ben uğraşa uğraşa o kadına ait olanları koparıp kendisine verdim. Sonra da: "Şimdi bu böyle gitmez bir çuvala koyun" dedim. Bir çuvala koyup bana verdiler. Koltuğuma alıp yürürken, çuvalın boş olduğunu farkettim. Dönüp: "Niye koymadınız?" diye çıkıştım. Tekrar çuvala koydurmak isterken uyandım.

Rüya tabirlerine baktım. İyiye de, kötüye de yorumlar yazılmıştı.

O şehre vardığımda, bir dostumu hatırladım: "Bizim Osman Bey ne yapıyor?" diye arkadaşlarıma sordum: "Sorma, borçları var. Babasından kalma altınları arayıp duruyor" dediler. Ben hemen rüyayı hatırlayıp onlara gördüklerimi anlattım:

"Tamam, üvey annesi de bir tarafından asılıyor" dediler: "Kolayı var. Dedektörle aratalım" dedim: "Babası bir ara sıkıntısını def etmek için biraz çıkarıp vermişti. Biz Seyfullah amca, artık Osman bunların gerisini bulur, dedi de: "Gömdüğüm yer şeytanın bile aklına gelmez, demişti" dediler.

Şehirden ayrılırken Osman Bey'le görüştük. İki gün sonra bir arkadaşımı dedektörle arama yapmaları için gönderdim. Fakat akşam üzeri telefonla beni arayan arkadaşım dedektörün çok ibtidaî olduğunu, mutlaka İhsan Bey'le görüşmeleri gerektiğini söyledi. İhsan Bey'in cinlerle alâkası vardı.

İhsan Bey'i tanıyan dostlarımın yanına gittim. Onlar İhsan Bey'in hasta olduğunu söyleyerek: "Gel onun iki gözü görmez bir kız kardeşi var ondan sorduralım" dediler. Amâ kadına bir komşusunu gönderdiler. Gelen cevap şöyleydi: "Seyfullah Efendi çok zengin Osmanlı bir adammış. Demet demet paralarını başı kel olan bir dostuna vermiş. Bu dostunun hanımı yeşil gözlü ve gamzeli. Seyfullah Efendi'nin ikinci hanımı bunlarla çok iyi ve bu demet demet paralardan haberdar. Seyfullah Efendi paraları evin izbe bir yerine basınca sallanan tahtaların bulunduğu bodrumun altına gömmüş. Bugün çamaşır yıkamıştım, yorgunum. Sabah gelirseniz

daha net söylerim. Beni oraya götürürseniz yerini de söylerim. Şu anda arama yapanlar var. Birisi yeter artık, bırakalım, diyor."

Bu malumatı alınca, hemen gece vakti telefona sarıldım. İrtibat kurulunca verilen haberleri aktardım. Amâ kadın aramanın durdurulduğu anı doğru tesbit etmişti. Dedektörle giden arkadaş geri dönüyordu.

Öbür gün Kemal Bey bana telefon edip "İhsan Bey yanımda acele buraya gel" diyordu.

Gerçekten vardığımda, İhsan Beyi, Kemal Beyin dükkânında buldum. Hoşbeşten sonra meseleye girdim. İhsan Bey, işin içine girmek istemiyordu. Israr edince, önce beni baştan aşağı süzdükten sonra: "Biz bunları bilecek miyiz ki. Gaybı Allah'tan başka kimse bilmez. Seni saydığım birisine çok yakın görüyorum, akraba mısın? dedi. Sıkılarak bir şeyler söylemeye çalıştım: "Ondan bir parça gibisin, sanki ondan kopmuşsun!.." dedi. Sonra: "O ev eski tip bir işlemeye mi sahip?" dedi. "Ben görmedim, bilmiyorum" diye cevap verdim. "Evet öyle olacak" dedikten sonra: "Sen bu işten vazgeçsen olmaz mı? Gönlüm o kadar zengin ki, altına paraya hiç meylim yok, böyle şeylerden hoşlanmıyorum. Gerçi sen bir emanetçisin fakat bu işe karışma senin için sonra sıkıntı olabilir. Çünkü hak hukuk meselesi... Bulunduktan sonra çok değişik şeyler oluyor. Sen rüyada emin bir emanetçi olarak onu götürüyordun. Koltuğunun altında kaybolmamalı idi. İş karışık... Evet altın var, bulabilirler de. Kendileri bulsun. Sen uzak dur" dedi.

Gerçekten daha sonra bunu Osman Bey'e aktarınca, bizzat kendisi "Evet bu paranın nasıl birikti-

rildiğini biliyorum, maalesef içinde kul hakkı vardı, haramdı.” dedi.

KENDİNİ UNUTAN İNSANLAR

Arkadaşım Mustafa Nazif'le, Acıpayam taraflarından dolmuşla dönüyorduk. Mustafa o gece gördüğü ve tesirinde kaldığı bir rüyayı anlattı. Ben: “Keşke anlatmasaydın. Çünkü sadece dumanı görülen bir yangın iyi değildir. Allah hayretsin” dedim. Yer olduğu için bir köyün yanından geçerken bir grup kadını da şoför dolmuşa aldı. Fakat bunlar bağıra bağıra konuşuyor herkesi rahatsız ediyorlardı. Düğün hazırlığı için de Denizli'ye gittikleri anlaşılıyordu. Bir ara birisi dedi ki: “Hani yaşlı bir kadın vardı ya o ölmüş!.. Geçen traktörün üzerinde görmüştüm. Namaz kılarken ölmüş!..” Diğerleri: “Ölsün, zaten yaşlıydı” dediler. Bir yaşlının daha ölümünden bahsettikten sonra gaflet içinde gülüştüler. Bunların bu durumuna hayret ederek: “Ölümden hiç ibret aldıkları yok; sanki kendileri ölmeyecek” diye içimden geçirdim. Bir taraftan da cuma namazını kaçırmak tehlikesi olduğu için endişe etmeye başladım. Bu arada kadınlar şoföre ineceklerini söylediler. Tam şehrin girişinde virajlı bir yerde arabayı durduran şoför: “Haydi inin arabayı iyice sağa yanaştırmadım, acele edin” demesine rağmen kadınlardan ikisi inmişti diğerleri de hâlâ neler alacakları mevzuunda konuşuyor, renkleri tartışıyorlardı. Arkalarından hızla gelen kamyon karşıdan gelen arabaya çarpmamak için geçmiş ve 50–60 metre ilerde durmuştu. Baktık ki en gençleri cansız yere yuvar-

lanmıştı: “Eyvah! Gelin kız öldü!” diye bağrışmaya başladılar.

KABİR KAPISI KAPANIR MI?

Şâkir Bey’le Sarayköy’den Babadağ’a doğru gidiyordum. Bindiğimiz arabanın içinden bir yolcu, yolun sağındaki yurt binasını ve Kur’ân Kursu’nu göstererek: “Maalesef bunları kapatmışlar!” dedi. İkiyüz metre ilerlemiştik ki, hemen sağ tarafta bir mezarlık gördük. Bu sefer Şâkir Bey, yüksek sesle: “Haydi burasını da kapatsınlar görelim!” dedi. Ben de ilâve ettim: “Ölüm öldürülmez, kabir kapısı kapanmaz.”

SİMİTÇİNİN BİLE

Birgün Şâkir Bey’in kitapçı dükkânında otururken, İkinci Dünya Savaşı’nda Almanlar’la beraber Ruslar’a karşı savaşmış, sonra Türkiye’ye dönmüş bir zât geldi. Osmanlı hayranı olan bu emekli subay sohbet sırasında dedi ki:

– Sultan II. Abdülhamid zamanında, Yavuz Selim’in türbesine bakan fakir bir adam varmış. Nüfusu kalabalık olan bu türbedârın bir gün canına tak demiş olmalı ki, hiç kimsenin olmadığı bir sırada Yavuz’un sandukasına vurarak: “Bir de sana evliya derler, senin türbedârın fakirlikten ölüyor, sen hâlâ himmet etmiyorsun!” Öbürgün bir de bakmış ki, Padişah Abdülhamit, türbenin ziyaretine gelmiş. Bir Yâsin indirdikten sonra türbedâra dönerek: “Sen beni dedeme şikâyet etmişsin! Nedir derdin?” diye sormuş. Yavuz’un, torunu Abdülhamid’in rüyasına

girdiğini anlayan türbedâr, ezile büzüle durumu izah etmiş. Padişah da maaşını artırmış.

Bu konuşma üzerine dedim ki, Namık Kemal'in yazdığı Evrak–ı Perişan'ın Yavuz Bölümüne indirilen bir dipnotta gördüm. Şöyle yazılı:

Birgün Yavuz Selim, Hasan Can'a: "Hasan Can, dün akşam eve erken gittin, geceyi nasıl geçirdin?" diyor. O da:

– Hünkârım, fırsattan istifade yatıp uyudum.

– Peki hiç rüya görmedin mi?

– Görmedim!..

– Hayret bir rüya var ki görülmüş ola!..

Aradan biraz vakit geçiyor, aynı muhavere gene cereyan ediyor.

Bir ara Hasan Can, Mabeyn Dairesine uğruyor. Bakıyor ki, Hasan Efendi İsminde bir Mabeyn memuru değişik bir hâlet–i ruhiye içinde, Hasan Can, memurun üzerine vararak onu konuşturuyor. Hasan Efendi diyor ki: "Dün gece rüyamda gene burada Mabeyn'de bulunuyormuşum. Arap kıyafetli beyaz elbiseli dört kişi birden buraya geldiler. İçlerinden birisi teker teker arkadaşlarını göstererek: "Bu Ebu Bekir'dir. Bu Ömer'dir. Bu Osman'dır. Ben de Ali'yim. Resulûllah'ın Padişaha selamı var. Gelsin buraları da Osmanlı ülkesine katsın diyor. Bu tebliği kendisine ulaştır" dedi. Ben kim, böyle bir rüya görmek nerede?"

Yavuz Selim'in müşkilini halleden rüyayı öğrenince Hasan Can, hemen padişahın huzuruna çıkar. Gene Yavuz Selim hiddetle:

– Hasan Can, demek sabaha kadar hayvan gibi uyudun da hiçbir şey görmedin ha! Nasıl olur bu gece bana "Hasan kulumuzla sana bir tebliğ var" diye işaret edildi!.. Deyince Hasan Can da:

– Hünkârım, Allah'ın bir Hasan kulu ben mi varım? diyerek Mabeynci Hasan Efendi'nin rüyasını anlatır.

Yavuz Selim dikkatle dinledikten sonra:

– Hasan Can, ecdadım manevî bir işaret almadan kat'iyen sefere çıkmamış, gelişi güzel hareket etmemişlerdir. Ne yazık ki, biz onlara benzemedik ama, Cenâb–ı Hakk'ın inayeti de üzerimizden eksik olmadı, der.

Bu konuşmadan sonra Şâkir Bey de dedi ki:

– Geçen bir gençle münakaşa ettik. Bana: "Osmanlı'nın ekonomisi yoktu. İşte gelişigüzel gidiyordu. Hesapsız kitapsız, plânsız, programsız ve bilek gücüne dayanan bir imparatorluktu!" deyince, kafama bir kazan kaynar su boşalmış gibi oldum ve dönüp: "Simitçinin bile bir hesabı, kitabı var. Koca imparatorluk altı yüz sene nasıl ayakta durmuş. Bazı araştırmalara göre ise, yüz senede bile enflasyonun sıfırda tutulduğu tek ülke! Nasıl olur ona dil uzatırsınız? Acaba batılıların incelediği kadar siz onu incelediniz mi? Bu kadar ayrı milletten insanlar maddî ve manevî huzur içinde nasıl beraber yaşayabilmişler" dedim.

ALLAH'IN TAKDİRİNDEN BAŞKASI OLMAZ

Arkadaşlarım, bir sohbette şöyle bir soru sordular: "Trafik haftası münasebetiyle şehrin her tarafına trafik kazalarının bir kader neticesi olmayıp, bir cehâlet eseri meydana geldiği yazılarak asılmış, buna ne dersiniz? Herkes trafik kaidelerine uysa, kazalar olmaz mı?"

Dedim ki: "Bunu yazanlar daha kaza ve kaderin ne olduğunu bilmiyorlar. Kader, en küçükten en büyüğe varıncaya kadar her şeyin önceden bilinip takdir edilmesidir. Cenâb–ı Hakk'ın takdir buyurduğu şeyin de, zamanı gelince tahakkuk etmesine kaza denir. Şu anda birimizin ayakta, birimizin yerde olması takdir–i ilâhinin yerine gelmesi olduğu gibi; bir trafik kazasının olması da olmaması da gene bir takdirin neticesidir. Ama şoför, trafik kaidelerine uymamış ise mes'ul olur. Trafik kaidelerine uyduğu halde gene umulmadık bir durumdan dolayı kazalar olabilir ama şoför, bu sefer mes'ul olmaz."

Dinleyenlerden birisi buna itiraz etti: "Siz herşeye kader diyerek insan iradesini inkâr ediyorsunuz" dedi. Ben: "Allah'ın takdiri sebebe ve neticeye bir bakar. Sizin iradeniz hesaba katılmadan takdir yapılmaz. Zaten iradenizin olmadığı yerde mes'uliyetiniz yoktur. Aslında her şeyde bir cebir görülebilir. Atomdan kâinata her şey kahhar kudretin emriyle hareket eder. Onlarda bir irade yoktur. Hatta insanın doğum tarihi, erkek veya dişi oluşu, şu veya bu ırktan gelişi cebrîdir. Ama bundan dolayı insana hesap sorulmayacaktır. Ceza ve mükâfat iradenin kullanılışına göredir. Ayrıca, ilim ayrıdır,

irade ayrıdır, kudret ayrıdır. Kader ilim nevindendir. Hayır ve şer her şeyi yaratan Allah'tır. Yalnız çelimsiz ve cılız bile olsa bizim bir i护ademiz vardır" deyince, bu sefer itirazcı, iradeye Mu'tezile anlayışı içinde, haddinden fazla bir ağırlık vermeye kalktı. Bunun üzerine Müslim Bey söze karışarak bir hatırasını anlattı:

"Erzincan'da askerliğimi yaparken, sakallı bir yedek subay adayı da askere geldi. Sakalının kesilmesi mevzuundaki tutumu dikkatimizi çekti. Nihayet şöyle izah etti: "Biz bir grup arkadaş Marksist idik, hem de eylemcilerden. Çok dindar bir tarih hocamız vardı. Onunla devamlı münakaşa ederdik. Çok bilgiliydi. Çok da güzel bir konuşması vardı. Talebe üzerinde tesiri büyüktü. Ufak tefek göz dağı verdikse de bildiğinden şaşmadı. Baktık okul onun tarafına kayıyor, onu öldürmeye karar verdik. Günlük yaşayışını iyice tedkik ettik. Yatsı namazından çıkış zamanından itibaren nerelere uğruyor ve hangi saatte dönüyorsa hepsini tesbit ettik. Pusu kurup öldürecektik. O gün gene dersimiz vardı. Bir ara, dersin bir yerinde, anlattığı tarihi olayla çok güzel bir münasebet kurarak şöyle dedi: "Allah'ın takdirinin dışında hiçbir şey olmaz. Bütün insanlar dahi toplanıp bir kişiye zarar vermek isterler, eğer Allah takdir etmemişse hiçbirisi birşey yapamaz." Biz birbirimize bakıp bıyık altından gülüştük. Sonra da: "Akşam seni öldürelim de gör bakalım" diye yanımızdakilerle fısıldaştık. Gece hepimiz yerimizi aldık. En önde ben vardım. Tam yakınıma geldi, sanki beton kesilmiştim; hiçbir organımı kımıldatamıyordum. Öbürlerinin de yanına uğrayıp geçti,

kimsede tek bir hareket yoktu. Hepimiz şaşırıp aptallaşmıştık. Evine girdikten sonra: "Ne oldu arkadaşlar!" dedim. Hepsi de benim gibi olmuştu. Benim kafamda şimşekler çakıyordu. Öbür gün dedim ki: "Arkadaşlar ben şu andan itibaren Müslüman oluyorum. Yollarımız ayrılıyor. Siz bildiğiniz yolda, ben de bildiğim yolda." Bu sefer öbürleri de: "Biz de Müslüman oluyoruz" dediler: "Haydi öyleyse hocamızın evine gidip durumu kendisine arzedelim" dedim. Kabul ettiler ve topluca gidip kapısını çaldık. Güler yüzle bizi karşılayan bu müthiş mü'minin huzuruna boynumuzu eğip girdik."

Müslim Beyin anlattığı bu ibretli hâdiseden sonra dedim ki: "Bir gün bu mevzu tartışılırken Sâim Ağabey de, Bütün Dünya dergisinden okuduğu gerçek bir olayı şöyle anlatmıştı: "Savaş esirlerini sıralayıp kurşuna dizmeye başlıyorlar. Bir İngiliz gazeteci de olayı takip ediyor. Herkes can korkusu ile çok tedirgin bir halde iken, esirlerden zayıf–nahif fakat mütevekkil bir mü'min de elindeki mukaddes kitabını okumakla meşgul... Kapalı kapılar açılıyor, iki kişiyi daha idam meydanına sürüyorlar. Diğer esirler de iki adım kapıya yaklaşıyorlar. Fakat o inançlı esir, gözünü elindeki kitaptan ayırmıyor. Dudaklarının kıpırdadığı belli. Gazeteci yaklaşıp bu son anlarında ne düşündüğünü soruyor. O şöyle cevap veriyor: "Takdirde ne varsa, o gelir başa; her şey Allah'ın elindedir, onun dışında insanların yapacakları en ufak bir şey yoktur" diyor ve iki adım daha yaklaşıyor. Fakat birkaç sâniye sonra yukarıdan gelen bir emirle kurşuna dizme işi durduruluyor ve düşman tarafındaki kendi esirleriyle bunların

mübadele edileceği bildiriliyor. Ve demir kapı tekrar açılıyor, bu ufak tefek mü'min geri çıkarılıyor. Gene aynı vaziyette elinde kitabı dudakları bir şeyler okumakta... İngiliz gazeteci heyecanla yanına sokulup şimdi neler hissettiğini sorunca da: "Ben sana demedim mi İlâhî takdiri kimse bozamaz diye?!.." cevabını veriyor. Ve tebessümle gözlerini tekrar kitabına çeviriyor."